

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/3 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A rossz magyar.

Budapest, május 9.

(Á. K.) Ha teljesedett volna Kossuth Ferencnek az a kívánsága, melynek egy régibb hírlapi cikkében kifejezést is adott, hogy a közös minisztériumok egyike Bécsből helyezessék át Budapestre, — akkor Kállay Bénit (amennyiben talán a közös pénzügyminisztérium lett volna ez a kontemplált „harmadik”), nem támadhatná, nem gyanúsíthatná manapság néhány függetlenségi-párti szónok a parlamentben azzal, hogy mivel Bécsben székel, Bécsből kormányozza az okkupált tartományokat, tehát már ennél fogva osztrák politikát űz s a magyar embert elfelejtette önmagában.

Mivel azonban Kossuth Ferencnek ez a kívánsága nem teljesedett s mivel Kállay Bényi tényleg Bécsben székel s onnan kormányozza az okkupált tartományokat, — tehát most, mikor a parlament a bosnyák vasutakról szóló törvényjavaslatot tárgyalja, kijutott Kállay Bényinek is a hangzatos szövegekből. — S éppen most, mikor a szerajevói érseknek is éppen azért koppintottak a körmére, mert neki sincs megengedve, hogy a magyarok rovására üzze a maga nagyhorvát politikáját.

De hát miért is űz osztrák politikát Kállay Bényi s miért felejtette el a magyar embert önmagában?

Azért, mert Boszniát és Hercegovinát még mindig nem magyarosította meg; sőt a magyaroknak sem ad olyan szerepet ott, amilyet kellene.

Valóban kellemes meglepetés lehet Kállay Bényinek, éppen most hallani mindezt, mikor éppen húszéves jubileumát üli annak, hogy

közös pénzügyminiszter lett s az okkupált tartományok kormányzásával megbízott.

Mert tulajdonképpen nem is az okkupált tartományok „kormányzásával” bízott meg ő husz év előtt, hanem az örökös lázadásban álló tartományoknak — pacifikálásával.

Előbb pacifikálni kellett azokat, minek előtte a kormányzáshoz hozzá lehetett volna látni.

Husz év telt el azóta s e husz év alatt az okkupált tartományokban több lázadás nem fordult elő. Pedig ez a két tartomány a torkában van Montenegrónak és Szerbiának; ámbár az is igaz, hogy akinek a kezében van Bosznia és Hercegovina, az Szerbiának és Montenegrónak is a torkán tarthatja a kést.

Hogyan eszközölhette Kállay Bényi e husz év alatt azt, hogy Bosznia és Hercegovina többé föl nem lázadt, hanem a kultúra és a konsolidáció útján haladt előre? Osztrák politikával? — Ez nagy bók lenne az osztrák politikára nézve! Sokkal nagyobb, mint amilyet az osztrák politika a függetlenségi párt részéről megérdemel. Mert hát ha az osztrák politika ilyen sikeres és ilyen okos, — akkor miért tud csak Boszniában és Hercegovinában boldogulni — s miért nem tud boldogulni otthon is, Ausztriában? Ez oly kérdés, mely fölött nem ártana egy kissé mélyebben eltűnődni a tisztelt függetlenségi párt szónokainak.

De az „osztrák politika” kifejezést alighanem úgy értik a tisztelt szónokok, hogy a Kállay kormányzatából csak Ausztriának van haszna, ellenben Magyarország kárt vall vele. S ezt vetik Kállaynak, mint magyar embernek szemére. Ámde igaz-e ez?

Akármielyen erős fantáziája legyen is valakinek, elképzelheti-e, hogy Bosznia és Hercegovina — ha egyszer szervesen fog a

magyar-osztrák monarchiához csatoltatni — Ausztriának juthasson? Ha valaki elég merész illet elképzelni, jusson eszébe Lombardia. Ha tehát Kállay csakugyan olyan jó osztrák politikus, amilyennek mondják, akkor ő a legrosszabb osztrák politikát csinálná, ha egy új Lombardiával akarná gazdagítani Ausztriát.

De annál, hogy hova tartozzanak az okkupált tartományok a jövőben, alighanem sokkal fontosabb az a kérdés, hogy hova ne tartozzanak. Mert ezen fordul meg az, hogy déli határainkon ránk és első sorban ránk magyarokra nézve kedvezőlen államalakulások és hatalmi konglomerációk ne történhesenek. S ha ennél a pontnál hosszabban időzünk, sokkal inkább megvilágosodhatunk előttünk a Kállay politikájának körvonalai, mint akkor, ha ennek rugóit csak Bécsben keressük.

S e pontnál időzve meg fogjuk találni megfajtását annak is, hogy ama husz év alatt, mióta Kállay kormányozza az okkupált tartományokat, miért nem volt azokban több lázadás. A megfajtás az, hogy Kállay fel tudta ismerni azt, hogy minden országot vagy tartományt csak a saját nemzeti szellemében lehet sikeresen kormányozni. S meg tudta csinálni azt, hogy az okkupált tartományok — dacára azoknak a nagy ellentéteknek, melyek a mohamedánok és a keresztények közt fennállanak s dacára annak a kormányzati formának, melyet autokratikusnak mondanak — érzik a saját nemzeti mivoltukat és ha érzik is maguk felett az erős kezet, de nem érznek a saját nemzeti mivoltuk érvényesülésében semmi akadályt és semmi erőszakot.

Ez az a nagy siker, melyet Kállay Bényi felmutathat s ez az a nagy siker, melyet egész Európa bámulva ismer el; — s ez az,

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

Persze, hogy mindenki nevetett rajta. Csak Schwalbe ur, a rendőrfőnök tartotta érdemesnek a komoly megellenzésre.

— Hallja, kegyelmed bíró uram, ez az indítvány nemcsak hogy policájwidrig, de nem is lehetséges, minthogy a görög templom átellenben esik a rendőrlaktanyával s a strázsa a gyújtogatót rögtön lelőné.

Bíró uram nagy nyugodtan kétfelé törülte a bajuszát és igyekezett magát tisztázni:

— Hízen nem vagyok én olyan goromba. Nem gondolom én, hogy mink magunk gyujtsuk fel a templomot, sem pedig, hogy valami bojnnyikot fogadjunk fel a gonosz töttré; hanem megvan annak a helyes utja-módja. A görög templomban van sok patkány. Azok szeretik a fagygyertyát, meg a mádvonnikot, amit a görög ott tartott. Hátha mink szalmát hintonénk el a templom padlóján, aztán foszforusos pilulákat szóránk el a patkánylukak elé; a patkányok ezt megennék, a foszforus meggyulladna bennük, azt kiadnák magukból, a foszforustól meggyulladna szalma, szalmát padok, templom szépen leégne; senki sem volna hibás, csupán csak patkányok. Ez bizony elég gyakorlati módja volna a

biztosított épület szakszerű felgyújtásának; de a rendőrfőnök elég szükkeblű volt ezt is határozottan betiltani. Noha a szíve mélyében titkon bizonyára ezt tartotta minden ember a legalkalmasabb megoldásnak.

— Ezek mind buktak, szólt az asztalhoz lépve Tihamér. Egyet sem fogadhatok el. Halljuk a külföldi szakértő urakat. Szóljon Windstill bankár ur a tárgyhoz.

Windstill ur felállt, meghajtotta magát s kezével üdvözetlet legyintve a hölgyek felé, így szólt:

— Én egy szóval kimondom, hogy mi legyen az elhagyott épületből: „theátrum”.

Minden ember hanyatt dőlt bámulatában. Vakmerő gondolat volt.

Templomból theátrum!

Valamennyi terv között a leghetetlenebb. Lipován színház! Kinek és kivel?

Azonban a piktör is felszóllt.

— Én elvállalom az épületnek színpaddá átalakítását, a dekorálást, a kifestést.

A veres mór pedig ünnepélyes fogadalmat tett le, hogy ő kezkesedik a játszó társaságról.

Báró Lippay Tihamér, néhány szót váltva a feleségével, kimondá a döntő határozatot, hogy az üres templom tehát ezentul a muzsák csarnokául fog felszenteltetni.

Lyubissza egész elragadtatással tapsolt ennek a rendeltetésnek, Natália is belenyugodott. Ő már látott Komáromban színelőadásokat: drámát, népszínművet; azt gondolta, ez is hasonló multság lesz.

Egészen indokolva volt Lyubissza asszonyság elragadtatása, mely abban nyert megnyilat-

kozást, hogy az urnő odalépett a bankárhoz s azt megölelte e magaslatló szóval: „ön valóban zseniális ember.”

Windstill ur furesa képet fintorított e közvetlen szívéllyességre s amint az asszonyság másfelé fordult, sietett letérülni a frakkja válláról az odatapadt rizsport.

A fontos tanácskozmány be lévén fejezve, a társaság átvonult a báróné szalonjába, ahol az az élvezet várt rá, hogy Natália eljátszotta előtte Meyerbeer Profétájának zongorakivonatait.

Negrotin visszatartotta Windstill bankárt s. amint egyedül maradtak, szelid vallatára fogta.

— Ön, uram, úgy látszik, régebb idő óta ismeri Ljubissza asszonyságot?

Windstill megszorítá Negrotin kezét s a fejével igenlést bólogott.

— De mi az ördögért uramozzuk mi egymást, mikor mind a ketten egy osztályhoz tartozunk: az okos emberek ligájához. Van más címünk is: „selfmademan, streber.” Egyre megy. Ahogy hajdan minden uriembernek kellett egy udvari bolondjának lenni, úgy most minden okos embernek ugyan kell lenni, hogy legyen egy uri bolondja. Ezen az egyen majd valahogy megszerezünk. — Hát persze, hogy régóta van szerencsém Ljubissza asszonyságot ismerni: még abból az időből, amikor Csárdás Lubinak hítták. Ott gyönyörködötté a bécsi közönséget a Caselli paradicsomában, ezelőtt valami tíz esztendővel.

— S hogy került onnan ide?

— Igen egyenes uton. A család, Tihamér apja sokat járt Bécsbe, ott megtetszett neki a kaekias csárdástáncoló leány: ajánlatot tett neki,

ami miatt csak a saját hazájában érheti való és gáncs azt, aki megcselekedte.

Valóban különös vonása is ez a magyarnak. Aki vele pájtáskodik, aki tud a nyelven beszélni, azt az egekig emeli. Aki azonban egész életét arra fordítja, hogy folyvást dolgozva és tanulva őrzeme legyen a magyar érdekeknek a világáramlatok örvényei és utvesztői közt: — az a magyar szemében könnyen lehet rossz hazafi, sőt hazaáruló is.

Kállay Béni kora ifjúsága óta a szláv szférának teljes megismerésére szentelte életét. Megtanult minden szláv nyelvet s nem egyszer utazta be az egész Balkán-félszigetet, hogy ne csak könyvekből és hírlapokból ismerje meg az ottani aspirációkat és erőtenyezőket, hanem a szemével lássa. Tövérről hegyére megismerte az orosz és a török birodalmat és már ezelőtt harmincöt évvel aktív részese volt a keleti politikának s bizalmasa gróf Andrássy Gyulának. Mindent, ami 35 év óta történt a Balkán-félszigeten, vagy a keleti kérdésben, évekkal előbb meglátott — s mikor az egész magyar közvélemény fel volt háborodva az okkupáció gondolata ellen, Kállay Béni már akkor elmondta az országgyűlésen azt a programot, mely azóta be is következett. S ugyan mi az, amit Kállay Béni mint közös pénzügyminiszter Bécsből valószínűtlen meg? Ugyanaz, amit ezelőtt 25 évvel mint képviselő a magyar parlamentben hirdetett. S mi lett a sorsa? Az, hogy mikor a magyar parlamenten hirdette programját, csaknem megkövezték s mikor Bécsben székelve megvalósította ugyanazt, megvádolták osztrák politikával. Pedig miből állt e program s miből áll ma is? Abból, hogy nem szabad megengedni a déli határokon olyan alakulásokat, melyek a magyar túlsúlyra nézve veszélyesek lehetnek. Ezért kellett kivenni ezekből az alakulásokból Boszniát és Hercegovinát. S ezért kellett ezeket a tartományokat akként átgyúrni, hogy a külső izgatások ellen immunisokká váljanak s a lázadások szelleme elpárologjon belőlük. S mi által sikerülhetett ez az átgyúrás? Csak az által, hogy nemcsak el nem vesztették az új helyzetben a saját nemzeti egyéniségüket, hanem még inkább megtalálták, mint a régiiben. S kinek sikerült ez az átgyúrás? — *Kállay Béni*nek. A rossz magyarnak és az osztrák politikusknak.

A bosnyák vasutak.

Budapest, május 9.

Két napig pihent a t. Ház, ma aztán folytatta a bosnyák vasuti javaslat tárgyalását.

A mai vita első szónoka *Kroszmarik János* volt, aki hosszú időn keresztül szolgált Bosznia közigazgatásában s ha valaki a t. Házban, ő mindenetre jól ismeri a szempontokat, melyek szerint a bosnyák vasutakat meg kell itélni. És azt is el lehet róla ismerni, hogy ő ezeket a vasutakat *magyar szemmel* nézi. Ha tehát Kroszmarik fenntartás nélkül üdvözölte a bosnyák vasutak kiépítésének kontemplált módját, akkor az ellenzéknek mégis csak theoretikus szakértőt bízhat beadhatná a kulcsot. Nem téték. Sőt *Barta Ödön*, a mai ülés obstrukciós szónoka, kétórás beszédében ezer szálból próbált olyan hálót bogozni, melyben a bosnyák vasutakat Kállayastól, magyar kormányostul együtt elfoghassa. Határozati javaslatában nem kevesebb, mint öt utasítással kívánt szolgálni a kormány-nak és pedig

1. a közös aktívákat osszszuk meg;
2. szervezzük újra Bosznia kormányzását;
3. készítsük elő Dalmácia visszacsatolását;
4. Dalmácia forgalmát kapcsoljuk be a magyar államvasutak hálózatába; és
5. teremtsük meg mielőbb az egységes vasuti összeköttetést Budapest és Szerajevó között.

Már most, ha ennyi volt a határozati javaslatban, tessék elképzelni, mennyi szálát bogozott össze beszédében Barta Ödön!

De *Szell Kálmán* miniszterelnök éppen az ügyek és kérdések ilyen monstre-egyvelegeivel szemben mutatkozik tiszta fejének, óriási tudásának, széles horizontjának és politikai nyíltságának egész teljességében. Mintha ő készült volna jobban és behatóbban mindazokra a kérdésekre, melyeket Barta Ödön és az ellenzék többi szónoka meglepetésszerűen dob eléje. Egyetlen kérdés elől se tért ki, egyetlen argumentumot se hagyott cfofalanul. A maga tájékozottságával tájékoztatta a Házat és a maga egyenességével könnyűvé tette a törvényhozásnak az állásfoglalást. S az ő világos okfejtése nyomán eloszlott egy legenda: a sztrategiai szempontok kiesínylésének legendája. Máiig úgy volt, hogy az ellenzék előszeretettel kutatta valamely vasut építésénél a gazdasági okokat s ha ezek nem száltak az építés mellett, nem is kutattott tovább, hanem bizonyos kárörvendéssel konstatálta, hogy itt csak sztrategiai

szempontok voltak a döntők. A sztrategiai okok pedig nem igazoltak semmit az ő szempontokban, inkább gyanusúsá tettek mindent. Nos, tehát a miniszterelnök ma a sztrategiai okot visszahelyezte rangjába, a nyomós, sőt nagyon nyomós okok közé. És a legegyszerűbb okfejtéssel mutatta ki, hogy a mai időben, mikor egy valamirevaló majorság is megcsinálja magának a vasutját, Magyarországnak is van annyi kötelessége önmaga iránt, hogy sztrategiai szempontból kitépje vasutját odáig, ahol magyar katonák dolgoznak és ahol, ha váratlan támadás érné őket, egy fölösleges percig sem szabad őket támogatás nélkül hagyni. A magunk vérének oltalmára gyorsan kell kinyujtunk a védőkart s ez a gyorsaság a vasuti összeköttetésben van. Aki tehát a sztrategiai szempontokat lebecsüli, kissé okatlanul cselekszik és csöppet sem hazafiasan. A miniszterelnök nyíltan ki merete mondani, hogy a sztrategiai szempontokért még bizonyos gazdasági áldozatokat is érdemes hozni.

Legfontosabb volt azonban *Szell Kálmán* miniszterelnök beszédének az a része, mely az osztrák és magyar érdekek célzatos szembeállítását helyezte igaz világításba. A miniszterelnök nem sokat diplomataizált, hanem a kérdés mélyére mutatott. Ebben az országban mindenki sürgeti, hogy Kelet felé csináljuk meg a vasuti összeköttetést. Törökországban mi nem csinálhatunk vasutakat, de a Lim völgyéig igen. Ezt akarjuk most csinálni. Már most mi az ellenzék kifogása? Hogy a tervezett vasutakat Ausztria inkább a maga hasznára akarja kiaknázni. Lehet. De az meg bizonyos, hogy a geografia nekünk kedvez és nem Ausztriának. Mert az a vonal, mely a keleti forgalmat Fiume felé fogja terelni, *harminckét kilométerrel rövidebb*, mint az a másik, mely Trieszthe visz. Ezt a harminckét kilométeres geografiai segítséget semmiféle osztrák praktika el nem veheti tőlünk. Igen ám, mondja az ellenzék, de az osztrákok majd úgy mesterkednek, hogy a Trieszttel kapcsolatos vonal hamarabb épüljön ki, hamarabb nyíljék meg és hamarabb adassák át a forgalomnak. Ez, ha igaz volna és ha igaz lehetne, természetesen meddővé tenné a magyar-barát geografiai segítséget. De ezzel az ellenzéki föltevésével szemben *Szell Kálmán miniszterelnök* imnapélyesen kijelentette, hogy az osztrák részről követelt vonal egy nappal sem készül el korábban, egy perccel sem adható át korábban a forgalom-

ami elfogadható volt; nélkül vétette a tisztartójával s attól fogva aztán Lyubissza volt itt az urnó, aki korlátlan végrehajtó-hatalommal intézkedett az egész uradalom felett.

Ebből Negrotin sokat megérthetett, aminek az okát eddig nem tudtam. Különösen Tihamér fanyalgását Lyubisszával szemben. Ez rá nézve afféle mostohaanya volt. Félt tőle. A feleségének meg sem merte mondani, amit tudott felőle. Nem a csárdás-táncoló nő korszakából, azon nincs mit hánytorgatni; hanem abból az időből, amikor ő táncoltatta itten a maga medvét. Ki tudja, nem fog-e még ezután is táncoltatni valakit?

— No hát, nem bánom, tegezzük egymást, — szolt Negrotin. — Kezdjük bizalmasan. Hát ha mi okos emberek vagyunk, akkor miért kell nekünk egy jó barátunkból bolondot csinálnunk, aki azontélynél még urunk is?

— Szeretem, hogy egyenesen teszed fel a kérdést. Aki bolondnak van a sorstul kijelölve, az rátalál a maga fátumára, akárhogy válogat is a minőségeiben. S hidd el nekem, hogy az asszonyokéért való megboldondulás a legszelidebb fajtája az örültségnek. Nem az érzékiség, nem az izzó ezenvedély, hanem a hideg nagyralátás teszi semmivé a magával meghasonlott embert. Amíg a te védenőed (szerinted: urad) beéri azzal a boldonsággal, hogy külön színházat tart magának, addig te őt ne féltsd; ez nem teszi őt tönkre. Ha majd egyszer arra a szédítőre jut, amelynek a végpontján a pisztoly esőve vár a halántékára, jó eleve figyelmeztetni foglak a veszedelemre. Tudom, hogy te mindent elköveztél, hogy őt megtartsd. Mindent tudok rólad és becsüllek érte, ámbar nem értem, hogy miért teszed.

(Folytatása következik.)

Törmelékek.

I.

Amért a pillét könnyű, tarka szárnya
Röpíti egy virágról más virágra,
Amért övé a szín, a fény,
Azért végül mégis elvész szegény.

II.

Egy arckép van az íróasztalon,
Mellette írom meg minden dalom.
Leány. Fehér, kerek kalap fején,
Vállára nyestprém simul könnyedén.

Alkonyra jár.

És fönn kigyúl a holdvilág,
Átúszik az egen.
Ezüstös fénye lerogyog
A földre hidegen.

Ez a fény a nap lángja volt,
Most elhaló sugar
És mint emelked, szomorún
Búcsuzni visszajár.

III.

Ki mondja meg, miért van az,
Hogy az öröm tetézve jön
S egyszerre árasztja tüzet
Rád egy egész sugárözön?

Ki mondja meg, miért van az,
Hogy a bánat csapatba jár
S egyszerre szenved jégverést
Egy egész virágos határ?

IV.

Mit sirtok ti, kik csak mesékből
Tudjátok a történetet,
Hogy lángpallással jött a Cherub
S az Éden-kertje elveszett.

Ti sirtok? Ugy hát az én szívem
Milyen vad kin repessze szét,
Ki átküzdötte, végigélte
Az örökké fájó regét.

Pásztor Árpád.

Gyógyíthatatlan.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Írta: *Kövér Ilma*.

A kis, vidéki városba is eljutott a fiatal, lángeszű orvostudornak világot beszárnyaló híre, aki mint elmegyógyász magasan kiemelkedett kortársai közül. Mesével határos vívmányokat ért el az ideggyógyászat terén ez az ifjú tudós. Gyógyrendszere olyan komplikációkat oldott meg, hogy messze földeken fanatikus kegyelettel emlegették nevét.

A kis városi tébolyda vezetősége egyszer kérő iratot küldött a nagyhirű férfinak s arra kérte föl, hogy látogasson el hozzájuk és avassa be az ottani szaktekintélyeket tudománya titkába.

A hirves tudós eleget tett a meghívásnak és mihelyt időt szakíthatott, sietett megfelelni a beléje helyezett bizalomnak.

Mihelyt megérkezett, alapos szakavatottsággal, önértéses tudással látott munkához.

— Vezessenek el, uraim, — így szolt — egyes betegekhez, akiket megfigyeléseket óhajtok tenni.

Szívesen megtették, amit kért. Itt is, ott is

nak, mint a magyar érdeket szolgáló vonal. S hogyha még nagyobb nyomaték is kell az ünnepélyes kijelentéshez, hát vegye a parlament jegyzőkönyvébe ezt a kötelező nyilatkozatot.

A miniszterelnök itt már megnyerte a csatát. Megnyugvás áradt el a törvényhozáson s azonnal taps és helyeslés kísérte fejtegetéseit, melyekkel nyomról-nyomra szorította vissza Barta Odón támadó argumentumait. Mindenre nyíltan, egyenesen és világosan válaszolt s nincs benne kétség, hogy a tulnyomó többség holnap az összes határozati javaslatok mellőzéséves meg fogja szavazni a törvényjavaslatot, amint ezt Széll Kálmán mai hatalmas beszédének végén kérte. És a legteljesebb megnyugvással fogja megszavazni, mert a miniszterelnök igazán meggyőzte...

A képviselőház ülése május 9-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Ploss Sándor, Lukács László.

Előlk: Bemutatta az indennitási törvény kiadványát a szentesítésről szóló miniszteri írártat továbbá Láng Lajosnak kereskedelmiügyi miniszterrel és Barsány Kálmánnak Hunyadvármegye főispánjává történt kinevezéséről.

Széll Kálmán miniszterelnök beterjeszti az 1880. XLVI. és az 1893. XXX. t. c. módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Neményi Ambrus benyújtja az appropriációról szóló törvényjavaslat tárgyában a pénzügyi bizottság jelentését.

(A boszniai vasutak.)

Krosmarik János: A jelen törvényjavaslat bíráltnál első sorban azt kell vizsgálni, hogy beleillik-e az a magyar Balkán-politika keretébe? Sajnos, hogy Bosznia-Hercegovina népei még mindig nincsenek abban a helyzetben, hogy ezen, első sorban is őket érintő kérdésben és ezen nagy országok bejelentéséről maguk is alkotmányosan nyilatkozhassanak.

A saundzákai vasut, amint tudvalevő, első sorban stratégiai vasut lévén, főcélja az volna, hogy a nyugtalan szomszédok lázító és békétlenítő törekvései elől Boszniát és Hercegovinát elzárja, illetve a két meghódított tartomány békés fejlődését biztosítsa. Ebből a szempontból tehát a vasut Bosznia-Hercegovina érdekeinek megfelel és nem áll ellentétben a magyar érdekekkel, mert párhuzamosan egy lépéssel közelebb visz bennünket egy új pias irányra felé, az Aegei tenger felé. A mi a bugojno—arzanói vasutat illeti, ez Bosznia és Hercegovina szabad és természetes fejlődésének fog utat nyitni. Igaz, hogy ma ez a vasut nem speciálisan magyar érdek, de megnézhetünk ennek létesülését mégis nagy hiba volna, mert hisz Dalmácia épp úgy, mint Bosznia-Hercegovina a magyar szent korona klenódiuma és midőn mi folyton sürgetjük Dalmácia hozzacsatolását Magyarországhoz, igazságtalan volna elkieseríteni a felénk vágyó szíveket azzal, hogy ilyen előnyt már

most, amíg ők Ausztria adoptív gyermekek, elvitasunk tőlük. Igaz, hogy meg vannak a ternék árnyoldalai is. Ez természetes, mert hisz három ország közös érdekeinek összeegyeztetéséről van szó.

Egyáltalán nincs jogunkban és nem is volna indokolt, hogy egy szélesvágányú vasut költségeivel ez idő szerint megterheljük Bosznia és Hercegovina budgetjét. (Mozgás balfelől.) Ha a fejlődés ezt szükségessé fogja tenni, akkor ez ugyanis meglez. Ma azonban a csatlakozás nincsen biztosítva és minthogy ez tisztán stratégiai, nem egyszerűsind kereskedelmi vasut is, jövedelmezőségére ennél a vasutnál számítani nem lehet. Nagyon tekintélyes mérnökök és szakértők javasolták, még a boktari vasutnak keskeny vágányúvá való kiépítését. . . .

Smalovszky Valér előadó: Igaz!

Krosmarik János: . . . épp oly alapon, mint a bosnyák vasut tervezetük, tudnillik szélesvágányú sinekre is tervezett alappal, de keskeny vágányúval ellátva. Ami az átrakodást illeti, ez nem valami nagy dolog. (Elmentmondások balfelől.) Igaz, hogy nehezíti a forgalomnak zavartalan és gyors lebonyolítását. Amde a tengeri kereskedelemben is látunk számos átrakodást kisebb hajókról nagyobb hajóra, vasutól-vasutra és hajóra és azért mégis azt látjuk, hogy a tengeri kereskedelem az illető államokban mégis virágzik.

Ami azt a meggyőzést illeti, hogy a közvetlen kapcsolatot Samác felé Magyarország dunántúli részén kell keresni, ez nem zárja ki a mostani törvényjavaslatot, hanem, mint egészen belső kérdése Magyarországnak, a javaslat keretén kívül esik. Helyeslés jobboldal.

Noha a vasut és az azzal összefüggő körülmények most még sok kívánni valót hagynak hátra, mégis e javaslat egy lépést jelent előre. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Barta Odón: Közjogi szempontból foglalkozik a javaslatnál s azt mutatja ki, hogy a kormány éltét az 1867. XII. törvények alapjától. E törvény Magyarországot és Ausztriát önálló államoknak mondja alkotmány, nyil, ehhez tehát semmi olyasmi nem tarthatik, ami nem alkotmányos. (Ugy van! a szélsőbalon.) Kéri a miniszterelnököt, hogy nyilatkozzék, hogy meddig szándékoznak még fenntartani az 1880. VI. törvényeket? Világossá kell végre e kérdésben. Idezi a miniszterelnök 1878 október 8-án mondott beszédét, mikor a pénzügyi tárcát elhagyta. E szerint azért ment el a miniszteri székből, mert az okkupáció roppant költségeinek találta az országra nézve. Vajjon ma már nem tartja költségesnek Bosznia okkupációját, mikor mindig újabb és újabb költségek keletkeznek? Számzerűleg mutatja ki, hogy mennyibe került Bosznia-Hercegovina okkupációja minden évben. Idezi Wittek osztrák vasuti minisztert, aki az osztrák kormány érdemének tudja be a Bugojno—Arzano között tervezett vasut leendő kiépítését. Mi lesz Boszniával és Hercegovinával a végleges rendezésénél. Ezt a kérdést végre meg kell oldani, nehogy azután végül Magyarországot egészen kizárják. Gróf Andrássy Gyula még az okkupáció előtt azt ajánlotta Törökországnak, hogy adjon Boszniának alkotmányt, s mi az okkupáció után 25 évvel még mindig a legünkényesebb abszolútizmus tűri meg Boszniában az osztrák kedvéért, s így csak meggyűlöltetjük magunkat. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Közeledekési szempontból bírálja a javaslatot. Nem nevezhető vasuti politikának, amit ez a javaslat

nyújt, nem is a miniszterelnök kezdeményezésére készült a vasut. Magyarország iparára és kereskedelmére kelene a löcslyt fektetni a bosnyák vasuti politikánál. Végül pénzügyi szempontból bírálja a javaslatot. Nem helyes, hogy Ausztria döntő befolyást gyakorolhat a bosnyák vasutak taria politikájára. Határozati javaslatot is nyújt be, mely a következőképpen szól:

A Ház utasítja a kormányt:

1. Haladéktalanul tegyen tüzetes jelentést és terjeszzen a Ház elé részletes kimutatást az u. n. *közös aktívák* állásáról és indokolt tervezet az azoknak még a folyó éllésszak alatt történendő megosztásáról, s ily módon ezen közönség megszűntetéséről. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

2. Még a jelen éllésszak alatt terjeszzen a Ház elé javaslatot az 1880. évi VI. törvények oly módon történendő megváltoztatása tárgyában, hogy Bosznia és Hercegovina kormányzása a *magyar közjogi követelmények* is megfelelő alakban szerveztessék, ezen tartományok köziragztatásában a magyar kormányának közvetlen rendelkezési és felügyeleti joga a magyar állam követelményeinek megfelelően körvonalaztassék, a magyar törvényhozás br:det- és zárszámadás ellenőrzési joga érvényre jusson. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

3. Dalmáciának a magyar szent korona jogán való visszacsatolását készítsé elő, ez irányban a megfelelő tárgyalásokat indítsa meg. (Helyeslés balfelől.)

4. Tegye meg a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy Dalmácia forgalmának a magyar államvasutak hálózatába leendő mielőbbi bevonatása céljából a megfelelő kapcsolat mielőbb létesítettessék. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Vége 5-ször, valósítsa meg azon közhajt, hogy *Budapest-Szerajewo* között egységes vasuti összekötő vonal mielőbb kiépítettessék. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Szünetet kérünk!)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Felkiáltások a szélsőbalról: Szünetet kérünk! Jobboldal: Halljuk a miniszterelnököt! Zaj a szélsőbaloldalon.)

Előlk: Az ülést öt percre felüggeszti.

(Szünet után.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Azok a támadások, melyek az utolsó ülésen e javaslat ellen kezdődtek, ma kulminációjukat érték el abban a felszólalásban, mely az imént elhangzott. Barta Odón felöltö mindent, ami csak vonatkozással bír Boszniával és Hercegovinával. Mindenekelőtt a monarchia hatalmi állásával foglalkozik. Minduntalan azzal hozakodunk elő, ugymond, hogy ez, vagy az intézkedés a monarchia hatalmi állásának szempontjából szükséges-e és védekezik az ellen, mondván, hogy a magyar politikának csak egyetlenegy eleme van: az ország gazdasági erejének kimelése és minden egyéb, ami nem ezt oclozza, kiküszöbölendő. A kérdés nincs helyesen felállítva. Aki az egyik elemet a másiknak alárendeli, nem jár helyes uton. Az ország és vele a monarchia hatalmi állása két tényezőből áll: védelmi biztonságából és belső erejéből. Mindkettőnek meg kell lenni, de egyiket a másik tőle helyezni, hogy a másikat megszabassa és redukálja, nem lehet, mert az azután megbosszulja magát a következményekben. (Helyeslés jobboldal.) A mai felgyerzett béke állapotában, megteendő a védelemnek külön, drasztikus, anyagi eszközeiről egy állannak sem szá-

megtetto észrevételeit. Gyökeres újításokat javasolt a kezelés terén.

Körutjuk alatt eljutottak a legszomorubb pavillonba. Az a nagy sötétség áradt ebben szét, amelyre nem derül hajnal. Éjszaka, amelyet nem követ virradat.

— Ezek a gyógyíthatatlanok, — sugta halkan az igazgató.

Alapos kétegy lövelt ki a tudós mélyreható tekintetéből.

— Lássuk apróra.

Fölnyitották az egyik, a padozattól a tetőig puhára párnázott szobát.

— Ma délelőtt volt rohama, — jegyezte meg félhangon a főorvos.

A javakorban levő férfi ott kuporgott a szoba egyik szögletében. A váratlan neszre ölmehézzel vetődtek föl idő előtt megráncosodott szemhéjai. Kusza haja alatt véres vonalak húzódtak a magas homloktól arca két vánkosságig. Tíz körme szántotta e piros sávokat arcán. Fényezett szemét úgy forgaták üregekben, mintha gépezetre járnának. Megszólt. A hangja is olyan volt, mint az érekeppott harang.

— Tán ismét hozzá jöttél? — hörögte, miközben vad tekintettel szögezte szemét a belépőkre. Habó! Elve nem jutsz ám közelébe. Ezzel a tiz újammal fejtem ki bőrbőlből a csontjaidat, haesak egy lépést tész. A mesebeli sárkány nem örízte egy a rábizott kincsét, mint én az én kincsemet. Mert ő az enyém! És amíg lélegzet van a tudómban, teleorditom vele a világot, hogy ő az enyém és senkinek se adom. Tudom jól, hogy meg akartok esalni. Tudom, hogy feléd hajlik a szíve. Hát kiszakitom a szívet, ezzel a két kézzel szakitom apró darabokra; de még a rongyaiból se kapsz egy foszlányt sem.

Olyan kacagással fejezte be, amelynek minden hangja egy-egy tűszúrásként hatolt a hallgatók szívébe.

— Tévedsz, barátom, mert hisz aki ellen ily méltó haragra vagy gerjedve, már eltávozott

ismét és helyébe én jöttem hozzád, én, a te igaz barátod. Azért jöttem, hogy szövetkezzem veled és együtt üldözzük halálba a szabitót.

— Nincs szükségem rá, hogy veled szövetkezzem. Van nekem elég jó szövetségem a két karomban. Ha ez a két kar lecsap, porrá török ez az egész, semmire se jó világ. Távozz innét, pusztulj a szemem elől! Te is csak olyan álnok féreg vagy, amelynek milliárdszámra csuszkálnak a földtekén.

Két öklével félelmesen hadonázott a levegőben. Halántékán kidagadtak az erek. Táguló orlyukai s a véres vonalak, amelyek szemé fehéren nuzdáltak végig, arra engedtek következtetni, hogy új roham van kitörőben a szerencsétlennél.

A főorvos sietett eltávolítani a neves tanárt, miközben két ápolót szólított elő.

— A szerelemfélést fosztotta meg esztől, szólt, amint odébb mentek. Minden lehető elkövettünk, de minden kísérlet eredménytelen maradt.

A neves tudós néhány jegyzetet csinált esztől lelettel nyomán és ezzel rekesztette be papírra vetett diagnózisát:

„Gyógyítható.”

Tovább mentek. A következő cellafarmájú szobácskában rendkívül rokonszenves külsejű fiatal nő ült ágya szélén. Málázva bámult maga elé. Mintha a fájdalom ráfagyott volna mozdulatlan vonásaira. Igazi jéggődermet bánat vonta be fagyos kergével szép arcát.

Az alig husz évesnek látszó fiatal nő apró papír-szeleteket tépdesztett. Halkan, egyhanguan mormolta: — Ez az élet hü képe, az én életem képe . . . Itt a szívem, itt a lelke . . . Egy, kettő, három, négy, öt . . . tiz . . . sok . . . sok darabba téptem. Itt van, tegyék bele abba a gödörbe, ahova őt tomették. Csak oda, oda akarok menni. Hozzá, mellé a földbe. Hisz nem hideg az a föld ott lenn, csak itt fenn, itt hideg, nagyon hideg minden; mert ami melegség volt ezen a világon: az ő szíve, azt beleásták abba a

mély gödörbe. Hagyjatok lemeenni hozzá. Fázom ezen a kihűlt földön.

Keserves zokogásba fultak szavai.

— Szegény leánya! — mormolta halkan a főorvos. Eppen esküvő előtti napon ragadta el a halál a jegyesét. Ongyilkos akart lenni a szerencsétlen gyermek, de mielőtt több ízben meghiusított kísérletet újra megismételtette volna, a szellemi gyöngöses megtörte benne az akaraterőt. A szerelmi bánat áldozata.

A tudós jegyzetei után megint odaiktatta ezt a szót: „Gyógyítható.”

Megint tovább mentek. A következő szobában egy fiatal író tőpelődve járt alá s föl. Majd hirtelen megállt. Szikrázó szemekkel kiáltott föl:

— Megvan! És én már azt hittem, hogy cserben hagyott az írói véna. Hahaha! Ez az!

Hatalmas kompozíció! Mint egy hamvból föltámadó fönix, úgy kelek föl újra és egy szárny-csapással magasabba szállok, mint az apró semmik. Sas leszek köztetek, parányi ökröszemek! Terepteni, terepteni, világraszólot alkotni! Lás-sátok, hogy buzog a forrás és egy új tengert önt ki magából? Forj, buzogj, te feneketlen forragtag, te mélyen fekvő kráter és borítsd el perzselő tartalmaddal a hívós közepszerúséget. Nagy leszek, mesebeli óriás a törpék közt. A hirnév! A hirnév, ez az a sugár, melyet a tulvilági üdvös-ségtől oroz el az ember és menyországot terem magának itt a földön. Megvan ez a sugár!

— Egy el nem fogadott közepszerúség, akit a hirszomj fosztott meg esztől, — kommentálta ke-zelő-orvos.

És a tudós megint csak azt jegyezte írott megfigyelési alá: „Gyógyítható.”

Igy ment ez számtalan változatban.

Mert hisz felsorolhatlan változatban jelentkeznek okozatai a végzetes oknak, amelynek folytán a lokkes, isteni képmás helyett megbomlott gépezetté válik az ember-jelzővel megkülönböztetett állat.

A nagynevű idegen azonban mély meggyőződéstől, lelkiismeretes tudástól áthatva ismé-

bad, tehát nekünk sem. De igenis, épp úgy nem lehet azt mondani, hogy egy országnak védelmi ereje tisztán a puskában, az ágyuban van. Mert ez az ország védelmi erejének legfőbb ugyan, de csak egyik alkatrésze. A másik az országok erejében, kulturális és gazdasági erejében, szóval állami életének erejében rejlik. (Helyeslés jobjelföl.)

Barta szerint az 1880: VI. törvényoikk, mely Bosznia adminisztrációjáról szól, magában véve is a magyar állam ellen intézett merénylet s különösen az 1867: XII. törvényoikk szempontjából sérelmes. Hivatkozik e részben Szilágyi Dezső nagy tekintélyére. Odáig Szilágyi Dezső bírálatában nem ment, hogy azt mondta volna, hogy ez a törvény akár a magyar államra ellen, akár a magyar államra szembe fordított volna, akár az 1867-iki kiegészítés követelményei ellen volna intézve. O csak bíralt s azt mondta, hogy az hézagok, helytelen, hogy az következős a boszniai okkupációk s hogy másképpen is meg lehetne csinálni. Ezt a törvényt senki sem magyarázta úgy, mint a magyar állam kardinalis, alapvető, oszloptosztatásának egyikét. Ez egy expediens volt. A két törvényhozás abban állapodott meg, hogy ideiglenesen rábizzza egy orgánura, amely sem egyiknek sem a másiknak nem orgánura, (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hogyne!) sem egyiknek, sem másiknak különválatlan nem orgánura, a közös pénzügyminiszterre. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Ebben semmi szegyenletes nincs. Azt mondja továbbá Barta Odön, hogy senki sem tudja tulajdonképpen mibe került a bosnyák okkupáció. Pedig azt igen könnyen ki lehet számítani a zárszámadásokból és ő maga is kiszámította, hogy az egyszer s mindenkorra való költségek, amelyek 1876-ban és 1879-ben megszavaztattak és hozzá a mindenkori költségvetésben és zárszámadásban ott levő többlet a megszállott tartományok garnizonát teszi ezt a költséget. Ezeket tessék összeadni. Ha össze méltóztatik adni, akkor igenis kijön...

Barta Odön: Nem én vagyok a pénzügyminiszter!

Széll Kálmán miniszterelnök: ... hogy 140 millió forint volt az, amibe került, azóta pedig az első esztendőben 8, azután 4, most pedig állandóan évenként 2 és fél millió állandóan az a többlet, amelyet fizetni kell a megszállott tartományok csapatainak a rendkívüli viszonyok folytán előidézett többletkiadásaira, mert egyéb kiadások rá nincsen.

Molnár Jenő: A rendes kiadás nincs kimutatva! Széll Kálmán miniszterelnök: Azt mondja továbbá: szegyenletes, hogy Wittek miniszter egy olyan kijelentést tett a Reichsrathban, amely túresza világot vet a magyar kormányra — szegyenletes, ha így van.

A dolog igen egyszerű. Wittek miniszternek a kijelentését — Barta szerint azt mondta, hogy a magyar kormány vívmányként állítja oda a samac — doboji vonalrészeknek annak idejében való kiépítését, pedig — azt mondja Barta — ez nem a magyar kormány vívmánya...

Barta Odön: Wittek mondja, nem én mondom! Széll Kálmán miniszterelnök: ... mondom Barta képviselő ur azt mondja...

Barta Odön: Wittek mondja! Széll Kálmán miniszterelnök: ... Barta azt mondja, hogy nem a magyar kormány vívmánya ez, Wittek miniszter szerint, mert Wittek miniszter azt állítja, hogy ez nem így van. Hát Wittek miniszter nem azt mondta, hogy ez nem vívmánya a magyar...

telte, hogy ezek a maniakus meghibbanások csupán átmeneti jellegűek. Gyógyítható, gyógyítható és mindeztideig tapasztalt eseteknél hangoztatta e szót: gyógyítható.

A nagy elmegyógyász gyógyítható rögeszmének tartotta a szerelemfélést, a szerelmi bánatot, a hirsomjait s az olthatlan pénzvágyat is. Van ellenszere, gyógyszer mindennek.

— Itt, e kis szobában is van egy betegünk, — szólt vontatottan az igazgató. Előkelő család sarja. Sok csapás érte, sok csalódás. E mellett túlságos szellemi munkát végezhetett. Csöndes őrlült. Mélabus; folyton tűnődik s naphosszat nem ejt ki egy szót. Csodálatos jelenség, aki fölött zavarba jön az ember, hogy jó lelkiismerettel itt tarthatja-e. Már négy év óta van kezelés alatt. A főorvos azt állította, mikor felvettük, hogy pár hideg ledörzsölés és egy-kétheti pihenés teljesen kigyógyítja. De még máig sem gyógyult meg. Ennél az esetben kérném ki főleg nagyságod utbaigazítását, mert itt csak a kezelési módot kell eltalálni, hisz a baj nem veszedelmes.

A beteg középkorú férfi volt. Merve, fásult vonások. Arcbőre jó sárga és száraz, mint a pergament. Sötét tűző szeméből azonban mély megfigyelés sugárzott ki, amely egész lényén előmlött.

Mikor beléptek, magasra emelte addig lehangosított fejét. Valódi antik-arc. Elesen hajlott orr választotta ketté ábrázátát. Ez alatt mély barázdákkal körülvett, szorosan egymásra zárt ajkak árulták el a macacs hallgatót.

A fiatal tudós első tekintetre ezt tartotta a legérdekesebb betegnek.

Komoly, illedelmes fejbőlintással üdvözölte a belépőket.

— Ön is orvos, ugy-e bár? — fordult mély, fűrkésző tekintettel a neves tudóshoz.

— Ugy van.

— Üdvözlöm, uram. Ha azért jött, hogy kezelés alá vegyem, mondhatom, végtelen lekötelez, ha e kezelés eredményesebb lesz, mint amelyben kártársai részesítettek.

Kérdéseket intézett hozzá a tudós.

kormányának, hanem Wittek miniszter — szószertint idézte, de aztán az applikációban a szavakat felcsereítte — azt mondta, hogy nem a magyar kormány kezdeményezéséből származott, — és ez egészen más. A szerajevó-mosztári, vagyis szandzsáki határszéll vonallal az első láncszemet rakjuk le annak az internacionális vonalnak, amelyet elsősorban állítottak az ellenében, de amelyet elsősorban maga is Magyarország érdekében állónak tart. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Es most azért, mert az egészet nem csináljuk meg egyszerre, lehet-e alaposan azt mondani, hogy, mert annak egy részét megcsináljuk, ugyanazon irányban, ugyanazzal a vasti politikával, ugyanazzal a rendszerrel, amely később beillesztendő lesz, amikor majd megnyitjuk Budapesttől egészen a határszélig Baranyavörösi, Szegzardot át — ami különben is ami kezinkben van — le Samác — Dobo-Szerajevó-határszélig és később a török tartományokot át; amikor ennek a nagy vonalnak első részét megépítjük és pedig úgy, hogy a vasut normál vágányu trasszal és normál vágányu alépítményvel látatik el, hogy bármikor átépíthessék a keskeny vágányu felépítményt normál vágányuvá, akkor nem lehet beszélni a magyar forgalmi vagy magyar kereskedelmi és ipari vagy gazdasági értekek hátrátételéről, nem lehet arról beszélni, hogy Ausztriának magunkat alávetették és kiszolgáltattak, hanem csak arról lehet beszélni, hogy találtak megoldást, amely elsősorban igenis sztratégiai szempontoknak felel meg, amely kiosi részben másodsorban láncszemet képezi a nagy forgalmi és Magyarországára nagyfontosságú nagy vonalnak és e mellett megalkudunk azzal a ténnyel, hogy ne ellenzünk valamit, amire az osztrákoknak is méltányos joguk van, hogy ők is öszezüköttesít kapjanak Bosznia-Hercegovinával de nem előbb, mint amikor a mi 37 kilométerrel rövidebb samác-doboji normál vágányu vasutunk elkészül. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Pichler Győző: Ott is csak az építési junktim van meg, nem a forgalmi junktim! (Folytonos zaj.) A forgalmi junktimot tessék kimondani!

Széll Kálmán miniszterelnök: Így áll a kérdés. Hát forgalomba nem tétetik előbb kimondom!

Pichler Győző: Ez a törvényben nincsen meg! (Folytonos zaj. Elénk csenget.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A kiépítés és a forgalombatétel egyidejűleg kell, hogy történjék! (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Ellentmondás a szélső baloldalon.)

Pichler Győző: Csak a kiépítésről van szó!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hát a forgalombatételnek sem szabad előbb történnie! Ne méltóztassék keresni és vádolni már előre, amivel alaposan vádolni nem lehet és nem szabad. Kijelentem ünnepélyesen, hogy a kiépítés és forgalombatétel egyidejűleg kell, hogy megtörténjék, nem szabad egyiknek sem előbb megnyitnia, mint a másiknak. Megnyugtattam (Hosszantartó élénk tetszés és taps a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.) Es ha Pichler kívánja, (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Elénk csenget.) igen szívesen a jegyzőkönyvbe beengedem vétémi ezt a nyilatkozatot, amelyet magamra nézve kötelezőnek ismerek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Azt mondja Barta, a napirendről nem engedik levenni többé Bosznia és Hercegovina hovatartozandóságát. Miért éppen mától fogva? Annak az indokát eltalálni nem képes.

Mélyeséges keserűséggel felelt:

— Az idegeim, tanár ur, az idegeim, ezek a parányi rugók, csavarok, amelyek a nélkülük szét-hulló gépezetet összetartják. Ugy tönkrement ez a szerkezet és most külön-külön kalimpál minden egyes részeske. Örülnek tartanak, tudom; pedig nem vagyok az, csak az idegeimet tette végképp tönkre a gigási munka.

— Miéle munka? — kérdezte halk hangon, feszült figyelemmel a tanár.

— Nagyon érdekes mű, amely vaskos fóliásokra terjed. Óriási munka, de a legnagyobb filozofus se igazodik el rajta. Fél-életen át tanulmányoztam, mindaddig, amíg részekre boncolva megakadtam, kétségbeestem. Tanulmányoztam a nagy könyvet: a világot, az életet, az embereket. Es amint a dolgok, a viszonyok mélyére hatolva a tulajdonképpeni alapot akartam feltalálni, amelyen az a nagy mű felépült, a semmivel álltam szemben.

— Es aztán mi volna az?...

— Amit hiába keresek a világban, az életben, az emberek között. Az igazság! Hát az csak egy fogalom híjján levő szó? Nem lehet, nem lehet! Keresek, kutatok tovább és fel fogom találni, ha életem árán is. Az igazságot akarom fellelni az emberek közt egymással szemben, az igazságot cselekedeteikben, gondolataikban, tetteikben. Az igazságot kutatom, igen, az igazságot, az igazságot!...

— Ez a rögeszméje, — kommentálta a kezelő orvos, amint elhagyták a beteget. Ismétlem, könnyű beteg, akit csak e csodálatos gondolatól kell elterelni. Azt hiszem, nagyságod egy bölcs tanácsa nyomban megoldja e osonót.

A tudós mélyen áttért kétélyvel huzta fel vállait és erős vonásokkal rótta oda a hevenyében összeszerkesztett diagnózis alá: Rögeszmeje — az igazságot keresi.

Aztán apró, biztos vonásokkal jegyezte föl a diagnózist:

— Gyógyíthatatlan!

Azt mondják, hogy már ez igen hosszú provizórium. Internacionális birtoklás kérdéseiben a történelemből sokkal hosszabb provizóriumokat tudna citálni. Itt a dolog úgy áll, hogy ez a kérdés ma még arról az alapról, amelyre a berlini mandátum helyezte, nem helyezhető át más alapra a nélkül, hogy igenis internacionális kellemetlen kérdéseket fel ne vetne és anélkül, hogy a monarchiára és Magyarországra nézve is kellemetlen körülményeket ne idézne elő. Ki meri azt a felelősséget magára vállalni, hogy Szerajevóval ami vasuti vonalnak mintegy szakítóban megálljanak, a mikor nekünk onnan annyi száz kilométerre a berlini traktátusok és a Törökországgal való speciális traktátusok alapján állandó csapat- és katonaiállományunk van a Lim völgyében és a Szandzsakban? Ki merné a felelősséget elvállalni azért, hogy mi azzal a katonaiállományunkkal, azzal az odaállított biztonsági őrszemünkkel vasuti összeköttetésben ne legyünk, holott ma már gazdálkodási szempontból is minden major vasuti összeköttetés akar és másképpen modern gazdálkodást folytatni nem is lehet? (Igaz! Ugy van! jobjelföl. Zaj bafelföl.) Azt mondja Major, hogy ő ezt elismeri. Hát ha elismeri, miért ellenzi? Miért van az, hogy beszédében pedig elítélőleg nyilatkozott felele? Amiór beszédének egyik passzusában önmagával ellenmondásba jő...

Major Ferenc: Soha! (Élénk derűtlenség jobjelföl.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Az infallibilitásnak ezt a legújabb produktumát van szerezni és magam részéről üdvözölni. (Derűtlenség jobjelföl.)

Major Ferenc: Nem értette meg a miniszterelnök ur! Soha sem elleneztem!

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt mondja beszédének másik passzusában, hogy nem lehet eltérni, hogy ott megálljon a vasut és tovább ne menjen. Hát ha még azok az urak is, akik nagy hévvel ellenzik ezt a vasutat és akik ellenzikétek, maguk is azt mondják, hogy ezt nem lehet eltérni, hát a kormány, amely felelős és amelyet mulasztásáért felelősségre vonhatnának annak idejében, hogyan álljon télen kézzel továbbra is és a maga részéről miért ne sürgesse e vasutat és miért ne járuljon hozzá létesítéséhez igenis, hadazást, tehát az országra nézve jelentős és fontos körülményekből és indokokból? Es nemcsak hogy hozzájárul, de teljes meggyőződéssel, igenis e tekintetben parancsoló és elkerülhetetlen szükségesnek tett eleget. Mert ma a Balkán, a ha Istennek nyugodt, de az ott fel-fellobbanható gyűanyaggal szemben nem lehet az országot és a monarchiát, a maga politikájának és a maga védelmi pozíciójának érdekében védelmenül hagyni: pedig hiába diszkarlának akarmit, hiába irának jegyzékeket, hiába csinálnának akciókat: ha katonailag odalenn erős pozíciót nem foglalunk el, minket odalenn respektálni nem fognak. (Helyeslés jobjelföl.) Így állván a kérdés, nekünk a katonai szempontról, az ország védelméről megelégedeznünk nem szabad.

A boszniai befektetések elsősorban sem Magyarországnak, sem Ausztriának érdekében nem történnek, hanem történnek Bosznia érdekében mindig a törvény által előírt módon és uton. S ha ők ma ezt a bejelentést elbirják — és elbirják — akkor ez a javaslat és e terv realizálásának csak egy előnye, hogy tudniillik sem Magyarországnak, sem Ausztriának sem a monarchiának direkt megterhelése, vagy direkt hozzájárulása nem szükséges a vasut építéséhez, mert meg lehet azt építeni a bosnyák jövedelmekből. Ez az érv csak a javaslat mellett szól. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azt mondja, hogy a közös aktívákrol általában sohasem tudunk semmit; az egy miniszterium az egy olyan nem definiált és senki által nem ismert dolog. Ugy áll a dolog, hogy a felosztásra vonatkozólag az az állásponthoz sohasem fogadtott el a magyar kormány részéről, hogy azok a bevételnek bennünket 50 százalék erejéig illetnek, hanem igenis nem lett tisztába hozva az a kulcs, amely szerint azok felosztandók. (Élénk helyeslés jobjelföl.)

Pichler Győző: Hiszen azt mondtam és semmi más!

Széll Kálmán miniszterelnök: Ez nem áll; hanem igenis a kormányok nem tudnak megégyezni a kulcsban, azután az a kérdés igen sok és nehez tárgyalásnak objektuma volt. Most aztan megkönnyebbit a helyzet, mert mind a ketten...

Molnár Jenő: Formulát találtak!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem kell itt formula, mert formula nélkül is elnyogtak. (Élénk derűtlenség.) Ugy látszik, ez a legjobb megoldás, hogy ne veszekedjünk lelete, hogy melyikünknek mennyi illet, hanem egyszerűen köitsük el közösen. Ugy áll tehát a dolog, hogy vagy a közös aktívák, amelyekről szó van, leivadtak ezen boszniai vasutaknak törvény által adott előlegeken ellől egy nagyon csekély kis összegekre, nem elkötöttük közös akaratall mindig a törvényhozások utalványozása alapján. Ennélfogva a felosztáson már aligha fogunk összeveszni, mert nincsen sok felosztalni való. (Derűtlenség.) Fennmaradt 6 millió egyenlőhöz százezer korona, amelylyel ma is diszponálunk és ebből 6.872.000 koronával azonnal értékesíthető államkötvényekben meg elsőbbségeken van és két millió pár százezer korona nehezen értékesíthető kötvényekben és pár százezer korona készpénz. Ebből áll ma a közös aktiva.

Azt mondja Pichler, hogy a keskeny vágányu vasutnak az építése már azért is képtelenség, mert direkt tarifákat nem lehet felállítani.

Pichler Győző: Nem.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ez minden vasutpolitikai és forgalmi felteggások ellené szól, mert ismeretes dolog, hogy keskeny vágányu vasutakkal is csinálnak direkt tarifákat. Nem lehet ezt a két dolgot összekeverni. A ma létező keskeny vágányu vasutakkal is megcsinálhatják a direkt tarifákat, sőt ténylegesen meg is vannak csinálva.

A szélesvágyú felépítésem nem használ semmit, ha át nem építjük a zenika-bródi részt is, amely ma keskenyvágyú. A kettőnek átépítése pedig 75 millió koronába kerülne. Ennek az újabb 75 millió koronának a fedezetét lehetetlen lenne Boszniára róni, nekünk kellene ezt a fedezetet teljesíteni. Oly vasuti létesítményt, amely az osztrák érdekeket kétértelmesen mellőzi, miután a törvényt értelmelem nekünk ezt közös egyetértéssel kell eszközölni, nem lehet követelni. Azt igenis lehet követelni, hogy a magyar érdek ne rendelkezés alá, valamint követhetnek az osztrákok, hogy ne rendelkezés alá az osztrák érdek; de hogy ki-zárassék Ausztria ebből, azt nem lehet követelni, mert az 1878-ik évi törvény közös egyetértéssel való kezelesre bízta, hogy mindkét kormány egyenlő befolyást gyakoroljon rá. Ami a költségvetés nagyságát illeti, azt mondják, hogy ez oly horribilis nagy, hogy ezért a felelősséget nem lehet vállalni, itt nincsenek kiszámítások. 75 millióba nem fog kerülni ez a vasut, hanem sokkal kevesebbe. Igaz, hogy ez a költségvetés igen nagy, de aki ezt az ellenvétést tette, hogy a közös pénzügyminiszter aki nem az első vasutját építi most, hanem igen sok vasutat épített és a kinek kellő orgánuma vannak azon vasutak építési költségeinek helyes megállapítására, sokszorosa és beható számítás után jutott ezen összegre.

Semmiéle józan ember ezt el nem fogja ismerni, ezt el nem fogja binni, hogy ha a magyar érdekű vonal ugyanazon időben épül fel, mint az ausztriai, akkor a magyar vonalat el kell ejteni. Mi az aktuális politikával számolunk és számolunk kell azokkal, hogy ebben a dologban nem történt semmi. A török osztlakozás a papíron volt, nem is merie senki sürgetni, mert Bosznia és Hercegovina területén nem történt semmi. Azzal közelebb hoztuk volna az ideálhoz a megoldást, hogy ha ezután sem csinálunk semmit? Sokkal jobb és helyesebb azt, amivel nem adjuk fel az ország érdekét, megcsinálni, mert ez egy hata mas lépés annak realizására. (Helyeslés a jobboldalon.)

Itt megtámadták, gúnytárgyává tették, pedig éppen nem érdemli meg Kállay Béni közös pénzügyminisztert.

Nessi Pál: Az alkirály!

Széli Kálmán miniszterelnök: Akárhogy nevezik gunyosan, a közös pénzügyminiszter teljesen elhagyott, a kulturának és a gazdasági helyzetnek legalsó fokán áll, véres háborúk és belviszályok által teljesen teludult országot, nem modern, hanem ázsiai állapotokkal vett át. A maga egész lelkesedéssel nagy erejével és tudásával kezdte vette azt a nagy feladatot, amelyet monarchiánkra is a nagy Európa reabizott. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Azt az országot egészen más állapotba helyezte, mint amintől azt átvette; modern instituciókat létesített, rendes adminisztrációt hozott be, erkölcsileg, szellemileg fejleszti anyagilag erősíti. Abban az országban a modern intézményeknek egy sereg kezdeményezése van. Hogy akár a vasut vagyontulajdonosa, akár a kmetti-birtok szabályozása, akár a tizedváltások kérdésében úgy állana a dolog, amint azt Barta Ödön mondja, az éppen nem áll.

Kéri a Házat, hogy a határozati javaslatot mellőzze és a törvényjavaslatot fogadja el. (Élénk tetszés és zajos helyeslés jobbról és a közepén.)

Elnök az ülést bezárja.

BELFÖLD.

Miniszterek Bécsben. Bécsből jelentik, hogy gróf Goluchowski külügyminiszter Budapestről visszatért Bécsbe. Báró Fejérváry Géza és gróf Szechenyi Gyula miniszterek szintén odaérkeztek.

A külügyi expozéhoz. Az osztrák delegáció gyorsiródája ma figyelemzeti a sajtót, hogy gróf Goluchowski Agenor közös külügyminiszternek az expozé kiegészítő második felszólalásából egy fontos passzus kimaradt. A beszéd illető passzusa a maga jelenségében így hangzik:

Szomorú volna, ha valamely állam egyetlen kombinációra volna utalva. Minthogy azonban ma nem szabad a *vagyonok elszigeteltség* álláspontjára helyezkedni, és a béke céljai érdekében szükséges más államokkal szövetkezni: ennél fogva az egyes államoknak tisztába kellett jönnök azzal, hogy melyik kombináció felel meg leginkább az ő érdekeiknek és ekkor a monarchia, valamint Németország és Olaszország is, arra az eredményre jutott, hogy azt a kipróbált állapot, mely harminc esztendőn keresztül az európai békét megővta, fenn kell tartani s hogy a szövetséges felek érdekében van ezt az állapot meg nem bolygatni.

Az annak idején közölt tudósításból hiányzott az Olaszországra való hivatkozás.

Láng Lajos üdvözlése. Nagybányán, mint tudósítónk írja, a legösszintébb örömet keltette Láng Lajos nagybányai volt képviselőnek kereskedelmi miniszterré történő kinevezése. Az új miniszterhez a városból több mint kétszáz üdvözlő táviratot küldöttek. Az elsők voltak az üdvözlők sorában a városi tanács, a magyar királyi bánya-igazgatóság, az erdőigazgatóság stb. Felsőbányán, amely város nagyon sokat köszönhet Lángnak s amely halála jeleül csak nemrégiben dispolgárául választotta, leirhatlan a lelkesedés. A kinevezés híre a várost kivilágították.

Új görög-keleti román püspökség. Aradról táviratozzák: A görög-keleti román egyház mai zsinati ülése foglalkozott *Metianu* erseket átiratával a felállítandó új püspökség ügyében, melynek székhelye *Temesvár* vagy *Nagyvárad* lenne. A zsinat kimondotta, hogy elvben nem ellenzi az új püspökség felállítását, de annak dotálását a mai viszonyok között nem tartja lehetségesnek.

A pécsváradai mandátum. A képviselőház állandó igazoló-bizottsága ma délelőtt tíz órakor *Szentiványi Árpád* elnöklésével ülést tartott, amelyen megvitatta, vajjon a Kurianék *Egry* Dezső pécsváradai mandátumát megsemmisítő ítélete alapján van-e ok arra, hogy a pécsváradai kerületben a vizsgálatot elrendeljék a miatt, vajjon folyt-e ott a kerület képviselőküldési jogának esetleges felfüggesztését maga után vonható vesztetleges, avagy eletés és ítatás. A bizottság a Kuria ítéletének megoko ásából megállapította, hogy mindössze öt választónak ígérte a képviselő költségének megtérítését s a tényállás alapján azt javasolja, hogy a kerületben a vizsgálatot a képviselőház mellőzze.

Petiólak a Kurian. A tápai választás dolgában ma *Zachár* Emil kuriai bíró az ellenkérvény bizonyító anyagát ismertette a Kuria folytatóság tárgyalásán. A kérelmezők meghatalmazottja, dr. *Hagy* Emil a bizonyítás eredményéből első sorban a *Huszár* Gergely göblyjárás tanyáján lefolyt korteslakomát ismertette. Szerinte ez a lakoma egy magában elég ok arra, hogy a képviselő egész többsége lerontassék. Tizenhét szavazóról kiderült, hogy résztvevő a lakomán pedig előbb a függetlenségi *Kelemen* Béla pártjához tartozott. De történt ennél nagyobb törvénytelenesség is, csak hogy ennek fölsorolásától elütötte őt a petíció hiányos szerkezete. Kéri, hogy a választást érvénytelennek mondják ki. *Edvi-Illes* Károly és *Oko-icsányi* Géza, a választás védői a petíció elutasítását kérték. Ítéletet ma még nem hozott a Kuria.

A *baksai* kerület képviselője, *Darányi* Ferenc ellen *Daka* Boldizsár és társai petíciót adtak be a Kuriahoz, hogy több pontra nézve el is rendelte a vizsgálatot. A bizonyító eljárást már befejezték, a Kuria pedig a folytatóság tárgyalás határnapjául május 21-ét tűzte ki. Az ügy előadója *Ádám* András kuriai bíró.

A szepesi választás. *Horánszky* Nándor kerületben ma volt a képviselőválasztás. Mint egy *szepesi* távirat jelenti, egyhangulag *Sziklay* Ede földbirtokost választották meg szabadelvűpárti programmal.

A zárószámadások. A képviselőház zárószámadási bizottsága ma délután öt órakor *Schmidt* József elnöklele alatt ülést tartott, melyben a kormány részéről *Tarkovich* és *Graenzenstein* államtitkárok és *Popovich* miniszteri tanácsos, a legelsőbb számszék részéről pedig *Rakovszky* István elnök és *Dárday* Sándor alelnök voltak jelen. A bizottság beható vita után tárgyalta az államadóságra és a kisebb tárcákra vonatkozó zárószámadásokat.

Pártértekezletek. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma délután 6 órakor *Kossuth* Ferenc elnöklele alatt értekezletet tartott, melyen az *appropriációs törvényjavaslatot* vette tárgyalás alá. A törvényjavaslatot *Kossuth* Ferenc ismertette. Hozzászólottak: *Kubik* Béla, *Barta* Ödön, *Eötvös* Bálint, *Kossuth* Ferenc, *Molnár* Józsiás, *Pichler* Győző, *Tóth* János. A párt elhatározta, hogy a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el, mert a kormány politikai irányával szemben bizalommal nem viselkedik. A párt álláspontjának kifejezésével *Kossuth* Ferencet bízta meg. *Bedőházy* János a székely kormánybiztos kinevezése tárgyában trvbelt interpellációját bejelentette a pártnak.

A *Szederkényi* Nándor elnöklele alatt álló függetlenségi és 48-as párt szintén foglalkozott az *appropriációs* javaslattal és elhatározta, hogy a kormány iránti bizalom hiánya folytán nem fogadja el. A párt álláspontját *Lovász* Márton fogja tolmácsolni a képviselőházban.

A dévai mandátum. Mint már jelentettük, a *Barcsay* Kálmánnak főispánna való kinevezése folytán üresedésbe jutott dévai választókerület szabadelvűpártja a jelöltséget gróf *Thoroczkay* Miklós volt országgyűlési képviselőnek ajánlotta fel, aki mellett *Dévának* és környékének egész intelligenciája foglalt állást egy kis töredék kivételével, amely *Réthy* tanfelügyelő köré csoportosult. Különös eszközökkel dolgozik a töredék; sikerült becsapmányozni budapesti lapokba azt a hírt, hogy gróf *Thoroczkay* a kerületben ismeretlen, az a gróf *Thoroczkay*, aki Hunyad-

vármegyében a legtöbb adót fizeti, 15 év óta a köz-igazgatási bizottság tagja, minden kulturális és köz-gazdasági intézmény elmozdítója.

Az aradi püspökvalasztás. Az aradi *eparchiai szinódusnak* tegnapelőtt tartott ülésén dr. *Oncu* Miklós, a *Viktória*-bank vezérigazgatója, aki a *memorandum* idejéből épp olyan kompromittált alak, mint *Mangra*, szenvedélyesen felszólt az ellen, hogy a magyar sajtó a zajos multu *Mangra* Vazul ellen állást foglalt. Befejezésül *Oncu* azt indítványozta, hogy a *nagy-szebeni* érseket kényszerítse a szinódus a választás megtartására és az elhalasztó intézkedésének visszavonására. A szinódus ülésén a *Mangra*-párt hat szavattal többségben volt s így *Oncu* indítványát elfogadták. A határozat a mérsékelt románság körében élénk sajnálkozást okoz, noha éppenséggel nem lehet belőle a választás eredményére következtetni, amint a tulzók szeretnék. A két párt körülbélül egyforma erős és így egy pár szavazatnyi különbség előre ki nem számítható. A küzdelem hevességére és bizonytalanságára azonban eléggé lehet következtetni a tegnapelőtti szavazásból, nemkülönben arra a kevsővő választékos módra, amely *Mangrák* küzdelmét jellemzi.

A delegációk.

Budapest, május 9.

A magyar delegáció csak 12-én kezd meg érdemleges tárgyalását. Ekkor ül össze a külügyi albizottság az expozé meghallgatására és a külügyi költségvetés tárgyalására. Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága ellenben ma újra ülést tartott, amelyen már a hadügyi tárca költségvetését tárgyalta és el is végezte. A tárgyalás során *Krieghammer* hadügyminiszter részletes tárgyalásokat adott a tüzérség reformja, az üjonjulek tervezett fölemelése, a katonai büntető-eljárás reformja és egyéb aktuális katonai kérdések dolgában. A kapott felvilágosítások után az albizottság úgy a rendes, mint a rendkívüli kiadásokat változtatlanul megszavazta.

Üléséről a következő tudósítást adjuk:

Osztrák hadügyi vita.

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága ma délelőtt megkezdte a hadügyi, költségvetés *rendes szükségleteinek* tárgyalását.

Mindenekelőtt báró *Krieghammer* hadügyminiszter szóalt föl és az új ágyúkkal folytatott kísérletekről nyilatkozott. Az új tüzérségi anyaggal éveken keresztül folytatott kísérletek — egymond — most már annyira jutottak, hogy a hegyi ágyú és mozsár-ágyú típusának megválasztásában meg lehetett állapodni. A hegyi ágyút illetőleg a súly tekintetében bizonyos határhoz voltunk kötvé, végül azonban úgy az anyag, mint a löveg tekintetében oly álláspontot értünk el, melyen, amíg nem lesznek korszakalkotó újabb találmányok, nem igen lehet tulmenni.

Ami a *tarackágyut* illeti, az mindazoknak az igényeknek megfelel, amelyeket egy ilyen ágyúhoz kötni lehet. Tizennygy üteg felállítása van tervbe véve, úgy hogy minden hadosztályra egy üteg jut. Ami az anyagot illeti, nálunk megmaradtak a bronz mellett, főleg azért, mert ez nyújt leg több biztonságot a legénység számára a *Bryanz-gránátok* kilövésénél. Szándékosan felrobantottak néhány ily löveget a cső könnyebb részében és az eredmény az volt, hogy a cső kigöbült ugyan, de nem szakadt ketté, ami a legjobb bizonyítéka annak, hogy úgy az ágyú, mint a legénység teljesen biztosíva van. Ha az acél választottuk volna, akkor a külföldtől tettük volna magunkat függővé, mert tudvalevőleg csak a *Krupp*-cég készít oly kifogástalan acélágyúkat, melyekből *Bryanz-gránátok* teljes biztonsággal kilöhetőek.

A hegyi tüzérség fejlesztését illetőleg egyelőre csak egy hegyi üteg újjászervezése van tervbe véve. A hadügyi kormány tervezi ugyan egy kis kerék-távú tábori ágyú szabványosítását, de csak akkor, ha az új tábori ágyúk költségei meg lesznek szavazva. A tábori ágyúk dolgában a kísérletezés halasztást szenvedett, mert most egész Európában felmerült a kérdés, hogy a csővisszaütási rendszere, vagy pedig a rugrendszer alkalmaztassék-e? Minden államban ahhoz a nézethez alkalmazkodnak, hogy a csővisszaütás-rendszeri ágyú a jövő ágyuja. A hadügyi kormánynak már van több erre vonatkozó modelje, de messzemenő kísérletekre van szükség, míg az alkalmazandó rendszert véglegesen meg lehet állapítani.

A költségek nagyságára nézve most még nem tehet pozitív nyilatkozatot. Azt azonban kijelenti, hogy a költségeket három évre fogja őröszteni és az egész anyagot a belöldön fogja beszerezni, még pedig a csővek kivételével, melyeket az arzenálban kell elkészíteni, az egész anyagot a magániparvállalatoktól akarja beszerezni. Végül meghívta a delegátusokat, hogy az új modellek megtekintésére jöjjenek el a

bécsi arzenálba, ahol majd egy meghatározott időpontban bővebb magyarázatokkal fog szolgálni.

A hadügyminiszter nyilatkozata után vita indult meg, amelyet báró *Walterskirchen* előadó vezetett be.

Dr. Kindermann nem szavazza meg a költségvetést. A hosszú békét fel lehetett volna használni arra, hogy a katona-övezéket és árvák érdekében nagyobb megtakarítások eszközöltesse. A költségvetést a kormánnyal szemben való bizalmatlansága folytán sem szavazza meg.

Popovaky utal a hadseregben mutatkozó nagy halálárányra és a legénység jobb kiképzettségét kéri, különösen kulturális szempontból.

Mayer kéri a kormányt, hajlandó-e a két éves szolgálati időt behozni, továbbá hajlandó-e az utolsó legyervegyakoriát alól felmenteni a legénységet, végül hajlandó-e a legénységet az aratás idejére az eddigieknél nagyobb mértékben szabadságoltatni? Az e kérdésekre adandó válaszlól függ az, hogy megszavazzav-e majd a költségvetést.

Kozlowski elismeréssel nyilatkozik a hadsereg kiképzetése körül tapasztalható eredményekről. Az új szolgálati szabályzat is nagy vívmány jelent. De ha a hadsereg fejlődésében mutatkozik is haladás, a vezetésben még mindig van kifogásolnivaló. A hadügyminiszter fimgálja a népképviseleti határozatait, pedig a népképviselet nem mint kérelmező áll a hadügyminiszter előtt, hanem a hadügyminiszternek kell a parlament utasításait végrehajtani. Felelőti azt a hirt, hogy a vitás tengerszem területén a magyar kormány által épített ut elkészítéséhez katonai asszisztenciát rendeltek ki. Mily alapon nyújtott a közös hadsereg ahhoz segédkezet? A költségvetést különben elfogadja.

Kramarz kijelenti, hogy az ő pártja sem a rendes, sem a rendkívüli kiadásokat nem szavazza meg, már csak ama szellem miatt sem, mely a hadseregben uralkodik. Ez a szellem nem olyan, mely a nép és a hadsereg között valamely szivélyesebb viszony létesítését tenné lehetővé. A hadseregben jusson kifejezésre az, hogy Ausztria különböző népjajokból áll. A hadseregnek a nemzeti eszmét is képvisennie kell. Helytelenül, hogy a mi hadseregünket is a porosz hadsereg mintájára idomítják át. Semmi szükség sincs arra, hogy pi. egy tiszta cseh városban a helyőrség egy tiszta német szigetét képezzen. Majd a hadsereg szállásait teszi szóvá és kéri a kormányt, hogy a szövetkezeteknek nagyobb tér adassék. A katonai öngyilkosságok okainak szorgalmas kutatását kéri. Nem járja, hogy minden katonai öngyi kosságnál azt állítsák, hogy annak oka: „nem szeret szolgálni”, vagy „szerencsétlen szerelem”. Az igazi oka az, hogy túlszigorúan bánnak a legénységgel.

Báró Parish arra kéri a hadügyminisztert, hason oda, hogy mindenütt a monarchiában jó viszony legyen a hadsereg és a polgárság közt.

Gróf Deyduszky szerint a hadsereg, mint a monarchia nalamai állásának fenntartása számára leghatékosabb eszközére szükség van. Sürgeti a katonai büntetőtörvény reformját.

Gróf Salm-Thun abban a nézetben van, hogy a béke fenntartása szempontjából szükség van egy első, a többi armádiákkal egyenlő értékű hadsereg. Ebből a szempontból meg kell hozni a hadsereg fejlesztésére okvetlenül szükséges áldozatokat. Mert nem vállalja magára a felelősséget, hogy a mi hadseregünk más hadseregéknél gyengébb legyen. A költségvetést elfogadja.

Vukovics elsősorban polemizál a külügyminiszter tegnapi előtti nyilatkozatával és *védelmébe veszi Stadler* érveket, aki becsültes ember és kifogásolnivaló jellem, ha politikája nem is tetszik bizonyos kvátelek tényezőnek. Kifogásolja, hogy a hadügyminiszter a delegáció tavalyi határozati javaslatára igen hiányos válaszokat adott.

Elnök a vita folytatását délután 3 órára halasztja.

A délutáni ülésben először **Tollinger** szállott. Kifogásolta, hogy a hadügyminiszter nem lejtett ki kellő erélyt a hadseregben előforduló párbajok korlátozása tekintetében. Sürgeti a katonai büntető eljárás reformját.

Utána **Pergelt** állt fel szólásra. Mindenekelőtt a katonai büntető eljárás kérdésével foglalkozik. A gumbinni pör megmutatta azt a veszedelmet, amelyet az elvadult törvénykezés magában rejt. A hadügyminiszter iordítsa végre teljes figyelmét a husz év óta húzódo reform megvalósítására. Felvitja a minisztert, hogy ismételve meg a kísérletet a katonáknak az aratás idejére való szabadságolása dolgában. Kéri, hogy a hadsereg szükségleteinek beszerzésénél fokozott figyelemben részesüljenek a kispardák és a kispardások szövetkezei. Az egyévi önkéntesség jogát megadandónak véli azoknak a középiskolai tanulóknak, akik még nem kaptak a sorozás évének marciusban abszolutoriumot de októberig megszerzik. Kívánja a katonáknak a harmadik szolgálati évre való szabadságolását. Szó a nyugdíjaskokkal szemben követett egyenlően elbánásról; poemizál *Dieduszycy* kivel. *Kramarz*al; aztán kéri a hadügyminisztert, hogy a tizenégy taracküteg és egy hegyiüteg szervezése befolyással lesz-e az ujonctalálókra és változást fog-e okozni tüzérségünk mononai szervezetében?

Mérey osztályfőnök visszautasítja Vukovicsnak azt a megjegyzését, hogy a külügyminiszter tegnapi előtti lejtégetéseiben figyelmen kívül hagyta a parlamentáris formákat és szokásokat. Eppen Vukovics esett ebbe a hibába a-zal, hogy a minisztert távollemben támadta és hogy olyan témát kevert bele a vitába, amely nincs összejöttésben a napirenddel.

Vukovics röviden kijelenti, hogy arról nem lehet, hogy a külügyminiszter nincs jelen; különben erre a tárgyra a plénumban még visszatér.

Gróf Montecuccoli az urakházában helyet fog-

laló pártja nevében hozzájárul gróf *Thun-Salm* lejtégetéseihz és elfogadja a költségvetést.

Báró Kriehammer hadügyminiszter, mielőtt egyenként felel az egyes delegátusok kérdéseire. röviden általánosságban megkölja a tüzérség új lejtégetésének szükségességét. Eddig használatban levő hegyi ágyúink nem felelnek meg a modern hadviselés követelményeinek. keresni kellett tehát olyan ágyúmodellt, amely nagyobb hordaképesség mellett nem jelentékenyen súlyosabb a mostaninál. Megelégedéssel jelenti, hogy ez a folytatott kísérletek eredményének tanúsága szerint teljes mértékben sikerült. Fejtégeti ezután a tarackok beszerzésének szükségességét és kijelenti, hogy az ujonnan konstruált tarack teljesen megfelel a követelményeknek.

Krobotin tőbornok a 7. osztály főnöke vázolja a tüzérség lejtégetését az utóbi száz évben és részletes technikai leltválogatásokat ad a legújabb ágyúmodellekről.

Báró Kriehammer folytatva beszédét, egyenként nyilatkozik az elhangzott kívánásokról. A tüzérség új szervezése következtében szükséges létszámlelemelés nézve kijelenti, hogy az a mostani ujonctömbingensből nem ledezhető és ennek következtében mindakét állam kormányával megegyezésre jutott arra nézve, hogy a törvényhozások elé tővényjavaslatot fognak beterjeszteni, amely szerint ideiglenesen — a véderőtörvény 14. §-a szerint való megegyezés létrejöveteléig — gondoskodás történik az ujonctalék ideiglenes megállapításáról. A kispardásoknak a hadseregszállásokban való részletése ügyében azt a nézetét lejezi ki, hogy a mostani megoldás az előbbi panaszoknak véget vetni alkalmas. Az összes szükséglet 25 százalékan túlmenő részletés azért nem lehetséges, mert a komoly esetekben megkivánt nagyobb szállítóképesség fölött csak koncentrium rendelkezhet, amelyekkel ezért szerződéseket kötöttek s ezek most is iennálnak. A két éves szolgálati időre vonatkozó kívánásokhoz nem járulhat hozzá. Az aratási szabadságok dolgában utal a tavalyi határozatra adott válaszára. Hasonlóképp utal a katonai büntető eljárás reformja ügyében adott válaszára is, hozzátéve, hogy a két állam igazságügyminiszterei remélhetőleg hamarosan hozzá fognak járulni a már kész tervezethez.

A becsületbíróási eljárásra vonatkozólag a közös hadügyminiszter kijelenti, hogy nem lehet szakítani azzal a felfogással, hogy a becsületbíróág nem lehet döntő jorum arra nézve, vajjon veredeinek kell-e valakinek vagy sem. A közös hadügyminiszteriumnak a sajtóban szölettezett párbaj-rendelete kizárólag azt előzta, hogy a párbajok számat általában csökkenesse s azontüli rendelkezést az olyan esetek törvényes elbánásáról, melyeket a katonai büntetőtörvény becsületsértésnek minősít.

Hogy aratás idején a lögyakoriakat korlátozzák, az a szükséges kiképzés rovására menne, mert a katonának meg kell tanulnia, hogy mindentajta időjárásban tudja használni legyverét. Egyébként a természetben esetleg okozott kárért a kellő törvényes formák közt sohasem marad el a teljes kárpótás.

Arról nincs hivatalos jelentése, hogy magyar részlő katonai erőt vettek volna igénybe egy utrendezéshez a vitás tengerszem mellett. Minthogy erről nyomban jelentést kelt volna, nem is tartja a dolgot valószínűnek. Egyébként távirati jelentést kért s a delegáció ülészaka folyamán határozott válaszzsal is fog szolgálni.

Kozlowskial szemben védelmébe fogja ezután a miniszter Gálgóczy tábornagot s azt mondja, hogy amennyiben Galiciában megváltoztak a viszonyok, ezt az izgatásokra kell visszavezetni. Ott sajtóerős izgatások iolynak nemcsak a katonaság, de egyes társadalmi osztályok ellen is.

Végül kijelenti, hogy az előirányzatokat nem oszthatja ki a delegátusok közt, míg a delegáció meg nem alakult.

Walterskirchen előadó zárszava után megkezdődik a zárszék vita, melyhez csak **Kozlowski** és **Pergelt** szőlt hozzá.

A hadsereg rendes szükségletét ezután változtatlanul elfogadják.

A rendkívüli szükséglet **Popowski** előadó elfogadásra ajánlja. Kapcsolatosan kéri a tüzérség új szervezésére szükséges 38 millió korona megszavazását is.

Dr. Pergelt szerint ezt a rendkívüli összeget a mai gazdasági depresszió idejében csak akkor lehet megadni, ha a kö-ös hadügyminiszter a dolgok leplezetlen fölírásával meggyőzi a delegációt, hogy ez az újraszervezés elkerülhetetlen katonai szükségesség.

Mayer tisztán gazdasági okokból ellenzi a 38 millió köveletel lejtését. Mikor a nép a legszükségesebb reformokat sem kaphatja meg, nem lehet ilyen költséget megszavazni. A 38 millióra tőtre névszerinti szavazást kéri.

Gróf Stürgh szerint az előteszlőök egyoldalú szempontból bírálják a tételt. A katonai szükségesség döntő s nyugodtan viseli a felelősséget a nyilvánosság előtt, mikor a tételt megszavazza.

Kramarz kijelenti, hogy az általános vitában kifejtett okonál fogva a rendkívüli szükségletet sem szavazza meg.

Czedik Mayerrel polemizál s azon az állásponton van, hogy a mi tüzérségünk nem szabad hátrányban hagyunk. Csakák sorsa iordul meg azon, hogy tüzérségünk legyverei ne legyenek rosszabbak, mint az ellenségé.

Gróf Dieduszycy azt mondja, hogy nem szaklört, de megnyugtatta, hogy a szaklörtök nyugodt lelkiismerettel szavazzák meg a költséget. Megszavazza tehát 6 s.

Báró Kriehammer közös hadügyminiszter hivatkozni rá, hogy a tüzérség újraszervezésének elengedhetetlen szükségességgé már kifejtette. Az újraszervezés elől, ha a külöddel lépést akarunk tartani, nem zárkozhatunk el. A tábori ágyuk beszerzéséhez szükséges összeg nagyságát ma pontosan nem

lejtetheti, de ha a kísérletek beválnak s az új minta meglesz, előirányzattal lép a delegáció elé.

Névszerint szavaztak ezután s 15 szavazattal 5 ellen elfogadta a bizottság a tételt. Mellette szavaztak: *Bacquehem*, *Basewi*, *Czedik*, *Dieduszycy*, *Kozlowski*, *Madeyski*, *Montecuccoli*, *Parish*, *Pergelt*, *Popowski*, *Stürgh*, *Thun-Salm*, *Tollinger* és *Walterskirchen*; ellene szavaztak: *Kindermann*, *Kramarz*, *Mayer*, *Sylvester* és *Zsacsek*. Nem volt jelen: *Vukovics*.

A többi tétel vita nélkül megszavaztván, az ülés bevérgődött.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz. Napirendjén van a tengerészeti költségvetés.

A kvóta.

— A magyar kvótaküldöttség ülése. —

Budapest, május 9.

A magyar országgyűlés kvóta-deputációja ma délután 5 órakor tartotta aakuló ülését, melyben a kormányt *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter és *Papp* Elek min. osztálytanácsos képviselték.

Szell Kálmán miniszterelnök felszólítja a bizottságot a megalakulásra. A bizottság elnökének egyhangulag gróf *Desseoffy* Aurélt, előadójának *Falk* Miksát választotta meg.

A napirend előtt *Falk* Miksa előadó meleg szavakban emlékezik meg arról a súlyos veszteségről, melyet az osztrák kvótabizottság sokévi előadójának, *Beer* udvari tanácsosnak halála által szenvedett. A magyar kvótabizottság réggib tagjai jól ismerték az elhunytat és habár sokszor kemény harcot is vívtak vele, mert ő köteles erélyességgel és buzgalommal védte a reabízott érdekeket, mégis minden alkalommal higgadtágról, böies mérsékletéről és loyaltitárságról tett tanubizonytságot. Indítványozza, hogy a magyar kvótabizottság elnöksége után őszinte részvétének adjon kifejezést az osztrák kvótabizottságnak, melynek elnöksége egyszersmind a magyar kvótabizottság megalakulásáról is értesítendő.

Az előadó javaslatát a bizottság egyhangulag magáévé tette.

A napirend tárgyra nézve *Szell* Kálmán miniszterelnök azt javasolja, hogy a bizottság függetlenül tárgyalja a kvótakérdést és mihelyt határozatait meghozta, azokot írásban közölje az osztrák bizottsággal.

Hieronymy Károly előadja a minit terelnök javaslatát. Ami pedig a tárgyalás érdekét illeti, ő egy egész sorát tudná előhozni azoknak az elveknak, melyek bizonyítják, hogy a Magyarországot jelenleg terhelő kvóta nem felel meg az ország teherviselési képességének, hanem azt meghaladja. Minthogy azonban tudja, hogy a jelenleg érvényben álló kvótaarány már a két deputáció közt kompromisszum eredménye s annak megváltoztatása nem egyedül tőlünk függ, ő a statusquo fenntartása mellett nyilatkozik.

Falk Miksa előadó mindenekelőtt azt a kérdést veszi szemügyre, vajjon emberi elrelátás szerint várható-e az adott körülmények közt az eddigi kvótának leszállítása. Aki visszapiant a mostani kvóta keletkezésének történetére, az erre a kérdésre csak tagadólag válaszol. Nagy fáradtsággal, hosszú tárgyalások után sikerült csak az előbbi magyar bizottságnak az osztrákot tulzott követeléseit leszállítani addig a határig, amely már nem különbözött lényegesen annak a számitásnak eredményétől, mely a magyar kvótabizottság által 1887-ben ajánlott alapon történt és melynek eredménye 33-84 magyar kvóta volt, ugy hogy a 34-90-os mai kvóta csak körülbelül 12%-kal haladja meg azt a számitási eredményt. Azóta új számitási tétetet az 1898-iki és 99-iki zárószámadosok tekintetbevetelével, és itt is az eredmény csak csekélylvel volt kisebb, tudniillik 33-83-ig. Ilyen körülmények közt a magyar kvóta leszállítására vonatkozó tárgyalások előreláthatólag nemcsak hogy rendkívül hosszúra nyulnának, hanem előreláthatólag eredménytelenek is maradnának. Azontüli előlálásra az a hátrány is, hogy a parlamentek ilyen módon még ha arra a komoly akarat meg is volna, nem volnának képesek a megfelelő kormányjavaslatokat július elsejéig lejtárgyalni. Mindezek oltván javasolja, hogy újítások meg egyszertien azon jegyzőkönyv, mely 1900-ban május hóban a két bizottság közt megállapították, amelynek értelmében a kvóta tíz évre megállapítások s addig, míg a monarchia két állama közt vámközösség iennál, a tiszta vámjövedelem a közöszűkvezettedezésre iorditassék, a kvóta aránya 34-66 legyen, azon a napon pedig, amelyen ilyen értelmű törvény a monarchia mindkét államába életbe lép, az 1872. IV. törvényo-ök, mely a katonai határőrvidékek precipuumára vonatkozik, a két törvényhozás egybehangzó határozata alapján hatályon kívül helyeztessék.

Major Ferenc már elvben sem helyesli, hogy az adójövedelem vételessé alapon a kvóta-arány kiszámítására, mert a törvény szerint a kvóta a teherképesség szerint alapítandó meg, az utóbbira nézve pedig az adójövedelem egymagában nem irányadó. Sőtét színben festi az ország közgazdasági helyzetét és egyáltalában nem tartja igazolnák, hogy a közvetlenül a 67-iki kiegyezés megkötése után megállapított kvótát később idemeltek. Azt óhajtja tehát, hogy a bizottság a régi, 31-4 kvótára visszatérjen és kijelenti, hogy ebben az értelemben különvieményt fog beadni. Végeztüli kéri, hogy a bizottság a határozathozattal holnapra halassza, mivel a mai ülés napirendjére csakis a bizottság alakulását tűzték ki.

Hódossy Imre szintén abban a nézetben van,

hogy miután a meghívón az alakulás mint egyedüli tárgy van megjelölve, a határozatokat rövid időre el lehetne halasztani. A dolog érdemese nézve Falk Miksa és Hieronymi nézeteihez csatlakozik. Igaz, s ezt a jelentésbe is felvenni óhajtja, hogy már a most érvényben lévő kvóta is túlhaladja az ország teherviselési képességeit, de ő is abban a nézetben van, hogy az arány leszállítása e pillanatban igen nagy nehézséggel járna. Az osztrákok exorbitáns követeléseit ő rá semmi hatást nem tesznek. Másrészt azonban be kell ismernie, hogy évek óta mi magunk voltunk azok, akik túlságosan lényes színben tűntünk fel országunk anyagi helyzetét és némely esemény, mint például az ezredéves kiállítás és más egyéb, a külföldet is megerősítette jólétünk tulbecsülésében. Hozzájárul az előadó indítványához és kéri a miniszterelnököt, hogy mielőtt a magyar bizottság határozatot hozna, a bizottsággal az osztrák bizottság határozatait is közölje.

Száll Kálmán miniszterelnök Hódossy Imre utolsó óhájának nem tehet eleget, mert az osztrák bizottság határozatait vele hivatalosan nem közölték. Előtte csak azt a kívánságot hangoztatták, hogy a két bizottság között legalább egyelőre szóbeli tárgyalások ne legyenek, hanem a magyar bizottság az osztrákkal határozatait írásban közölje. Igazat ad Hódossy Imrénél abban, hogy mi magunk is túlságos rőzsás színben festettük helyzetünket, ami által egyrészt irigységet, másrészt tulbecsülést okozunk. Majorra szemben megjegyzti a miniszterelnök, hogy amióta egyáltalán kvóta létezik, a megállapítás önbehézésé éppén a teherviselési képesség definíciójában van. E tekintetben a megboldogult Horánszky Nándor egy igen becses munkát tett közé, de még ő is kénytelen volt bevallani, hogy amíg igazságos és megfélemlítő jövedelmek adó nincs, a teherviselési képesség kérdése meg nem oldható. A maga részéről csatlakozik az előadó indítványához.

Ugyanezt teszi Pallavicini Ede őrgróf is, aki a maga részéről is hangoztatta, hogy Ausztria jóléte sokkal intenzívebb a miénkél, de ennek a kiegyenlítése nem abban a néhány száz ezer forintban keresendő, melylyel a magyar kvóta nagyobb vagy kisebb lesz, hanem erre a kiegyezési tárgyalásoknál kell tekintettel lenni.

Miután még Hegedűs Sándor és Scitovszky János csatlakoztak az előadó véleményéhez, a bizottság a végleges határozatot holnap délután 5 órakor tartandó ülésének napirendjére tűzte ki.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár a nagynémetek ellen.

Sulyos és komoly intelmvel fordult e napokban Vilmos német császár a nagynémetek felé. Kritikát mondott fékevesztett igaztásairól és az ildomság és politikai józanág korlátai közé utasította őket. A császár régóta látja, hogy amit az okos német politika épít, azt a nagynémetek hóbortos igaztása lerombolni igyekszik mértéktelen és durva agitációjával. Ezek a nagynémetek, a különböző *Schulvereinek* és *Alldeutscher Verbände* hősei temérdek galibát okoztak máris Vilmos császár egyenes és őszinte politikájának s ami rokonszenvet szerez a császár előrelátó munkája Németországnak, azt ellenszenvévé változtatják az igazga nagynémetek. Így történt Amerikában is, ahova csak nemrégiben küldte Henrik herceget a császár, hogy bőséges német-amerikai közlekedést teremtsen meg a két hatalmasság közt. Végre türelmet vesztette a császár s e napokban felette elítélő kritikát gyakorolt a berzenkedő nagynémetek felett. A többi közt a következőket mondta:

— Ezek a tulzó hazafiak az okai annak, hogy az utóbbi években gyakori félreértés támadt Amerika és Németország közt. A nagynémeteknél hiányzik a nemzetközi tapintat és a külföldön élő németek iránti regárd. Ha ebben nem áll be változás, akkor nemsokára szükséges lesz a nagynémetek ellen egyesületet alakítani.

A császári kritika helyes és találó. Senki sem tudja ezt alaposabban, jobban, mint mi. Mert közénk és a józan politikájú Németország közé is minduntalan éket akarnak verni a nagynémetek. Féltelesen és hazug agitációjukkal nálunk is lerombolják azt a rokonszenvet, amelyet Vilmos császár is, a magyar politikusok is okosan, szívvel s előrelátón építettek esztendőknél. Csak nemrégiben hosszu nótá szolt az *Alldeutscher Verband* tapintatlan terveiről; egész könyvet tenne ki, ha a *Schulvereinek* hasonló okvetetlenkedéseit akarnók felsorolni. Örömmel fogadjuk s őszintén szólva, vártuk is a császári demontit, amely a két barátságos nemzet közé furakodó ékeket kivet. Vilmos császár kritikáját

pedig elteesszük házi recipe gyanánt a „tapintatlan“ nagynémet izgató urak lehűtésére.

Portugália a forradalom szélén. Megnyugtató hír még mindig nem jött Portugáliából. Annyi bizonyos, hogy az ország a forradalom szélén áll s minden percben kitorhat a nyílt lázadás, amelyet a katonaság a liberális elemekkel karöltve vezet majd. A szakadatlan zavargásokról nem jut ki a határon híradás, mert a portugali kormány oly szigorú cenzurát rendszeresített, mintha az egész ország ostromállapot alatt állana. Annyi kitűdött mégis, hogy a katonaságtól a királyhoz intézett emlékirata elsősorban a kormány elcsapását követeli, kéri továbbá, hogy proklamálja a király a *diktatúrát és nyolc-tíz évig parlament nélküli uralkodjék*, hogy ez alatt az idő alatt rendbe lehessen hozni a parlamentaris kormány által elrontott pénzügyeket. A király fölszólította a tiszteket, hogy vonják vissza az emlékiratot, de a tisztek ezt még akkor sem tették meg, amikor fogsággal és száműzetéssel fenyegették őket. A tisztek elhatározták, hogy nem tágnának, sőt az a szándékuk, hogy a királyt kényszerítik az uralkodási rendszer megváltoztatására, ellenkező esetben bekövetkezhetik a *pronciamento*.

A második kamara már elfogadta a kölcsön-szerződést és ha az első kamara is el fogja fogadni, akkor a forradalom okvetlen ki fog törni. A kölcsön föltételeit ugyanis a lakosság megalázóan tartja egy független államra nézve. Ezek a föltételek a következők:

1. A kormány kötelezi magát arra, hogy a külföldi kölcsönkötvények szelvényeit kétéhetenkint fizeti ki.
2. Az összes állami bevételnek leköti a kölcsön biztosítására.
3. A hitellezők tisztviselőinek beleszólási joguk van a vámkiszélelésbe.
4. Ha az első feltételt nem teljesítendő az ország, akkor a külföldi hatalmak följogosítottak a legerélyesebb intervencióra.

Panamabotrány Görögországban. Egész Görögország egy kínos botrányügy hatása alatt áll, amely igen magas állású politikusok és a kormány tagjai nevét moosokkal dobálja meg. A botrány egy leleplezéssel kezdődött, amelynek szerzője egy volt miniszter: *Eftaxiasz*, a Theotokisz-kormány volt tagja. *Eftaxiasz* nyílt levelet tett közzé, amelyben a legpízkosabb üzemekkel vádolja főképpen volt miniszterétársait, a Theotokisz-kormány tagjait s azt írja róluk, hogy a bányakoncessziók osztogatása körül nagy visszaéléseket követtek el és meg hagyták magukat vesztegetni. *Eftaxiasz* igéri, hogy leleplezéseit folytatni fogja. A gyanúsítottak természetesen azt állítják, hogy *Eftaxiasz* vádjából egy szó sem igaz. Ország-szerző nagy a megbotránkozás s mindenütt követelik, hogy a vád alapos vizsgálat alá kerüljön.

Az orosz forradalmi mozgalom. Bebizonyított ténynek vehető, hogy *Szujdzin* miniszter meggyilkolása nem magánbosszu műve, hanem egy messze szétágazó forradalmi mozgalom egyik véres epizódja. A pétervári hírek nem vetnek világosságot a gyilkos személyére és összeköttetésére, mert senki sem mer Oroszországban erről az ügyről beszélni. A legkalandosabb hírek érkeznek a vizsgálat állítólagos eredményeiről. Így a *krakói Naprud* azt írja, hogy Pétervárról érkezett szavahihető emberek állítása szerint a gyilkos diák közeli rokona a nemrég visszalépett *Vanovszki* tábornok közoktatásügyi miniszterének. Egyesek azt állítják, hogy unokabocse, s hogy *Vanovszki* lemondását a gyilkosság tette szükségessé. Ebből az okból titkolják a gyilkos nevét is.

Uj dolgokat mond a vizsgálatról a londoni *Daily Express* is. E szerint a gyilkos személyazonosságát már megállapították. *Balmasov* Stenka a neve és Stenkának *Razin* Stenka, a hirhedt volgai rabló után nevezi magát. Számkivetésben született, mert apja valami politikai bűntett miatt Rinegába volt száműzve. A gyilkosság napján egy nap hiány huszonötéves volt. Ez az egy nap menti meg az életét, mert az orosz törvény szerint csak olyan gonosztozókat lehet halálra ítélni, kik huszonnegyedik évüket már betöltötték. Ily módon *Balmasov* ítélete három fokkal enyhébb lesz. E hét végén fognak ítékezni róla, a bíróság elnöke *Osten-Sacken* tábornok lesz. A bíróság három tagját *sorsrúds útján* kellett kirendelni, mert nem akadt, aki önként ajánkozott volna, hogy e bűnügyben ítélkezzék. A merénylet minden kérdésére megtagadja a választ. A vizsgálati fogsága alatt azonban egyikben egy darab papírosra a következő szavakat írta:

— *Erőszakot erőszakért, vért vértért!*

Ezt a papírlapot az akták közé tették. Mikor a gyilkost elfogták, teljesen egészséges volt, most pedig belső fülgyulladásban szenved, mely megtagadja az ügyvelejt is, sőt talán halálát is előidézi. Hír szerint a merénylet

torturának vetették alá, hogy így csikarják ki tőle bűntársainak nevét.

Ennyi szívgótt ki a merénylet ügyéről. Hogy mi igaz mindebben, azt e percben alig lehet ellenőrizni. Mig az ítélet kiformalódik s a vizsgálat befejeződik, egyre terjed az orosz forradalmi mozgalom. Az orosz kormány több kerületben proklamálta az ostromállapotot s irtalmatlan statáriummal iparkodik vérbé tulusztani a parasztlázadókat. Ez a drákói eljárás természetesen megszüli a maga reakcióját s alkalmas hangulato teremt a nihilisták propagandájának. A nihilisták temérdek kiáltványt hintonak el a háborgó közönségben, amely kétségbeesésben möhön kap az efféle olvasmányon. Hogy miképpen dolgoznak a nihilisták s minő merész szözatok hangzanak el most a felzaklatott országban, arról izelítőt ad a következő proklamáció:

Oroszország sötét históriai éjjelt él most át, az életre-halálra szóló küzdelem idejét. Nincs az életnek olyan köre, amelyen a reakció föl nem tütötte volna a fejét. Minden, ami emberiség és igazságosság, megölnék és száműznek. Minden az abszolutizmus moiochjának lett az áldozata. Az élve eltemelt Oroszország megmozdult a sír-föld alatt, életet kér és szabadságot, de verést kap és börtönt. Az emberi lélek a rémületől megbénult, a szív aggodalommal telik meg az ország jövőjén és megbecsülhetetlen az érdeme annak a hősnak, aki e súlyos időben önn tudja tartani a hitet az igazság győzelmében, és hőstettének nagyságával bevilágít a sötétség és a kétségbeesés atmoszférájába. A mi életünk is teremt hősoket. Április 15-én megölték a belügyminisztert. Ez az emberi szabadság nevében történt, annak a nevében, ami egyedül ad értéket az életnek. Meg kellett halnia, mert meggyalázta az életet. Ez volt a jutalma az emberi gondolatok üldözésének, az emberi jogok sőtíprásának. Felelet volt a korbaes rendszerré tételért. Bosszu volt Oroszország legjobbjának számizéséért, az utcai mérszárlásokért. Felelet volt a togságban történő öngyilkosságokért, a sok megalázásért és megbántásért, mivel tele vannak a börtönök. Ha a haza, most még rabszolga, egykor ezt fogja mondani: legyen világosság akkor örömmel fog emlékezni hőseire és hőstetteiket a történelem lapjára írja.

HIREK.

Socrates a turfón.

Folos: O Socrates, egészen elmaradunk a világtól. A dalnok- és drámaversenyeket teljesen négysem és kétség közt intézik el, a hellen nem záródikol Olympia mezejére s hosszu esztendők óta nem láttam kocsi-versenyt.

Socrates: Ha nem csalódom, e nemzet virága, az arisztokrácia és plutokrácia most ünnepli a májusi futtatókat. Nem látod-e? Ezernyi-ezer ember siet ki a versenyterre s tegnap a kávéházban egy egészen idegen ur kért tőlem egy jó tipet s kölcsönbe tiz koronát. A típről később le is mondtok. Polosom, lábzan ég ez a város s a pénzváltók asztalánál s borbélyok műhelyében egyébről se beszélnek, mint a Kanca- és Király-díjról. Soha ilyen lelkesülést még nem tapasztaltam s csak most látom, mily nagy tettekre és tétékre képes ez a nép. S vajjon ki mondja, hogy szegénység és nyomor lakik ezen a földön? Lásd, egészen szegény emberek, akik talán nyolevan korona fizetésen tengődnek egész hónapban, könnyelmien tesznek fel tiz és husz koronát. Otthon gyermekük koplal, rongyos ruhákban jár, de szülője künn van a futtatósan.

Folos: Nézd csak, ez a két lovas, gummitalpas hínó felénk tart. Nem ülnek fel?

Socrates: Van-e pénz, o Polos! A minap csak tiz koronát adtam egynek, miután egyszer végig vitt a Stefania-uton s a kocsis utánam köpött. Vajjon Dáris meg tudná-e fizetni igényeihez képest?

Folos: Bizd csak rám. Édes ez az eszevesztet robogás végig a Árosen. Nézd, mily viruló lányok röpülnek itt mellettünk!

Socrates: Vénusra! Azt a kis fitost a minap láttam a Tutti-Frutti dalcsarnokban. Kardalokat zeng. Ugy hallottam, tiz forint jár neki ott egy hónapra. Ime, kis vagyonkájának helyes beosztása!

Folos: Mesterem, megérkezünk!

Socrates: Micsoda nyüzsgés-forgás. Ugyan hova siet az a sokadalom? Mindenki pénzt tartogat kezében? Hopp! Ott egy ur megfor-

gat egy gombot s abból a gépből kis papírlap hull ki. Vajjon miért?

Polos: Ez a totalizátor. Itt kell fogadni s az a papírlap mutatja, ki melyik lóra tett.

Socrates: Ime, csaknem egymás zsebéből huzzák ki az emberek a pénzt. Boldog, aki a másikat megrabolhatja. S ez mind a magyar lötenységért történik. Mily furcsa nép! Százszekért költenek lovakra, míg béreik közül, ugy olvasom a lapokban, idegenbe költözik a lakosság, mert nincs betevő falatja. De nézd, fitos kis barátónknak már akadt barátja. Előkelő ur. Micsoda finom szabású ruha, micsoda divatos gukker... Alighanem valami archon lehet.

Polos: Ohó! Ezt az alakot az Orfeumban is láttam... De nézd, most két ur siet hozzája... A kis fitos elsápad... Igazolványt kérnek. Igen, ezek titkos rendőrök. Elfogták!

Socrates: Elegyedj csak a sokaságba, vajjon mi a vétke? En addig a paripákat nézem.

Polos: Ugy mondják, hogy hivatásos játékos, ezért fogták el. Lóverseny és kártya a kenyerre.

Socrates: Ha nem csalódom, ott egy másikat fogtak el.

Polos: Vaalóban, igazad van. A rendőség összeírta s most sorra ártalmatlanná teszi őket.

Socrates: Hogyan, csak ez a pár ember hivatásos játékos? Nem, Polosom, a rendőség nem jár el helyesen. Kicsiny és jelentéktelen emberek ezek s a hivatalos igazság istenasszonya csak az egyik szemét hunyja be ez alkalommal. Vajjon ama nagy uraknak egy része, kiknek lovai itt futnak, nem hivatásos játékos-e? Nem a kenyerük ez? Nem ők adnak alkalmat ezeknek a szerencsétleneknek, hogy hivatásos és hamis játékosok legyenek? Mért fogják hát el eme csöpp embereket?

Polos: De halld, csengetnek! Elindultak a lovak. A fehér test vezet.

Socrates: És mért érdekel ez téged?

Polos: Ó Socrates, ugy restellem magam, tettem Unberufenra!

P.

Budapest, május 9.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Május 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Thornton C. Conway budapesti angol lókonzul megrongált egészségének helyreállítása végett hosszabb szabadságra ment. Tavolléte alatt dr. Brüll Ignác konzul fogja a helybeli angol lókonzultus ügyeit vezetni.

— **Mária Krisztina főhercegnő renúciációja.** Bécsből jelentik, hogy ma dében ment végbe a szokásos szertartások mellett *Mária Krisztina* főhercegnő renúciációja a király, a nagykorú főhercegek, a legfőbb udvari méltóságok, a titkos tanácsosok, *Góluohowski* külügyminiszter, *Koerber* miniszterelnök, magyar és osztrák miniszterek, az arisztokrácia tagjai és a legfőbb katonai méltóságok jelenlétében. Frigyes főherceg bécsi palotájában ma fényes estély volt, amelyen megjelent a király is. Ott voltak a Bécsben időző összes főhercegek és főhercegnők, *Windischgrätz* Ottó herceg és neje, *Erzsébet* főhercegnő, a *Salm-Salm* hercegi család, a rokonság, gróf *Apponyi Lajos* magyarországi udvarnagy, gróf *Széchenyi Gyula*, gróf *Góluohowski Agenor* és a pozsonyi házvezető parancsnoka. Negyed kilenc órakor érkezett a király és egyenesen a mátkapárhoz ment, majd az örömszülőknek fejezte ki szerencsejelenéseit. Ő felsége 9 órakor elhagyta a palotát. A menyasszony mesés értékű nászajándékot kapott, de valamennyi közt a legszebb a spanyol királynő ajándéka, egy briliánsokból és smaragdokból álló lejtisz. *Mária Krisztina* főhercegnő valódi csipkékkel, virágüzérekkel, nagy briliánsokkal díszített fehér duchesse ruhát viselt, amelynek dereka is tele volt briliánsokkal. *Mária Valéria* főhercegnő asszonyon almazöld-átaszruha volt ezüst-hímzéssel és csipkével díszítve. Bájosak voltak a menyasszony kis húgai, *Mária* és *Henriette* főhercegnők fehér gaze ruhájukban.

— **Az olasz királyi pár utazása.** *A Corriere de la Sera* közli, hogy az olasz királyi pár tervbe vett külföldi utazása elmarad. A *pétervári* ut elhagyásának okát azt adják, hogy a mostani viszonyok között az Oroszországba való utazás nem tanácsos. A német császári pár októberben fogja megátogatni a római udvart és az olasz királyi pár a jövő évben viszonzni fogja ezt a látogatást Berinben.

— **Széll Kálmán az Akadémia igazgatója.** A Magyar Tudományos Akadémia igazgató tanácsa a *Tisza* Kálmán halálával megüresedett tagságra *Széll* Kálmán miniszterelnököt választotta meg. Erről az elnökség a következő levélben értesítette a miniszterelnököt:

Nagyméltóságú m. kir. miniszterelnök ur!

A M. Tud. Akadémia igazgató-tanácsa mai napon tartott ülésében a *Tisza* Kálmán igazgatói tag halálával megüresedett helyre nagyméltóságodat választotta meg.

Az igazgató-tanácsot elhatározásában azon óhaját vezérelte, hogy nagyméltóságodnak a magyar köznevelődés és a haza szolgálatában szerzett nagy érdemei iránt mély tiszteletét tolmácsolja, egyszersmind excellenciád bölcs tanácsát s eddig is tanúsított nagybecsű érdeklődését az Akadémia részére biztossítsa.

Midőn a folyó hó 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartandó ünnepélyes közülésre nagyméltóságod meghívni szerencsém van, egyszersmind kifejezést adok annak a reményemnek, hogy nagyméltóságod közreműködését az Akadémia igazgató-tanácsától feladatai megoldásában nem fogja megvonni, megragadom az alkalmat is kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítására.

Budapest, 1902. május 8.

Báró *Eötvös Lóránd* s. k. elnök.

— **Wilma királynő betegsége.** *Hágból* táviratozzák, hogy *Henrik* herceg anyja elhalasztotta látogatását, mert a királynő állapotáról megnyugtató hírt kapott. Tegnap este hat órakor a beteg állapota ki-elégítő volt, a láz egészen elmúlt. Ma délelőtt a herceg elhagyta a kastélyt és istentiszteleten vett részt. Az orvosok tegnap azt mondták, hogy mivel négy nap óta nem rosszabbodott a beteg állapota, most már gyors javulás remélhető. A királynő anyja egészen kimerült lánysá ápolásában.

A *lovi kastélyból* jelentik: Minthogy köztudomásra jutott, hogy az orvosok meg vannak elégedve a királynő állapotával és minthogy *Henrik* herceg templombaneretelét is igen kedvező jelnek tekintették, a ma közzétett orvosi jelentés megfelel a reményeknek, melyeket tápláltak. Különösen az a körülmény, hogy a királynő a tegnapi napot jól töltötte, kellett nagy örömet és volt megnyugtató hatással a királynő környezetére. *Henrik* herceg az orvosok mai reggeli látogatása után sétalovaglást tett. A legújabb távirat szerint *Wilma* királynő ma már állami iratokat írt alá.

— **Új akadémikusok.** A Magyar Tudományos Akadémián ma volt a *tagválasztó nagygyűlés* báró *Eötvös Lóránd* elnöklésével, az akadémikusok élénk részvételével. A választások eredménye a következő:

I. osztály. *Rendes tag:* *Pecz Vilmos* (34 igen, 4 nem); *levelező tagok:* *Szalasi Móric* (23 igen, 8 nem), *Mélich János* (31 igen, 8 nem), *Széchy Károly* (26 igen, 12 nem), *Jánosy Béla* (28 igen, 8 nem); *kültagok:* *Jalava Antal* (35 igen, 1 nem), *Paul Hermann* (31 igen, 2 nem).

II. osztály. *Tiszteleti tag:* *Plósz Sándor* (35 igen, 7 nem); *levelező tagok:* *Beöthy Akos* (35 igen, 7 nem), *Reiner János* (34 igen, 8 nem), *Thüring Gusztáv* (31 igen, 11 nem), *Angyal Dávid* (31 igen, 10 nem), *Wosinszky Mór* (36 igen, 7 nem).

III. osztály. *Rendes tag:* *Schulek Vilmos* (36 igen, 5 nem); *levelező tagok:* *Hoor Tempis Mór* (37 igen, 4 nem), *Kalocsinszky Sándor* (35 igen, 2 igen), *Schlesinger Lajos* (32 igen, 8 nem), *Tangl Ferenc* (31 igen, 4 nem), *Schajarzik Ferenc* (35 igen, 1 nem), *kültagok:* *Dorbová J. G.* (31 igen, 2 nem), *Mittag-Seffler M. G.* (32 igen, 1 nem) és *Moissan Henri* (34 igen, 1 nem).

— **Az egyetem ünnepe.** A Budapesti Tudomány-Egyetem újjaalapításának százszüzonkettedik évfordulója alkalmából május 13-án, szerdán délelőtt tizenegy órakor az egyetem dísztermében ünnepélyes közgyűlés lesz. A közgyűlést megelőzőleg az egyetemi templomban délelőtt tíz órakor *Kriszán Mihály* pápai kamarás, kormányzó leleadaó, ünnepi nagy misét celebrál. Az istentiszteleten részvesz az egyetem tanácsának előjártsága és a hallgatóság. Istentisztelet után az egyetem dísztermébe vonulnak a díszközülésre. A díszközülés programja ez: Ünnepi előadás tart dr. *Vécsy Tamás* rektor magnifikus. Az 1901/902. tanévi egyetemi pályamunkákról szóló havi jelentéseket leolvassa dr. *Concha Győző* jog-és államtudományi dékán, a pályá- és szorgalmi díjakat kiosztja *Vécsy Tamás* rektor magnifikus.

— **Bál a Karátsonyi-palotában.** Az udvari bál előestéjén gróf *Karátsonyi Jenő* lényes bált ad krisz-

tinavárosi palotájában; az udvar és a diplomácia Budapesten időző tagjai is jelen lesznek.

— **Vakok reménysége.** Valami lázas igyekvéssel korszakalkotó fölfedezéseket vetnek bele a zajgó életbe tudósok és mindenféle feltalálók a legutóbbi években. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy ezek a fölfedezések nem mindig válnak be olyan mértékben, mint ahogy az előtűk járó zajos hírekből következtetni lehetne. Valami biztató magja van ezeknek az első híreknek, de azután nagy csöndesség következik rájuk és a nagy fölfedezések általános üdvös haszna a gyakorlatban sokáig késik. Ez a körülmény kissé óvatossá teszi most már az embereket s tagadhatatlannal eszínjani kell banni az olyan hírekből, amelyek egész nagy csoport szenvedő emberben hirtelen reményt kelthetnek, de ez a remény esetleg csak nagyon későn válhatik be. Ilyen hír az is, amely Párisból érkezik s arról szól, hogy a világtalannokra boruló örök sötétségbe egy világító reménysugár hatolt be. Dr. *Javal* jelentette be a nagy eseményt a párisi orvosi akadémia legutóbbi ülésén. *Curie* fizikussal kísérletezett, aki a *radiumot* fedezte fel s arra a meglepő eredményre jutottak, hogy a *radiumnak* erős és nagyletelőségű hatása van a vak szemre. Már dr. *Giesel* német fizikus is rájött arra, hogy a *radium* alkalmazása a fény iránt érzékenységet kelt a szemben, még ha a *radiumvegyületek* és a szem közé egy fényernyőt is tolnak közébe. És ugyanez a hatás észlelhető, ha egy üvegcsövet egy századrész gramm *radiumchloriddal* a vak ember halántékához szorítanak. Dr. *Javal* hírt szert most *határozottan mutatta ki, hogy a radium a teljesen megvakult szemben két fényérteket* és pedig ahhoz hasonlókat, amely az ép szemben van. Egy beteg, aki genyves szemgyulladás következtében gyermek-ségtől kezdve vak volt, egészen határozottan tudomásul vette a *radiumsugarakat*. Ennyit jelentenek Párisból s még azt is hozzátették, hogy dr. *Javal* ennek a felfedezésének gyakorlati felhasználásán fáradozik. Látó és világtalan türelmetlenül várja erről a gyakorlati alkalmazásról az alapos híreket és a legnagyobb sikert s annak nyomán járó halhatatlanságot kíván *Javal* doktornak és társának.

— **A senki gyermekei.** *Széll* Kálmán miniszterelnök két évvel ezelőtt ígéretet tett, hogy az elhagyott gyermekek gondozását törvény útján fogja szabályozni. Ezt az ígéretet be is váltotta a miniszterelnök, mikor az elhagyatott gyermekek védelme tárgyában két törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé. A törvényjavaslatokból törvény lett s most már e törvények végrehajtásáról gondoskodik a belügyminiszter s tárgyalásokat folytat a Fehérkereszt Országos Lelénház-Egyesülettel. A gyermekvédelmi törvények életbeléptetése előtt azokat a gyermekeket, akiket hatóságilag elhagyatottaknak nyilvánítottak, a budapesti első gyermekmenhely-egyesület és a Fehérkereszt gondozta az állammal kötött szerződés alapján. Most két alternatíva áll a belügyminiszter előtt. Az egyik az, hogy új állami gyermekmenhelyeket építtet s amíg ezek a menhelyek léteplűnek, addig meghagyja a gyermekeket a két egyesület gondozásában. A másik az, hogy míg az épületek elkészülnek, a budapesti menhelyeket bérházakban helyezteli el. Az első terv legalább is három évig kiséleteti az állami gyermekmenhelyek megnyitását, a második pedig, a mellett, hogy nagyon költséges volna, ideiglenes természetű fogva nem tudna mindenben megfelelni a közegészségügy követelményeinek. Az első terv ellen szól különben az is, hogy a Fehér Kereszt-Egyesület lényetelen volna pompásan berendezett nagyszűri lelenházát bérházzá átalakítani, mert hisz nem szolgálhatna eredeti céljának. Így aztán beállana az az eset, hogy Budapesten az állam bérházakat alakítana át ideiglenes lelenházakká, míg a lelenházat bérházzá kellene átfarmáltatnia a Fehér Kereszt-Egyesületnek. Természetes tehát, hogy az egyetlen megoldási módja a dolognak csak az lehet, ha a miniszter három évre bérbe veszi a Fehér Kereszt lelenházát huszezer korona évi bérért. A bérlet fogalma kizárja azt a kombinációt, hogy az állam lelenházában a fehér-kereszt egyesület fog adminisztrálni. A lelenházban a régi alkalmazottak megmaradnak, de most már, mint állami alkalmazottak, akiknek munkakörét az állam szabja meg s akiket három, illetve hat havi fölmondás mellett el lehet bocsátani. Ez alól csak dr. *Szalárdy Mór* egyesületi igazgató a kivétel, de ez is csak abban, hogy alkalmaztatása az egész bérletidőre szól. Ezt a kivételt elbántás *Szalárdy* igazgató, a gyermekvédelem terén tett szolgálatait elismeréséül föltiltenül megérdemli. Az alatt a három év alatt, míg az állami lelenház elkészül, a fehér-kereszt is megtalálja a maga helyét abban a munkakörben, mely a társadalomra vár a gyermekvédelem terén és áldásos működéséhez még azt a bérösszeget is föl fogja használni, melyet az állam a lelenház bérletéért fizet.

— **Nincs hal a Tiszában.** A Tisza ma már nem az a folyó, amiről Petőfi Sándor verset írt. A világ legmagasabb folyója túlságosan rakoncátlanokodott s olyan kegyetlen tréfákat engedett meg magának, hogy például egyéb gonosz-sági betetőzésül tönkretette Szeged városát. Ezeket a duhaj kirágásokat megsokallotta az állam és elköveztette a szabályozás. A folyót ráncszedték. Beszorították töltések közé, ahol pedig erre nem volt szükség, hagyta nekik árteret. Megengedték neki, hogy elhagyja a medrét néhanapján, de kiszabták számára a területet is, ameddig elmehet. A szabályozásnak az lett az eredménye, hogy ma már nyugodtan alhatik a Tisza melléke. Nem kell attól félnie, hogy félreveri a haragot a feje fölött éjszakának idején s ki kell ugrania az ágyból, mert jön a Tisza. Nyugodtalmatlan vidékeken ballag a víz, de üresen, tartalmatlanul. A szabályozás kizsárolta belőle a halat. A hal a vizek vadja. Vízrengőnek kell neki és nem szépen körünyesített, megrendszabályozott berek. És ezzel tönkrement egy ősrégi szép magyar mesterség, a tiszai halászat. Szeged polgármestere azt jelenti a belügyminiszternek, hogy összesen négy halászmester kért engedélyt arra, hogy a Tiszában halászhasson. Ezek is talán inkább a Tiszához ragaszkodnak, mint a halhoz. Mert hát halnincs.

— **Kereskedők a pénzügyminiszternél.** Lukács László pénzügyminiszter tegnap az I. kerület kereskedőinek küldöttségét fogadta, amelynek tagjai voltak dr. Falk Miksa vezetésével Walther Ernő, Jobbágy László, Treitma József, Eiser Nándor, Kühne Ferenc és Mosolygó Gyula. A küldöttség a most folyó adó-kivetések miatt ment panaszra a pénzügyminiszterhez.

Dr. Falk Miksa megjegyezte, hogy a küldöttség csak igazságot kér és a maga részéről csak azért vállalta el a küldöttség vezetését, mert tudja, hogy a pénzügyminiszter soha sehol igazságtalanságot nem tűr. A küldöttség nevében Eiser Nándor memorandumot nyújtott át, amelyben rámutatnak arra, mily szomorúak az utóbbi időben a viszonyok az I. kerület kereskedőkre és iparosokra nézve. A kereskedőknek a jogszabályok szövegétől egyre nagyobb mértékűt vesztett el; az iparosok pedig leginkább azzal károsodnak, hogy a királyi palota és a Krisztinaváros régi épületeit sorra bontják le és lényes palotákat építenek ugyan a helyükre, de azokban nagyobbára közhatalonkat és intézeteket helyeznek el, ami a kerület ipari orgálmára igen hátrányos. Ily körülmények közt s tekintettel az amugy is nagyjokú gazdasági pangásra, több mint igazságos, hogy az adókat, ha már le nem szállítják, legalább ne emeljék fel.

A pénzügyminiszter rámutatott válaszában arra, hogy ő a dolog természetét szerint nem ismerheti azokat az eseteket, amelyekre a panaszok vonatkoznak. Figyelmeztetnie kell a küldöttséget, hogy az adófelügyelőség csak a kiszabási javaslatokat állapítja meg, a végleges adókiivetés azonban teljesen önálló testület joga, amelyre befolyást gyakorolni a pénzügyminiszternek nincs joga. Az ő részéről kizárólag az az utasítás ment ki, hogy a pénzügyi hatóságok ott, ahol a kereset emelkedett, minden esetre az adó felemelését is hozzáik javaslatba, ott azonban, ahol kisebb kereset mutatott ki, az adót megfelelő mértékben redukálják. Ő csak azt a tanácsot adhatja, hogy azokat az eseteket illetőleg, amelyek az adókiivető bizottság még nem döntött el, forduljanak az adófelügyelőhöz, meg van győződve, hogy ez az igazságszerető tisztviselő minden megokolt panaszt számba fog venni. Azokat az eseteket illetőleg, amelyekre a bizottság már eldöntött, természetesen csak a felszólamlás marad fenn.

A miniszter a küldöttséget annak a reményének kifejezésével bocsátotta el, hogy panaszai, amelynyiben alaposnak bizonyulnak, orvoslást is nyernek.

— **Tűz Venedig in Wien-ben.** Ma este tíz óra körül kigyulladt Bécs ismert mulatóhelyének a Venedig in Wiennek legnagyobb vendéglője a Römersaal és háromnegyed óra múltán teljesen leégett. A tűz, mint tudósítónk jelenti, nagy riadalmat okozott az osztrák császárvárosban azért is, mert a Szent István-torony óránek jelzésére Bécs minden kerületének a tűzoltósága kivonult. A tüzoltók munkája arra szorítkozott, hogy a szomszédos — szintén fából való — épületeket megmentse. A rossz idő miatt csak kevés látogatója volt akkor a mulatónak és ennek köszönhető, hogy nem történt nagyobb szerencsétlenség. Félte: enged egy tájt a tüzoltóknak segítsége akadt egy hatalmas záporosóban, mely a tűznek hamarosan véget vetett. A tűz keletkezését eddig nem tudták megállapítani. Azt hiszik, hogy a villamos-vezetékől vagy egy eldobott égő cigarettától ered. A leégett épület helyére újat emelnek.

— **Iskolatársnők találkozója.** Az Izabella-utcai polgári leányiskola 1896—97. évben végeztet, IV. b. osztálybeli növendékeinek e hó 16-án pénteken reggel 9 óra körül lesz az 5 évi találkozója az új iskolai épületben (Felső erdősor 16), amelynek egyik termét az igazgatóság e órára átengedte. Akik a találkozóra nem jöhetnek el, ezt lehelleg a következők új iskolatársnők egyikének jelentsék be: *Schickeldans Vilma* (Teréz-körút 46), *Taubner Margit* gyorsító-tanárnő (Jósika-utca 10), *Kiss Sarolta* (Üllői-út 18).

— **Betörés egy királyi kastélyba.** Atánból jelentik, hogy a detaliai királyi villába tolvajok törtek be, akik összeszedték minden értékes holmit s aztán elmenekültek.

— **A tisztviselők fizetése.** A Budapesti Tudósítót illetékes helyen felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy mindazok a közlemények, amelyek a tisztviselői fizetések küszöbön álló rendezéséről több lapban napról-napra napvilágot láttak, teljesen tévesek és csak arra alkalmasak, hogy az érdekelteket közönséget megtévesztse. Lukács László pénzügyminiszter mindegyikében azon van, hogy az erre vonatkozó munkálzatokat sürgesse és az ő részéről teendő javaslatok annak idején közölni fogják. Néhány lapnak eddigi jelentései azonban teljesen önkényes kombinációk.

— **A fiam földrajzot tanul.** Ez alatt a cím alatt nemrégiben érdekes kis füzetet adott ki Varga Ottó. Kegyetlenül bánt el benne egy csomó miniszterileg engedélyezett iskolakönyvvel. Különösen azt kifogásolta a földrajz tanító könyvekben, hogy annyira tele vannak tömve numerussal, hogy a számok mellett valóságos elvész maga a földrajz. Ma aztán másik füzetet kapunk, aminek az címe: *A fiam földrajzot tanul — Varga Ottó könyvéből.* Szerzője: Parlaghy Kálmán. Válassz akár lenni ez a füzet a Varga Ottó füzetére, de nem az voltaképpen, mert nem azt bizonygatja, hogy a Varga által kifogásolt könyvek jók, hanem azt, hogy a különben igen kiváló és pedagógiaiilag határozottan az első sorban álló Varga Ottó földrajza is rossz. Szörnyen szomorú dolog az, hogy ide lyukadt ki a földrajzok verekedése. Mert amit a füzet írja, akart, az csakugyan sikerült is neki. Ha elolvassuk az írást, még a tendenciózus hang dacára is tisztába jöhetünk azzal, hogy az a földrajz, amiről beszél, csakugyan rossz könyv. Az első gimnáziumot járó gyerek értelmi világának meg nem felelő hangon van megírva s éppen az a főbűne, ami a Varga Ottó által kifogásolt könyveknek, hogy a gyermek csak úgy tanulhat belőle, ha magol. A magolás a szóról-szóra való betanulást jelenti s a földrajz csakugyan nem az a tudomány, amit így kellene elsajátítani. — Nem akarunk citátumokkal segítségre lenni a füzet írójának abban, hogy megint megbizonytassék egy iskolakönyv rosszága, hanem konstatáljuk, hogy ha azok a hibák csakugyan benne vannak a Varga könyvében, amelyek a füzetben fel vannak sorolva, akkor ez a könyv se alkalmas arra, hogy földrajzot tanuljon belőle a gyerek. Pedig hát ez a könyv is átment a tankönyvbíráló-bizottság kezén.

— **Gyógyszerészek kongresszusa.** Május 11-én közel félezer vidéki magyar gyógyszerész érkezik a fővárosba. A belügyminiszter védőkongresszusa alatt tartandó II-ik országos gyógyszerész-kongresszusra. Az 1876-iki közegészségügyi törvény alkotása óta megszámlálhatatlanul összehalmozdáltak a gyógyszerészek sármái; ezek között első helyen áll az a vagyonhiányos bizonytalanság, mely a személyjogi gyógyszerárak átruházásának rendezelensége folytán a gyógyszerészeknek a közegészségügyi törvényből kifolyólag osztályrészt jutott. A gyógyszerészi ügyek sármái között második helyen áll a gyógyszerári jog-adományozások kérdése. A kongresszusnak egyik nagy érdeklődésre számítható tárgya a realjogi gyógyszerárak törzskönyvezése s a személyjogi gyógyszerárak nyilvántartásában egy ugynevezett teher-lap nyitása; ezzel a kérdéssel kapcsolatosan függ össze az országos hitelszerzők kérdése is. A kongresszus tárgyszorozatában helyet foglal a gyógyszerészek kiképzése is. Az idevonatkozó törekvés lényege abban áll, hogy a gyógyszerészek az ifju nemzedéket előzőleg egy gyógyszerészi szakiskolában s később egy gyógyszerészi főiskolában óhajtják kiképezettni. Ezenkívül szerepel még a kongresszus tárgyal között a kézi és házi gyógyszerárak ügye is, ami ugyancsak régi panasz a gyógyszerészeknek. A titkos-szerek kérdésének megoldását szintén sürgetni fogja a gyógyszerészi kongresszus plénuma.

— **Kirándulás a Vaskapuhoz.** A Magyar Kereskedelmi Csarnok pünkösdi kirándulása iránt igen élénk az érdeklődés és már eddig is mintegy ötvenen jelentkeztek a tanulságos és élvezetes kirándulásra, amelyen hőlgyek is nagy számmal vesznek részt. A Herkules-túrói igazgatóság a kirándulók tiszteletére ünnepeket rendez. Jelentkezhetni a Magyar Kereskedelmi Csarnok titkárságánál.

— **Zenélés a bikaviadal miatt.** Szévíllából jelentik, hogy *Canaricheban* a rendőrség a plébános kérdésére megtiltotta a tegnapi kitűzött bikaviadalt. A tömeg erre megostromolta a templomot s addig lármázott, míg a plébános kijelentette, hogy megengedi a bikaviadal megtartását. A tömeg a plébánost élettve távozott a templomból.

— **Földfedezett bankjegyek.** *Stralundból* táviratoznak, hogy *Bernhard* Svédországból küldött rendőrbiztos *Zönnabban* bankjegyeket fedezett föl, amelyben német és osztrák-magyar bankjegyeket hamisítottak. A hamisítások január óta terjedtek el különösen Közép-Európában és a tengeri kikötőhelyeken. Tömerdek készletet elkoboztak, a hamisítók megszöktek.

— **Törvény a cigányokról.** A cigányügy rendezésében Csanád megye törvényhatósága megette a kezdeményező lépést. A törvényhatósági bizottság egyhangulag elhatározta, hogy a cigányok megrendszabályozása tárgyában az országgyűléshez feliratot intéz, amelyhez egy kész törvény-tervezetet is csatol a kóborcigányok kényszerletelezéséről. A 47. szakaszról álló törvény-tervezetben egészséges gyakorlati eszmék vannak, amelyeknek megvalósítása nem fog különösebb akadályokba ütközni. A kóborcigány-családoknak állami gondnokság alá helyezését és családunkint való kényszerletelezését kontemplálja a javaslat. Egy községbe egy család telepitendő, amelynek e helyről távoznia nem lesz szabad. A család munkaképes tagjait a község lesz köteles nagyobb fizikai erőt nem igénylő szolgálatra alkalmazni, amely szolgálat fejében a családot ruházattal és élelemmel látja el. Lakásról és a munkaképes cigányoknak a házínál teendőbe való kitüntetéséről az állam gondoskodik. A cigányok tulajdonában talált kocsiok, lovak, ékszerek és egyéb nélkülözhetetlen tárgyak elkoboztatnak és elárvereztetnek és azoknak értékéből a legszükségesebb házi butorok és konyhaeszközök szerzetnek be. A törvénytelen házasságban élő cigány-párok törvényes házassággá kötésére utasítandók; gyermekeik törvényesítendőek. A felnőttek oktatása a válás- és társadalomtan elemi ismereteire terjed ki. A tervezet a legnagyobb szigorral kényszeríti a cigány tanköteleseket az iskola látogatására. Az írás és olvasás ismeretével bíró cigány-gyermekek hajlamlaknak megfelelő iparágban tanonculok, gazdaságokban és egyéb vállalatokban cseledekül állítandók. A munkára menni vonakodó és az engedelmességet megtagadó cigányok megbüntetését a javaslat a helyi hatóságokra bizza. A többször büntetett, makacs és teljesen őrültségű cigányok a javító- és dolgozóháza szállítandók. A tervezet mindenestre megérdemli, hogy a kormány foglalkozzék vele.

— **Elűnt viasszony.** *Kassáról* telegrafálják: *Özvegy Dunkel* Vilmosné, a kassai parkettgyár tulajdonosnője, rejtélyes körülmények között egy heves idegroham után nyomtalanul elűnt. Alkólítog a Her-nádba ölte magát. A szerencsétlen nő a város egyik legelőkelőbb és leggazdagabb polgárcsaládjának tagja, amiért is eltűnése nagy feltűnést kelt. Amennyiben öngyilkosságát követett volna el, annak okát némelyek elmebajban, mások pedig szerencsétlen borspekulációkban keresik. A rokonság nagy jutalmat tűzött ki annak, aki megtalálja, vagy róla hírt ad.

— **Az ugorka és a krumpli miatt.** Péterváron a *Csodabébi Miklós* nevével elnevezett örültekházában izgalmas jelenet történt a minap. Kétszer havonként az intézetben színelőadásokat rendeznek a betegek számára. A közreműködők kivétel nélkül az intézet betegeiből kerülnek ki. Mivel a súlyosabb betegek nem lehetnek jelen az előadáson, a színházi esték nem zavarta meg soha semmi. Az első szék-sorokat rendszerint az orvosok és az intézet tisztviselői foglalják le. A legutolsó ilyen színházi estén a nézőközönség sorában a betegek közt ott volt Szabatej, volt vadászterületi felügyelő is. Mialatt az intézet igazgatója, dr. *Reformatski*, a színpadra figyelt, Szabatej észrevétel nélkül háta mögé került, valami kemény tárgygyal két erős csapást mért az orvos fejére, miközben így kiáltott:

— Nesze azért, hogy egészségeseket tartasz itt! Vértől borítva roskadt össze dr. *Reformatski*, akit azonnal kivitték a teremből. A tragikus eseményre nagy zenebona támadt. Mindenki lármázott, ordított, tombolt. Az egész ápoló-személyzetre szükség volt, hogy a fölzigrított betegeket visszavihessék szobáikba. Az előadást természetesen nyomban abba-hagyták, a függőnyt leeresztették. A merénylő már több ízben fordult a főorvoshoz azzal a megindokolatlan kéréssel, hogy engedje őt ki az intézetből, mert teljesen normálisnak érzi magát. Amikor több erőskaru ápoló felogotta őt a véres tett után, Szabatej hamarosan lecsillapodott. Amikor megkérdezték, mi bírta rá a merényletre, azt felelte, hogy dr. *Reformatski* a borjuszelethez nem adott neki ugorkát s nem engedte, hogy a heringhez krumplit adjanak neki, ami által megrövidítette őt. Az igazgató-főorvost nagyon súlyosan sebesítették meg az ütések.

— **Letartóztatások a lóversenyterén.** Tegnap letartóztatták a lóversenyterén *Law Adolot* és *Adibius* Mihály Ernőt, akik ismert spisták és turiszédélgők és akiket a drozdai törvényszék között. A letartóztatottakat a VII. kerületi kapitányságra vitték, ahonnan a toloncházba szállították. Onnan illetőségi helyükre toloncolják. Tegnap a rendőrség elfogta a Lóverseny-terén *Lóvay* Simon rovott multu kártpost, aki egy uri ember zsebéből kilopott egy 25 koronás tüketet és átadta társának, *Katz* Józsefnek, hogy váltsa be. A tükét, amelynek tulajdonosa nagyobb összeget nyert, megkerült.

— **Halálozás.** Radány Dezső, az Első cs. kir. szab. Duna-gőzhajózási társaság főfelügyelője és magyarországi forgalmi igazgató-helyettese ma hosszabb szenvedés után elhunyt. A megboldogult harmincnöve évig állott a társaság szolgálatában különböző állásokban: mint hajóskapitány, az ó-budai hajógyár gondnoka s utóbb mint magyarországi forgalmi igazgató-helyettese. Mindezekben az állásokban mint hazafias érzelmű szakember általános elismerést vívott ki magának. Holnap, szombaton délután négy órakeretemetik Széchenyi-utca 12. sz. a. lovó lakásáról.

Rohn Nándor, a pozsony megyei misérő-dénesdi római katolikus hitközségnek hatvanhárom éves keresztül volt kántorantitája, nyolcvanhat éves korában Budapesten meghalt. A megboldogultban apukát vesztették Rohn József, a budai paedagogium rendes tanára és Rohn Nándor, a soproni római katolikus népiskola igazgatója.

Özv. Szaplonczay Józsefné, szül. Boronkay Krisztina május 7-ikén este életének kilencvenedik évében, rövid szenvedés után elhunyt. Hílt tezeit ma délután helyezték a tiszaverecsmári családi sírbaoltban örök nyugalomra. A megboldogultban Szaplonczay Miklós, az ökörmezői kerületi volt országgyűlési képviselője, édesanyját gyászolja. Az elhunyt matrona áldások életének emlékeztétl kegyelettél örök meg mindazok, akikhez életében oly nagy szeretettel ragaszkodott.

Ozer Zsigmondné, született Róth Zsófia, Ozer Zsigmond, az Izz. Tanítóképző Intézet tanárának neje, ma hajnalban hosszabb szenvedés után hatvan éves korában meghalt. Temetése vasárnap délelőtt fél tíz óraker lesz.

Wollák Mór kereskedő negyvennégy éves korában meghalt. Az elhunytban Wollák Soma széleskörben ismert zsinórgyáros testvérétl gyászolja.

— **Pusztító tüzhányó.** New-Yorkból táviratozzák, hogy a Martinique-szigeten egyre tarianak a vulkánikus kitérések. A legutóbbi kitérés *Saint-Pierre*ben nagy kárt okozott és sok embert megölt. A *Roddam* gőzös, amely május 7-én St.-Luciából Martiniqueba ment, délután visszajött azzal a jelentéssel, hogy *Saint-Pierre*t teljesen elpusztította a tüzhányó és a lakosság legnagyobb része odaveszett. A kikötőben lévő hajók is mind elpusztultak. A *Roraina* gőzösnek állítólag egész legénysége odaveszett. A *Roddam* is egész roncs. A kapitány súlyos égést sebeket kapott. A legénységből tizenhét ember meghalt. Egy washingtoni távirat szerint a Pele vulkan kitérését következtében száz meg száz ember halt meg Martinique szigetén. A kábel Guadeloup és Martinique között megszakadt. Az izgatottság leirhatatlan volt. A föld mőyéből még folyást hallatszanak dübörgések; nyilván újabb kitérések készülnek.

— **Házasság.** Erney Mór okleveles gépészmérnök Leobersdorfból, Erney Józsefné, a nemzeti zenede igazgatójának fia eljegyezte néhai szokolai Sáy Gyula volt Máv. üzletvezető leányát, Magdát Budapestben.

Jung Elek kassai lakos május 4-én eljegyezte özv. Schneider Lipótné Pepka leányát Eperjesen.

— **Tízéves találkozó.** Dr. Kiss Elemér (Szent-Gothárd Vas-megye) jelkiri volt iskolatársait, kik tanulmányait a pápai ev. ref. főgimnáziumban az 1891—92. tanévben végezték, hogy fogadalmukhoz képest, június hó 1-én Pápan megjelenjenek, akadályoztatás esetén erről öt tudósítsák.

— **Tizenhétéves rablójátkos.** A parkányi országúton Molnár János detjári gazdát fején halálos sebbel vérfegyágya találták. Molnár 300 koronát vitt magával, de ez a pénz, mikor megtalálták, nem volt nála. A nyomban megindított nyomozás során Rom esendőrormester a szentkeresztú bucsusok közt elfogta Német József 17 éves suhancot, aki feltűnő módon költökezt. Német eleinte tagadta tettét, de később beismerte s azt vallotta, hogy a gyilkosságot egymaga követte el, hogy elrabolhassa Molnárnak a pénzét. A fiatal rablójátkost a komáromi törvényszék fogházába kísérték.

— **Vasárnapi munkaszünet.** Blum Sándor egyenruhászi intézete (Váci-utca 15.) a nyári hónapokban vasárnapon és ünnepnapokon egész nap zárva van.

— **Szpjagin gyilkosa.** A krakkói *Naprazdo* Varsóból némi fennirtással azt az értesítést kapta, hogy Szpjagin miniszter gyilkosa közeli rokonságban van Vannovszki lekűszönt miniszterrel. Ebből magyarázák meg azt, hogy a merénylő diák nevét titokban tartották s hogy Vannovszki tábornok a kollegája meggyilkolása után rögtön beadta a lemondását.

— **Elveszett pénztára.** Báró *Santhenberg-Páris*h osztrák delegátus ma délután a Kossuth Lajos-utca-ból az Akadémia-utca-ba menet elvesztette feketebőr pénztárcáját. A tárcában öt darab százás bankó volt, néhány husz koronás bankjegy, a képviselő igazolványa és több névjegy. A megtaláló a főkapitányságon jelentkezték, ahol megfelelő jutalomban részesül.

— **Korán kezdtek.** A temesvári vasúti állomásnál az utóbbi időben gyakrabban észlelték apró lopásokat. A tetteseket négy 15 éves középiskolai tanuló személyében, akik mind előkező hivatalnok családok sarjai, kipuhatolták. A könnyelmű fiukat kizárták az iskolából. Állítólag egy *Kutik* nevű ózseres biztatta fel őket a lopásokra.

— **Rendőri hírek.** *Gammel* József számtisztnek a Lónyay-utca 18. szám alatt lévő lakását tolvajkulcsesá leinyították és 270 korona értékű ruhát ellopták. — *Weissel* Dávid házát a Magdolna-utca 84.

számu ház előtt elgázolta egy kocsí. A mentők a lakására vitték. — *Lenyell* János hajólegénya a Petőfiteri hajóállomáson teivágtá az ereit. A mentők vitték kórházba. — *Wenzel* Lajos 16 éves tanuló még április 29-én eltűnt atyjának a Damjanich-utca 41. szám alatt lévő lakásáról. — *Szmszky* Antal környei plébános jeleentést tett a rendőrségen, hogy elvesztette fekete bőrtárcáját, amelyben a környei templom-alap tulajdonát képező 12 ezer korona készpénz volt.

(x) **Ha öszül a haja,** használja a *Stella* vizet. Ára 2 korona. Kapható Zoltán Béla gyógyszerárában, Budapest.

(x) **A nő szépség** eléréséhez és fönn tartásához fölülmuhataltan jó szer a *Földes* K. aradi gyógyszerész által készített *Margit-crème*, mely teljesen ártalmatlan. Törvényesen védve, kapható minden gyógyszerárban. *Fővirkárosok Budapestben* Török J. gyógyszer-tára, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26. sz. Dr. *Erger* Nádor gyógyszer-tára Váci-körút 17. sz.

Az elázott majálisok.

Május derűje, illatárja

Hol maradt?

Mikor hűselünk megint végre

Fák alatt?

Mikor lesz már, hogy a fürdőkben

Pihenünk?

Ó május, május, mikor lesz

Nyarunk nekünk?

Az eső egyre csobban-cseppen,
Majd sűrűn és majd csendesebben,
És itt a forró kállya mellett
Lantom májusban öszről zenghet.
Mert, istenem, a május hol van? . . .

Keressük, várjuk egyre jobban:

Én, te s a nyári vendégösök,

A szívek és a korzó-hősök,

Szerelmesek, kik búsan járnak,

Mert hétköznap minden vasárnap . . .

Nem integet a liget árnya,

Pedig, ó, mily sok ember várja!

Ó az az árny most hideg nekünk,

Télikábat az öltözékünk,

A fagyallatot ha látjuk — fázunk,

S lütfőt szobában — jaj — teázunk,

És emlékezünk régiekről:

Kirándulásról; zöld hegyekekről,

A majálisok örömeiről:

Ó ez a kín pokollal ér föl!

A virágokat boltban vesszük,

A kalucsint lábunkra tesszük,

Az esernyő most a pajtasunk . . .

Ily májúst — ó — többé ne lássunk!

Legyen derű és rózsallat,

Napsugár,

Jöjjön el májusban im' végre

Már a nyár,

Ó jöjje el várva-vágyott drága

Kikelet,

Hogy májusban írassunk nyári

Verseket!

(*) **Salamon Ferenc szobra.** A középítési bizottság ma a Magyar Történelmi Társulat kérelmére *Salamon Ferenc* mellszobrá számára az Akadémia előtti térnek egyik sarkát — a *Széchenyi*-szobor mellett, *Szarvas* Gábor mellszobrával szemben — jelölte ki.

(*) **A belvárosi templom.** A Független Magyarország híradása szerint a belvárosi templom néhány nap óta nagy repedések mutatkoznak, a jobb oldali torony csaknem egészen elhasadt az épülettől, veszedelmes repedések mutatkozik a templom mellett elhúzódó, bástyaszerű falon is, mely a hídfeljárót képezi s amely helyen az eskütéri hid lehorgonyzása történt. A pesti oldalon a hídfeljárótermésköböl épült hatalmas fala, mely a templomtól jobbra, néhány méternyire van, végig megrepedt. Kezdődik ez a repedés fölül úgy, hogy a kövek lépcsőformájában váltak el egymástól ott, ahol cementel össze voltak függesztve. De már a fal közepén teljesen kettérepedtek maguk a kövek is, még pedig egyes helyeken oly nagy mértékben, hogy a repedés 3—4 ujjnyi széles. Az egyik kő éppen a közepén repedt ketté és a repedés egész vonala egy görbe-görbe parabolát mutat, mely a hid felől kezdődően fenn a fal közepéig a templom irányában, majd megint a hid felé halad. Ezen a helyen van az eskütéri hid lehorgonyzásának a vége. A hid egész alkotmánya — az idézett forrás szerint — nagyobb súlyllyal nehezedik rá a budai oldalra, úgy, hogy a pesti oldalon a lehorgonyzásban az ily módon bekövetkezett feszülés következtében, amely természetesen legkorábban is óriási erőt fejt ki, ha csak kisebb-mérvű eltérésekről van szó, teljesen megrepesztette a falat. — Ezt a híradást a *Pester Lloyd* estilapja megcáfolja. A cáfolat szerint a belvárosi templom veszedelméről szó sincs, a templom a hiddal semmiféle összeköttetésben sincs. A repedések régiek és jelentéktelenek.

(*) **A nő kereskedelmi iskolák.** A tanügyi osztály tudvalevőleg javaslatot tett, hogy a főváros a női kereskedelmi iskolákat vegye városi kezelésbe. A javaslat szerint csak akkor nyitnak meg egy tanfolyamot, ha legalább harmincöt fizetőtanuló jelentkezik. A tanács mai ülésén a javaslatot elfogadta, de kijelentette, hogy minden évben külön határozza meg, hogy hány tanfolyamot és hol nyitnak meg.

(*) **A főváros póre a kormány ellen.** A millénumi kiállítás alkalmával a kereskedelmi miniszter fölhiotta a fővárost, hogy a Széchenyi-szigeten volt kioszkot távolítsa el. A miniszter azt ígérte a városnak, hogy a kiállítás után vagy visszaállítja a kioszkot, vagy megfelelő kártérítést fizet. A kioszkot nem lehetett újra fölállítani, mert annak a helyére épített a kormány a mezőgazdasági muzeumot. A város tehát a kártérítést követelte. A kereskedelmi miniszter elismerte a város követelésének a jogosultságát de azt vitatta, hogy a kérés nem méltányos s a kártérítést megtagadta. A tanács mai üléséből az a javaslat a közgyűlésnek, hogy indítson pört a kereskedelmi kormány ellen.

(*) **Adókövetés.** A fővárosi adókövető bizottságok holnap, e hó 10-én, a következő helyrajzszámú házakban összeirt adókövetések III. osztály kereseti adó-javaslatait fogják tárgyalni: Az I. kerületben (Tabán) 761-től 810 hrszámig; a II. kerületben (vizi-város) 2494—2541/42. hrszámig; a IV. kerületben 564—274. hrszámig; az V. kerületben az első bizottság 640—641. hrszámig, a második bizottság 878—884. hrszámig; a VIII. kerületben az első bizottság 5463—6480. hrszámig, a második bizottság 6406—6420. hrszámig; a IX. kerületben 8636—8647/48. hrszámig, a X. kerületben 2281—2777. hrszámig.

FŐVÁROS.

(*) **A tandíj-szabályzat.** A pénzügyi bizottság ma tárgyalta a közoktatásügyi osztálynak a tandíj-szabályzat módosítására vonatkozó javaslatát.

Déri Ferenc előadó kiemelte, hogy a javaslat egyrészt arra fekteti a súlyt, hogy a fölvételi díjat és tandíjat a kisdedőkre is kiterjessze; másrészt, hogy a tandíjat és magánvizsgálati díjat íölemeljék s végre, hogy az elemi iskolákban szabályozzák a tandíjmentesség és tandíjfizetés ügyét akként, hogy ezenül azok, akik tandíjmentesre tartanak igényt, kötelesek lesznek írásbelileg igazolni ennek a jogosultságát. Ezzel kapcsolatosan kimondatni akarja az ügyosztály, hogy a felsőbb iskolákból azok, akik sem tandíjat nem fizetnek, sem tandíjmentességet nem kapnak, elutasíttassanak.

A bizottság a javaslatot általánosságban elfogadta. A részletek tárgyaása során a legjelentősebb változtatás abban történt, hogy a bizottság kihagyta azt a tervbevert rendelkezést, amely szerint az összes fővárosi alkalmazottak és a nyilvános intézetek tanárainak a gyermekei tandíjmentességben részesülnek.

(*) **A felsővezető ellen.** A Magyar Villamosági Társaság azt kéri a fővárostól, hogy nagyobb támogatásokra felsővezetőket is használhasson. Azzal indokolja meg kérését, hogy ahol most petróleumot használnak világításra, ott ezáltal a szegényebb nép is olcsó áron juthatna villamos világításához. A mérnöki hivatal a kérést elutasította s tekintettel arra, hogy a kereskedelemügyi miniszter egy hasonló konkrét esetben már egyszer megtagadta a kérést, a bizottság hozzájárult a kérelem elutasításához.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Faust.** A Nemzeti Színház ma Goethe remekművét, a *Faust* első részét hozta színre. A címszerepet az igazgatóvá kinevezett Somlóti *Pálffy* vette át. Faust mindannak a foglalatja, ami Goethe hatalmas elméjében tört. Egyéniségét, tudását seholsem értékesítette pazarbáb pompával, mélyebben járó elmélkedéssel, mint ebben a drámai költeményben. Autól a színésztől, aki Faust alakítására vállalkozik, megkövetelhetjük hogy intelligenciájával fölemelkedjék arra a magaslatra, ahol a Goethe lelke áll. Teljes illuziót mindenesetre csak akkor adhat, ha érezkíti, hogy nemcsak a Goethe fényes szavait mondja el, hanem a gondolatok mélységeibe is behatót. A követelés nagy s szintén bevallom: még nem találkoztam olyan színésszel, aki érett, bölcs elme, filozofiai tudás és egyéb szavérten kvalitások dolgában azt a benyomást tette volna rám, hogy a Goethe szellemével egyenrangú. *Pálffy* sem tartozik a költéslet Faust-ábrázolóik közé. De töle, aki eddig csak a szép deklamáció útján haladt, már az is figyelemreméltó és dicsőrelet érdemű, hogy ilyen nehéz feladatra vállkozott és nem költet benne visszatesztét. A tudástól megoszoróltul magával kinosan vitakozó, óriás problémákon töprengő Faust filozofiai tartalma hiányzott ebből az alakításból, de a megijodott Faust mohóságának, gyönyörzomjának és az elcsábított Gretchen romlásán érzett melanchóliájának egy pár

jelenetben elfogadható, sőt hatásos kifejezést tudott adni. Ennyivel egyelőre beérhetjük. Az előadásnak volt egy-két fénypontja, kivált a *Márkus Emilia* gyönyörű Gretchen-részletei a dráma második felében. Meíszító és a tanítvány jelenete *Gyenes* és *Dezso* duója szintén sikerültnék mondható. (á. e.)

Operaház. Az Operaházban ma este a *Denevér*, Strauss bájos operettje került színpadra és pedig ismét zsufozásig megtelt nézőtér előtt. Sokat vitakoznak mostanság azon, szabad-e a komoly dalműnek épült műintézetben operettet előadni. Szabad persze, itt a példa: Bécs és Berlin, két világvárosi opera szintén kitárja kapuit a könnyed muzsa előtt. Szabad, igenis, de úgy áll a dolog, hogy nem kell vele dicsőkedni, mint valami különös művészi diadallal. Különösen akkor, ha esetleg lennforog a vesztély, hogy a közönség nagyon is hozzászokik az alacsonyabb fokú élvezetnek. Mert még megeshetik, hogy az Operaház a büvészinas sorsára jut, aki nem tud megszabadulni azoktól a szellemektől, akiket fölülézeit. A mai előadás részben új szereposztással történt meg: *Flatt* asszony először énekelte *Orlovsky* herceget — (eddig *Semsey* Mariska és *Kaczér* Margit játszották) — és játék meg ének dolgában egyaránt jól állta meg a helyét. A többi szereposztás a régi volt.

Magyar Színház. A *New-York szépe* mai előadását két vonzóerő tette érdekessé: egy magyar és egy külföldi. Az egyik *Ledofsky* Gizella volt, aki hosszabb szünet után ismét előjárt Fifi szerepét s kit a közönség tüntető rokonszenvvel fogadott. Bájos, művészi egyszerű játéka ma is magával ragadta a közönséget, amely viharos tapsal ünnepelte *Ledofsky* Gizella kiváló talentumát. A cimszerepet a vendégszereplő *Miss Madge Perry* énekelte és táncolta végig virágok és tapsok közt.

Somló Sándor bucsúzása. *Somló Sándor*, a Nemzeti Színház igazgatója ma bucsúzott el a *Rákosi* Szidi színművészeti iskolájától, ahol a drámai gyakorlatot tanította. A növendékek távozó tanárukat lelkes ovációban részesítették. *Rákosi* Szidi asszony *Somló* Sándor helyébe *Beöthy* Lászlót, a Nemzeti Színház volt igazgatóját hívta meg tanárnak.

Ambrus Zoltáné az Operában. Az Operaházban holnap, szombaton este *Ambrus Zoltáné* asszony lép fel vendégként a *Mignon* cimszerepében. *Philinet* — *Blätterbauer*, *Vilmost* — *Broulik*, *Lothariot* — *Beck*, *Laertest* — *Mihályi*, *Fridriket* — *Gábor*, *Jarnot* — *Kornai* adják. Az előadást bérletfolyamban tartják.

Gróf Zichy Géza pályázata. A Nemzeti Zenede igazgatósága figyelemzeti az érdekelteket, hogy a gróf *Zichy Géza* zenedeli előnk által egy magyar zeneműnek hangszerelésére kitűzött 400 koronás pályadíjra a beküldési határidő ez év május 31-én jár le. Ezen az időn túl beküldött pályaműveket nem veszik figyelembe. A pályázati feltételek a Zenede igazgatóságánál (IV., Ujvilág-utca 14.) tudhatók meg.

Hírek a Népszínházból. Az *iszé* című operett jövő hétfői előadását a zeneszerző, *Weinberger* Károly személyesen fogja dirigálni. — *Géczy* István új népszínműve, *A régi szerető* a jövő héten kerül színpadra *Blaha Lajza* asszonnyal a fő női szerepben. — *Faragó* Jenő és *Márkus Géza* Jules Verne regénye után írt látványos darabja, az *Egy kínai kalandjai Kínában* lesz a Népszínház idei utolsó udonsága.

Budapesti élet. Az Uránia legközelebbi üdonságát, *Sadami* Ödönnek a *Budapesti élet* című művét már javában próbálják az Urániában. Az új nyomon haladó eredeti darab nem Budapest látványosított sorra, amint azt némelyek hiszik, hanem a modern technika minden eszközt mozgósítja hozzá, hogy Budapestnek éppen napjainkban tartó modern átalakítását észrevétesse és a fővárosi néplelek természetrajzához még ötletes adatokkal is szolgáljon. A Budapesti élet bemutató előadása a jövő hét végén várható.

Vígyszínház. A Vígyszínházban holnap, vasárnap megismétlik azt a kísérletet, amely tegnap oly lényesen bevált, hogy ugyanis délután és este is *őz* órnagy urat adják. A francia bohózat sikere megfelelő annak a nagy várakozásnak, amelyet párisi és berlini sikerei után lütek hozzá.

A magyar dal. Az országos magyar dalár-egyesület legközelebbi főhívatást intéz az országnak összes kulturális testületeihez, hogy az ország minden részében mozdítsák elő a dalár-egyesületek alakítását és propagálják a magyar dalnak magyarosított és nemesítő eszméjét. Főleg a lelkeszek és tanítók vannak hivatva arra, hogy a vidéki dalosöröket szervezzék. A dalárdák szervezőinek bármely ügyben készséggel szolgál felvilágosítással és útmutatással az országos magyar dalár-egyesület elnöksége (Budapest, Központi városháza.)

Fővárosi Nyári Színház. A Budai Színházban holnap, szombaton *A csokon szerzett vőlegény* és holnapután, vasárnap *Viola, az aljósdi haramia* kerül színpadra. Az előbbiekné főbb szerepét Berényi Margit, Jámbor Ilona, Z. Roby Erzsé. Bera Paula, Thury, Köröndy, Ernye, Sziklay, Ferenczi és Izsó játszzák. Vasárnap délután felhívnyarákkal *A színház kép-telenségeket* adják.

Városligeti Színház. *Szigeti* József születésnapjának évfordulója alkalmából, vasárnap *Viola* az

alföldi haramia című énekes népszínmű kerül színpadra. Délelőtt 4/4 órakor *Lumpácius Vagabundus* című bohózatot adják. A *Sohse halunk meg* bohóság próbái már javában folynak.

Vidéki színelvétel. *Kis-Ujszálláson Polgár* Béla színgazgató jeles erőből álló s jól összetanult társulata működik a közönség nagy meglegedésére. Nemrégiben mutatták be az *Ocskay brigádróstról*. *Ocskay Szabó* Ferenc játszotta, lelkes taps jutalmazta alakítását. *Tizza* Ilon színpadon *Haray* Erzsike tűnt fel. Kivált még Szörényi kitűnő személyesítője, *Polgár* igazgató. Az utána következő bemutató a *Baba* volt. *P. Szepessy* Szidi szép játékát s énekét a közönség virággal s tapsal jutalmazta. A jövő héten mutatják be *Katalint*.

Operaelőadás a Telefon Hírművészetben. A Telefon Hírművészet ma este előzetőinek szórakoztatására a *ma* 7/8 óra. Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül a *Mignon*, Thomas regénye operája *Ambrus Zoltáné* vendégfelvételével. A *Mignon* előadása a Hírművészetben a legfinomabb művészi tisztán lesz hallható, s így mindazok, akik szeretik a klasszikus zenét, kellemes estét szerezhetnek maguknak az operaház ez előadásának a Hírművészetnél való meghallgatásával. Az opera közvetítése után a rendes esti felolvasás következik, majd annak bevégezte után 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül.

MŰVÉSZET.

□ **Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása.** A magyar iparművészeti társulat az idén is karácsonyi kiállítást rendez. A társulat erre a kiállításra már most felhívja művészeink és művészi iparosaink figyelmét, hogy a kiállításra kellő időben készüthessenek és azon minél nagyobb számban vehessenek részt. A kiállítás buzdítására szolgálának a kiállítás alkalmából kitűzött következő díjak: a vallás-és közoktatásügyi miniszter által alapított *állami nagy aranyérem*, amely kompozíció és kivitel tekintetében föltétlenül becsü műipari termékekért ítélhető oda; a kereskedelmi miniszter *kétezer koronás nagy díja*, amelyet kizárólag iparosok nyerhetnek el kiváló művészi munkákért, tekintet nélkül arra, vajjon a saját, vagy mások tervei után dolgoztak-e. Elengedhetetlen feltétel azonban az, hogy az illető iparos maga és segédei magyar állampolgárok és a felhasználó anyagok, amennyiben azok itthon megszereshetők, hazaiak legyenek. A kereskedelmi miniszternek *állami érme*, amely több példányban odaítélhető. E kitüntetések mellett a társulat nagyobb arányú vásárlásokról is biztosíthatja a kiállításokat. A király részéről nagyobb összegű vásárlásokra van kitöltés és a közoktatásügyi miniszter a múzeumok számára jelentősebb bevásárlásokat tesz, a társulat pedig máris kétezer koronát irányozott elő a tagjai között rendezendő sorsjáték nyerevényeinek megvásárlására. A társulat különös sulyt helyez arra, hogy a kiállításra kerülő munkák eredeti jó tervezet után készüljenek és hogy azok a jelen kor ízlésének megfelelőek legyenek. A kiállítás megnyitása november hónap elején lesz és ezért szükséges, hogy a kiállítók a kész tárgyakat legkésőbb október hó 15-én a társulat címére, az országos iparművészeti múzeumba küldjék. Helypénzt nem szed a társulat, hanem csupán a tényleg eladott vagy a kiállítás révén megrendelt tárgyak eladási ára után számított öt százalékot von le bazárjutalék címen. Miután előrelátható, hogy ez időn az eddignél még több kiállítás akar a kiállításban résztvenni és mert a helyi viszonyokkal számolni kell, a társulat fölkeri azokat a művészeket és művészi iparosokat, akik a kiállításban résztvenni akarnak, hogy előzetes tájékoztatást vegyék legkésőbb május hónap 25-ig jelentkezzenek. A rendezőbizottságnak vannak: *Dr. Szemcsényi Miklós* biz. elnök, *Alpár Ignác*, *Faragó Ödön*, *Györgyi Kálmán*, *Horti Pál*, *Kriesch Aladár*, *Fapp Henrik*.

□ **A Múcsarnokból.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat tavaszi nemzetközi kiállítását a Városligeti Múcsarnokban a kedvezőtlen idő dacára is nagy érdeklődéssel látogatták a közönség és siet kihasználni a társulat utolsó napjait. A kiállítás tudvalevőleg e hó 15-ikéig lesz már csak nyitva. A vásárlások is elég kedvező eredménnyel végződtek. Újabb a király számára a következő nagy festményt vásárolták meg: *Deák Eber* Lajos „Gyümölcsös kert”, *Mendik* Oszkár „Hullám”, *Vastagh Géza* „Vén cimborák”, *Poll* Hugó „Ipoly” című képét. Klótid főhercegné asszony szintén vásárolt magyar művészekről képeket, megvette *Senes* Fülöp „Lygiás” és *Kézdai Kovács* László „Karácsonyi álom” című képét. Itt említjük meg, hogy dr. *Wallace* Gyula közoktatási miniszter, az illető pályabírótság javaslatára, *Menard* René francia festőművész „Girgenti” című olajfestményének adományozta a külföldi művészeknek szánt nagy állami aranyérmét. A magyar művészek kitüntetésére szánt állami kis aranyérmek egyikével pedig *Vasary* János „Részec aratók”, a másikával *Magyar Mannheimer* Gusztáv „Scherzo” című festményét tüntették ki.

□ **A Nemzeti Szalon tárlata.** A *Nemzeti Szalon* tavaszi tárlata még e hó végéig marad nyitva. A tárlat bezárása után azonnal hozzáfognak a nyári kiállítá-

tás rendezéséhez, úgy, hogy az néhány nap alatt megnyílik a nagy közönség számára.

□ **Az újvidéki tárlat.** A *Nemzeti Szalon* tizenegyedikén megnyíló újvidéki kiállítás megnyitó ünnepeinek programja már véglegesen meg van állapítva. A *Szalon* igazgatóságának nevében, a leránduló művészek élén, *Véssy József* alelnök fődvözi Újvidéki közönségét, mire *Péter* Pál főispán megnyitja a tárlatot, Déli égről órákor banquet lesz a Grand Hotelben, melyen résztvesz a város és környékének minden hivatali méltósága és díszes hölgyközönség. A leránduló művészek a város vendégei lesznek. Szombaton este *Kővessy* szintársulata díszelőadást tart a Szalon tiszteletére, melynek műsora a következő: *Nyitány*, előadja az újvidéki katonai zenekar; *Prolog*, írta *Róssa* Miklós előadja a *Somló* Margit; *Lyonel* áriája a *Mártbából*, éneki *Kozma* István; *Staccato* polka, éneki *Hadost* Jolán; *Az a ma a*, *Bokor* vigjátéka; *Opera-áriák*, előadja az újvidéki katonai zenekar; *Ábrányi* Emil; *Keresem az Istent*, szaválja *Makó* Ayda; *A méh románca*, éneki *Sziklay* Szeréna; *Finále*, előadja a katonai zenekar. — Vasárnap délután kirándulás a művészekkel Péterváradra és Karlócára, hétfőn Belgrádba. A kiállítás a legnagyobb lesz minden eddig rendezett vidéki kiállítás között. A kiállított művek száma a harmadélszázat is meghaladja.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Az Akadémia nagyhete.** A Magyar Tudományos Akadémia vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg ünnepélyes közlést. Ezzel be is fejeződik az Akadémia nagyhete. Hétfőn, 12-én a második, bölcsészeti, társadalom- és történettudományi osztály ülésézik. Az ülés kezdete öt órákor.

EGYESÜLETEK.

(**Egyetemi Kör**) A budapesti egyetemi ifjúság klubja, az *Egyetemi Kör*, amely két hónappal ezelőtt válságba került, ma délelőtt újra megnyitott. A kör elnöke *Hoffmann* Ötödöt választotta meg. Az újonnan megalakult tisztikar a kör megnyitása alkalmából vasárnap tiszteleg *Vessey* Tamás rektorral.

(**A Dunántúli Közművelődési Egyesület** igazgatóválasztmánya ma délután *Pallavicini* Ede ögróf elnököt alatt újest tartott amelyen jelen voltak: *Antal* Gábor dunántúli ev. ref. püspök, *Kammerer* Ernő miniszteri tanácsos, gróf *Festetics* Benno, *Orley* Ferenc, *Brady* Kálmán országos képviselő, *Porcsolt* Kálmán, dr. *Fekete* Ignác főpénztáros, dr. *Fodor* Oszkár titkár. Az együleti óvodák, vándorkönyvtárak, s közművelődési fókók 1901. évi működéséről szóló jelentéseinek előterjesztése után kijelölte a választmány azoknak a közlegyeknek helyeit, hol a földművelésügyi miniszter által adományozott 80 népkönyvtárat legközelebb e helyezi, megszavazott továbbá ez évre is 2000 koronát a magyar nyelv tanításában kitűnt tanítókat és papok segélyére, valamint nagyobb segélyt a *Pézeskuton* (Veszprém megye) fenntartott nyári menedékházra. *Pallavicini* Ede ögróf elnök indítványára végül kimondotta a választmány, hogy az év közgyűlését a dunántúli kivándorlási kongresszussal kapcsolatban fogja megtartani.

(**A budai jótékony nőegylet**) ma tartotta rendes közgyűlését ögróf *Pallavicini* Edénél elnöklete alatt. Az 1817 óta fennálló egyesület évi jelentését dr. *Kummer* Rezső együleti titkár terjesztette elő. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a választmányának és a tisztviselőnek a telmentvőnyét megadta, továbbá Budapest fővárosi tanácsának és az egyesület budapesti fővárosi taktaképzetárnak köszönetet mondott hogy az egyesületet nagyobb segélyben részesítették. A választmányba herceg *Eszterházy* Miklósnak, gróf *Apponyi* Albertnek és dr. *Nemes* Antal alapítványost választották meg.

(**A magyar izraelita kézmű- és földművelési egyesület**) 11-ikén délelőtt 10 órákor tartja LX. évi közgyűlését a pesti izraelita hitközség dísztermében (Sip-utca 12. sz.). Az igazgatóválasztmány által kiadott évi jelentésből kitűnik, hogy az egyesület 1901. évben 52731 korona 42 fillért adott ki, emberbaráti és kulturális céljaira. Az egyesület tanonemenek-házak létesítését sürgeti és hangsúlyozza, hogy az államnak, amely letartóztatási és javító intézetekre milliókat köti, inkább a megelőzés céljára kellene áldozatot hozni és tanonothonok létesítésére követendő példát és segítséget nyújtva a védelemlény nyomorgató szegény iparosnokoknak a testi és erkölcsi elzüléstől megóvni. A földművelés, képzés terén is mind nagyobb tevékenység kifejtésére törekszik az egyesület.

VIDÉK.

— (**Veszprémmegye**) közgyűlése *Fenyvessy* Ferenc főispán elnöklete alatt *Hévesvármegye* nének ismert átiratát a *Rákóczy-Tökölly-örvény* eltörlése ügyében 43 szótöbbséggel egyszerűen tudomásul vette. Nagyváradnak az önálló vámtérről kérdésében a vármegyehez intézett átirata ügyében egyhangulag elhatározta a közgyűlés, hogy feltétlenül csatlakozk k

ahhoz az állásponthoz, amelyet Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőházban a kérdésre nézve körvonalozott.

SPORT.

Labdarúgás. Tegnap a Műgyetemi Football Club I-ső csapata a Pozsonyi Torna-Egyesület I-ső csapata ellen játszott Pozsonyban. A műgyetemiék a különben igen érdekes mérkőzést 12 perccel a játék vége előtt a bíró egy ítéltése miatt, melyet helyesnek nem akartok elismerni, félbeszakították. A harc igen hevesen indult s hol a pozsonyiak, hol a műgyetemiék támadtak. A 9-ik percben a pozsonyiak belövik a labdát, mi őket láthatóan feltöltelte s 4 perc múlva ismét goalt érnek el. A 33-ik percben a pozsonyiak egy saját goalt rúgnak, mire erős támadás mellett a műgyetemiék a 39-ik és 42-ik percben még egy-egy goalhoz jutnak. A második félidő 25 percében a műgyetemiék újból goalt érnek el és szép pass játékkal állandóan támadnak. A műgyetemiék azonban lankadni kezdenek, mire a pozsonyiak gyönyörűen ostromolnak, gyors egymásutánban lövöldöznek a goalra, de eredménytelenül. A 33-ik percben a műgyetemi kapuvédő, *Ujváry* ki fogja a lapdát, azzal azonban kiszaladni kénytelen s három pozsonyi által körülveve a lapdát hol le-, hol földobja miáltal a lapdát tartva, 4-5 lépést tett, mit a bíró lefűtült és szabadrugással büntetett. A műgyetemiék ezt azonban nem akceptálták s kivonultak a térről.

A katonai vívó- és tornatanítói tanfolyam ma vívóversenyt rendezett, amelyen számos kitüntetést osztottak ki a résztvevők között.

A *fluret-vívásban* aranyérmeket kaptak a következő amatőrök: Mühlberg műszaki hivatalnok, Matuskovics főhadnagy. Mészáros és Zaffauk hadnagyok. Ezüstérmeket kaptak: Koós, Csikós és Möbius főhadnagyok, Tandler, Döttinger és Friedl hadnagyok. Ezenkívül huszonhat ezüst- és öt bronz-érmeket osztottak ki. A *kardvívásban* aranyérmekkel tüntették ki: Zaffauk és Mészáros hadnagyokat, Mühlberg műszaki tisztet, Chavanne és Kandler hadnagyokat, Matuskovics és Koós főhadnagyokat. Aranyérmes ezüstérmeket kaptak: Bekessy Bányai, Chinorany, Hirsch, Müller, Greul, Möbius, Fuchs, Brankovics és Guggenberger főhadnagyok, Göttinger Redl, Schönhauser és Kaunz hadnagyok. Ezenkívül 50 ezüst és hét bronzérmeket osztottak ki. Az oly tisztek versenyében, akik okleveles vívótanítók fluret-vívásban aranyérmekkel tüntették ki Goppolt, Mares, Sigmond, Chimany és Kukutsch főhadnagyokat. Ezüstérmeket kaptak Lorenz, Kukutsch, Eleméry, Klettinger és Benel főhadnagyok. *Katonai vívómesterek* lettek a fluret-vívásban a következő tisztek: Lesak, Linnemann, Groh, Jansovec, Henke, Sommer, Neugebauer, Drotteff és Tvaruzek. A kardvívásban: Linnemann, Sommer, Neugebauer, Groh, Lesak, Henke, Jansovec, Fülöp és Wiesmann.

Budapesti löversenyek. A 25.000 koronás *Kanca-díj* a holnapi program nagy eseménye. Indulói: Vestal Virgin lov. Adams, Csókos asszony lov. Van Dusen, Kiss me lov. Cleminson, Tubereuse lov. ?, Limonádé lov. Wetherell, Belvedere lov. Southey, Blockade lov. Finan, Hajnalka lov. Bullford Erinna lov. Russel, Vig lov. Hesp, Fanoy lov. Taral. Vig és Fancy voltak a téli fávorrítók, de *Csókosasszony* és istállója most olyan formában van, hogy győzelme csaknem holtbizonyos. A többi versenyben is nagy mezőnyök indulnak. Jelöltjeink:

- I. Szemere istálló—Diada.
- II. Springer istálló—Lumpaciuss II.
- III. Csókosasszony—Vig.
- IV. Orgona—Mohamed.
- V. Autocrat—Bence.
- VI. Dreher istálló—Ágnes.
- VII. Minta—Olga.

Temesvári Football Klub. Temesváron új sport egyesület alakult *Temesvári Football Klub* címmel. Az egyesületnek dr. Teibisz Károly polgármester a védnöke, elnöke dr. Meskó Béla városi tanácsos, al-elnöke Trinks Rezső, titkára Kovács Viktor, segédtitkára Mosonyi Imre, pénztárosa Aranyossy Béla, gondnoka Werschwitz József lett.

Bécs — Budapest. A Wiener Athletik-sport Club csapata vasárnap érkezik Budapestre. A mérkőzés érdekesebb ígérkezik, mert mindkét csapat legjobb erőit küldi küzdelembe. A mérkőzés a margitszigeti sporttelep szép pályáján délután 4 órakor kezdődik rendes helyárral mellett.

A budapesti löversenyek eredményét mindazok, akik nem mehettek ki a versenyterre, a Telefon Hírmondó útján tudhatják meg leghamarabb, mert a Hírmondó két funtonkint, az egyes versenyek lefutása után azonnali részletes tudósítást olvastat fel a versenyek eredményéről. A löversenyeredmények felolvasására kétszeres rádiójellel hívja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hírmondó.

Nyiltér.

Osztályosorsjegyek
 a most kezdődő I. húszéves eredeti áron
 kaphatók:
 1. sorsjegy 12 kor. ||| 2. sorsjegy 3 kor.
 3. " 6 " ||| 4. " 150 "

Mercurbank
 BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám

Az Általános Takaré- és Hitelszövetkezet

Budapest, V., Sas-utca 24. sz.

1902. évi I. harmadának kimutatása: Tagok száma: 2241. Üzletretek száma: 11.061. Befizetett üzletretek 1.348.341 kor. 4 fill. Kiadott kölcsönök: 1.333.741 kor. 42 fill. Költségmentes benyújtás! Gyors elintézés! Az igazgatóság: **Silberberg Károly** elnök, **Wertheimer Albert** alelnök, **Engl Hugó**, **Oesterreicher Márton**, **Weisz Vilmos**. A vezérigazgató **Guttman Zsigmond**.

A Fővárosi takarékpénztár m. szövetkezet
 Keresésként nyújt
 Kereskedőknél, iparosoknál stb. 3-6 havitöke-tervezés vagy havi befizetés alapján. Érték-papíroira, állami vagy városi követelések engedményezésére. Kereskedőknél társulások.

Wollák Mór
 urnak
 Özevgy **Wollák Mór** szül. **Berger Janka** és gyermekei **Rózsa** és **Iren**, valamint **Wollák Gyula**, **Wollák Jakab**, **Wollák Zsigmond**, **Wollák Rezső** és **Wollák Soma** mint testvérek az összes rokonság nevében mely fájdalommal jelentik a szeretett férj, a jó apa és testvér életé 44-ik és boldog házassága 17-ik évében f. hó 9-én történt gyásos elhunytát.
 A megboldogultnak hűlt tetemei folyó hó 11-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor fognak az újraelitá sirkert halottasházából örök nyugalomra helyeztetni.
 Budapest, 1902. május hó 10-én.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Mentők a tárgyalóteremben.** Izgalmas jelenet játszódott le ma délelőtt a büntetőjárásbírósnál **Baumann** albíró szobájában. **Szikla Róza** gyümölcs-árusnő lopási bűnügyét tárgyalta a bíró. Mikor a vádra nézve hallgatta ki, a vádoltó hirtelen ússzerogyott s hanyat vágódott a padlón. A bíró nyomban átvihatta a mentőket, akik hosszas élesztgetés után végre magához térítették a vádoltót. Az incidens után a bíró letárgyalta mégis az ügyet s a szegény szivbajos asszonyt kellő bizonyítékok hiányában felmentette a vád alól.

§§ **Királysértő suszter.** **Farkas György** erzsébetfalvai suszter pár hónappal ezelőtt nagyot mulatott a kocsmában. Teljesen elázva viték hazafelé a lár-mázó embert hozzátartozói, midőn utközben két erzsébetfalvai rendőrről találkoztak, akik csendre intették az ittas embert. Ez azonban a helyett, hogy elhallgatott volna, sértő szavakkal illette a királyt. A budapesti törvényszék a királysértő susztert az enyhítő körülmények figyelembe vételével ma 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

§§ **Tévedések szomorujátéka.** Egy ezer koronás checket mutatott be március 10-ikén **Wisemberger Lajos** tőzsdedalapon a hazai banknál. A pénztáros, **Gyergye Sándor**, pár perccel előbb egy-két ezer koronás checket váltott be, s ez a check még reponálatlanul fektet az asztálan. Így történt, hogy a két checket üsszétévesztette s Wisembergernek ezer korona helyett kétezer koronát fizetett ki aranyban. **Wisemberger** levonta magának a konzekvenciát a pénztáros tévedéséből, s az ezer korona jóleséget zsebre vágta. Még aznap felelősségre vonták, s akkor ötölt-hatolt, s végre a tagadás terére lépett. **Lezerdy** királyi aljárásbíróval, aki ma tárgyalta az esetet, szintén tagadta, hogy egy csomag helyett két csomag aranyat kapott. A tanúk vallomásából azonban kiderült, hogy **Wisemberger** ludas, s a bíró gőgölni elsajátításért három hónapi fegháza ítélte a vádoltat.

§§ **A nagyváradai pisztolypárba.** A nagyváradai párba dolgában előreláthatólag hosszas bírósági eljárás lesz. A vizsgálati fogsága helyezett **Veiszlovics Gyula** és öccse, **Veiszlovics Emil** ellen indított többi családbeli vádat is egyesítette **Ember Géza** vizsgálóbíró e párba-váddal. Nevezetesen egyesítve van e párba-jüggyel az a vád is, amelyet az apa, **Veiszlovics Adolf** bírói zártörés címén indított két fia ellen s egy másik, amelyet a legidősebb fiúvér, **Veiszlovics Lajos** és neje rágalmas és besúterelésért miatt indított öccse ellen. Ezenkívül az apa még életveszélyes fenyegetés miatt is vádolta Gyula fiát a rendőrség előtt s ez az ügy is nyomozás alatt van. **Veiszlovics Gyula** vizsgálati fogsága megszüntetése végett védője, dr. **Kenedi Géza** ügyvéd a vádtanács elé vitte a vizsgálati fogság megszüntetése iránti kérelmét. A vádtanács tegnap ült össze **Nagy Ferenc** törvényszéki elnök elnökelete alatt s a vizsgálati fogságot továbbra is főtartotta. Erre jóindoka az volt, hogy **Veiszlovics Gyula** a párba-jegédek vallomása szerint további kihívásokkal fenyegetőzött s ellogatásokor a zsebében revolvert találtak, amelyet azonnal átadott s állítása szerint, mint gazda, szokásból viselt. Most a vádtanács végzését a védő a királyi tábla elé vitte, ahol különösen a többi vád tarthatatlanságát s azt érvényesíti, hogy a vizsgálati fogság súlyosabb lévén a párba-jal járó *custodia honesta* büntetésénél, **Veiszlovics Gyulának** méltatlanság történik. Az ügyben amint értesülünk más bíróság delegálását fogja a védő kérni, mivel a nagyváradai izgatott hangulat és elfogultság mellett az ügynek Nagyváradon nincs jó helye és meri a sebesülten leköv **Pallay Kálmán** ügyvédnek a törvényszéknél egy bátyja bíró, a kir. főügyész pedig írórtára. A súlyosan megsebesült **Pallay Kálmán** már magához tért lázas és deliriumos állapotából. Ellenfele golyója, mint most már tudva van, hasán a rekeszizmot megsértette és tüdejének alsó csúcsát áttúrta. Azt azonban, hogy a golyó hol akadt meg, veszedelmes állapot mellett még nem lehetett kipuhatolni. A májnak azonban nincs baja. A gyógyulás is a löcsaterna közvetlen környezetére szorítkozik s a gyógyes nem valószínű. Remény van rá, hogy **Pallay** életben marad. Sajátságos azonban, hogy emlékeztet a párba-jra és annak körülményeire egészen elvesztette. A mikor magához tért és üntudata megtisztult a lázas képektől, egyre azt hajtotta, hogy nem érti, mi lehet a baja? Erzi, hogy rosszul van a környezetétől azt tudakolja, hogy mi történt tehát vele? A derekán átkötött sebkötés miatt a sebet nem látja, de azt egyáltalán nem is érzi. Párba-jról és lovgias eljárásról szót sem beszél s környezete is hallgat róla. Fájdalomról csak a vállán panaszkodik, ahol az éther-injekciókat kapta. A sebet egyáltalán nem is érzi. A lovgias eljárás előtti dolgokra jól emlékszik s ügyvédi iródnak függőben maradt ügyeire is gondol, de egyáltalán nem tud semmit a párba-jról s az azt megelőző eseményekről. Ugy látszik, a párba-jt megelőző négy napi izgalom s utána a súlyos sebesülés merítette ki. Ez volt oka annak is, hogy amikor a golyó érte, közel egy órahosszat szinte tetszalott volt. Az orvosok mindazáltal azt remélik, hogy emlékezőtehetségét lassankint egészen visszakapja és jól is fog gyógyulni. A golyó kivételéről csak akkor lesz majd szó, ha állapota lényegesen javult s a kivételre egyáltalán szükség lesz.

§§ **A férjgyilkos parasztszasszony.** Szolnokról jelentik, hogy ott most folyt le a törvényszék előtt **Szentpétery Sárának**, a férjgyilkos parasztszasszonynak újított pöre. Az újabb tárgyaláson is beigazolást nyert, hogy az asszony szeretőtartó, rosszéletű asszony volt, aki máz nagyon várta az ura halálát. Az esküdtek 7-nél több szavazattal jólag bűnösnek mondták ki a férjgyilkosság körüli segédkezésben és ezért a törvényszék *tízévi fegyházbüntetést* szabott ki rá, amelybe az eddig elöltött másfél évet beszámítják.

§§ **Al-nagykereskedők.** **Freund Lipót** és **Stern Salamon** joglalkozás nélküli ügynökök külföldi nagykereskedőkhez derűre-borura intéztek megrendeéseket s hamis információk segítségével sikerült is árukat hitelbe vásárolni, amit aztán potom árban eladogattak. A nagykereskedők azonban egy krajcárt sem láttak a hitelbe adott árukért. **Friedrich György** nürnbergi nagykereskedő tejelentette **Freundot**, aki 659 márka s 80 fillér értékű árut esait ki tőle. A megrendeleskor **Freund Pfeifer Károly** és **Besse Károly** bécsi kereskedőkre hivatkozott akiket **Friedrich** íelőle információkat szerezhet. Ez csakugyan meg is kérte a bécsieket, s tőlük kitűnő információkat kapott. Csak-hogy a bécsiek **Freund** címkostársai voltak, mert **Freund** nem volt hitelképes nagykereskedő, hanem joglalkozás nélküli ügybérő. **Friedrich** panaszára nemcsak **Freund** ellen, de **Bécsben** az információk ellen is megindították a tárgyalást. Ma tárgyalta **Szabó** bíró **Freund** pörét **Stern Salamon** bűnpörével együtt, aki **Ties Gyula** és társa ógról esalt ki 664 korona 47 fillér értékű árut s **Freunddal** együtt vásáron eladta s a pénzen megosztokozódott, **Riesnek** azonban nem fizettek. A bíróság csaiás miatt helyezte őket vád alá s **Freundot** *hathavi börtönrre*. **Stern** háromhavi fegháza ítélté. Az elítéltek felebbezték.

TÁVIRATOK.

Bécs, május 9. *Károly István* herceg a király képviselőiben Madridba utazott a spanyol király nagykorúsítására.

Bécs, május 9. Az amerikai nagykövet, Robert S. Mac Cormick holnap feleségével és unokahúgával, miss Pattersonnal Budapestre utazik, hogy résztvegyen az udvari báballal. Az amerikai nagykövet és családja a Hungária-fogadóban fog megszállni a kísérettel együtt, amely a nagykövetségi titkárból s a katonai attaséból áll.

Róma, május 9. Mint a Stefani-ügynökség jelenté, a pápa holnap fogadja *Nadília* királynét.

Madrid, május 9. Tegnap Alicantében, Murciában és Elöheben erős földremlések érezték. A lakosság közt nagy pánik keletkezett. Emberélet nem esett áldozatul.

London, május 9. *Esterházy* Lajos herceg vezérőrnagy, osztrák-magyar katonai attasé, ma bucsukihallgatáson jelent meg a királynál.

London, május 9. Nagy feltűnést keltett *Halifax*-ban, hogy az ott horgonyzó *Szigetvár* osztrák-magyar hadihajó angol-barát demonstrációt rendezett, amikor egy angol szállító-gőzös Dél-Afrikába indult. A *Szigetvár* felvonatta lobogót és diszlóvét adott.

Az osztrák nagyiparosok Magyarországgal ellen.

Bécs, május 9. Az osztrák nagyiparosok központi szövetsége *Dreher* Antal elnökle alatt ma ülést tartott, amelyen *Haltwich* H. udvari tanácsos jelentést tett a kiegyezés kérdéseinek jelenlegi állásáról és kifejtette, hogy azok az aggodalmak, amelyeket a központi szövetség táplált, sajnos, alaposak voltak és hogy a kiegyezés meghiusulással fenyeget, így hát nincsen remény a Magyarországgal való kereskedelmi és vámszövetség megkötésére. A magyar kormány még mindig halogtatja a tárgyalásokat és e pillanatban egyáltalán kiszámíthatatlan, hogy mire fognak azok vezetni. Az előző elismerését fejezte ki az osztrák kormány iránt, amiért az önálló vámtarifában hathatós védelemre kelt az osztrák iparnak és visszatartotta a magyar kormány részéről követelt nyereségvámokat. Az osztrák nagyiparosok ószintén kívánják a vámközösség fenntartását, azonban inkább hajlandók a gazdasági különválás gondolatával megbarátkozni, mintsem hogy alárendeljük az osztrák ipar érdekeit Magyarországnak. Még vannak ugyan gyöszödvé arról, hogy a különválás által úgy Ausztria, mint Magyarország kereskedelem-politikai tekintetben eltűnnek a világhatalmak közül, de inkább önálló ipartűző állam kívánnak lenni, semmint Magyarország vazallusállama. Az előző ily értelmű határozati javaslatát egyhangulag elfogadták.

Poroszok a lengyelek ellen.

Posen, május 9. Tegnap az itt élő *Tarnowski* és *Kohmann* lengyel operanékeseket, akik osztrák állampolgárok, fölszólították, hogy mint alkalmatlan idegenek azonnal hagyják el *Posent*. E felszólítást azért intézték az operanékesekhez, mert résztvettek egy lengyel hangversenyen.

Újabb lázadás Kínában.

Hongkong, május 9. (Reuter.) Egy vucaui levél jelenti, hogy a fölkelők Nanningfut három órán át bombázták, miközben modern tábori ágyukat használtak. Hír szerint ez alkalommal a város három-négyszáz lakosát megölték. Ezután a fölkelők visszavonultak. Erre Kantonból az a jelentés érkezett, hogy két ezredet küldtek ki Nanningfuba.

Porosz herceg Irországnban.

Dublin, május 9. *Henrik* porosz herceg és a *connaughti herceg* tegnap este ideérkezett. A megérkezés után mind a ketten egy század lovasságtól kísérvé, a hercegi palotába hajtottak.

A délafrikai béketárgyalások.

Hága, május 9. Ma került nyilvánosságra *Steyn* elnök Londonban lakó nővéreinek nyilatkozata, amely a boer körök nézetét élénken jellemzi. *Steyn* nővére a következőket mondta:

— Nagyon rosszul ismerném bátyámat, ha igaz volna az, hogy szerencsétlen országunk függetlenségének föllázása mellett megadná magát.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, május 9. Az osztrák kereskedelmi és ipari hitelintézet a következő kommunikét küldte el: A bejelentések a magyar konverzióra ma az összes konverzióhelyeken igen jelentékeny dimenziókat öltöttek. A pontos szám estig nem volt ismeretes, mert nem volt lehetőség addig feldolgozni az óriási anyagot. Örvendetes módon folyik a 4 1/2%-os magyar aranykötvények kicserélése a koronajáradék ellenében, ami a legjobban abból tűnik ki, hogy a magyar ko-

ronajáradék árfolyam Németországban (mely országban a 4 1/2%-os aranykötvények főhelye van) állandóan 2/10—3/10-del magasabb, mint Ausztria-Magyarországban.

London, május 9. (*Gabonapiac.*) Az irányzat általában nyugodt. Az árak változatlanok. Városi liszt 25 sh. 3 p. Repece-olaj 25 sh. 6 p. Behozatal: Buza 4.000, árpa —, zab 10.000 qu. Az idő borús.

Liverpool, május 9. (*Gabonapiac.*) Buza változatlan. Odesszai tengeri 1/2 p.-vel drágább. Liszt változatlan. Az idő borús.

New-York, május 9. (*Terményfőssé.*) (*Zárlat.*)

Gyapói: New Yorkban helyben 9 1/4 (9 1/4). Májusra 9.25 (9.25). Augusztusra 8.95 (8.91). New-Orleansban helyben 9 3/8 (9 3/8). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphianban 7.35 (7.35). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsír:* Western steam 10.65 (10.60). Rohe és Brothers 10.80 (10.80). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Májusra 63 3/4 (65 3/4). Juliusra 67 1/4 (66 3/4). — Szept.-re 65 1/8 (64 3/4). *Buza irányzata szilárd.* — Firos ószi helyben 83 3/8 (88 3/4). Májusra 80 1/4 (80.—). Juliusra 80 3/8 (80 1/4). Szept.-re 78 3/8 (78 3/4). Dec.-re 80 1/2 (80 1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). Májusra 4.90 (4.90). Augusztusra 5.15 (5.10). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.90 (2.80). — *Cukor:* 3.— (3.—). — *Őn:* 28.90 (28.40). — *Réz:* 11.90—19.10 (11 3/8—12.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 9. (*Terményfőssé.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szilárd. — Májusra 74 3/4 (74 3/8). — Juliusra 74 1/4 (74 3/8). — *Tengeri irányzata szilárd* — Szept.-re 60 1/4 (59 3/8). — *Zsír:* Májusra 10.32 (10.20). — Szept.-re 10.32 (10.22). — *Szalonna short* clear 10.15 (10.05). — *Sertészsír:* Májusra 17.30 (17.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Gondatlan 18 Ön nem is gondatlan. Ön inkább naiv. Nem tudja, hogy a férfiak nem szeretik az olyan nőket, akiket nem kell küzdeniük! Ha tudta volna, nem vallott volna szereimet annak a legénynek levélben s így nem esett volna meg az a szerencsétlenség önön, hogy az az ur megköszönte szépen az ön szerelmét. Ez bizony kellemetlen esete segíteni sem igen lehet rajta. Még az sem segít, ha azt mondjuk, hogy az az ur kellemetlen volt, mert hisz tulajdonképpen csak becstelenséget cselekedett. Már most ön ki szeretne bujni ebből a kellemetlen helyzetből? Ez nehezebb, mint bármí más. Olyan ez, mintha ki akarna jutni egy óserdőből. Minden lépéssel, melyet előretesz, mélyebben kerül az erdőbe. Ne tegyen semmit. Ne vessen rajta s legyen gondatlan. De a levelet kérje vissza — rögtön. Ennyire gondatlan még se legyen.

Z. N. A haj festésében kér tőlünk tanácsot. Mi azt mondjuk, hogy legyen óvatos e tekintetben. A festékek egy része ártalmas mérget tartalmaz és hosszabb használat után bőlkólikát és a szervezetet megrontó, a osontokra ható, gyengítő és kora halált okozó ártalmak. Némelyek tőrök a hajakat. Ártalmas hatás nélkül való a keleti hajfestés. A keleti hajfestés mindennapos a törököknél és a perzsáknál. Az odalisk ezzel festi haját, sőtétített szempilláit így tűnnek fel hosszúaknak; a török férfiak ennek köszönhetik szép fekete szakállukat és azon híreket, hogy sohasem öszülnek meg. Ez a szer a tejbőrt nem fogja, nem hagy foltokat, nem ártalmas s az így sötétített hajnak fénye van, ami azt jelenti, hogy annyira természetes, hogy a festett haj a festetlenül meg nem különböztethető. A módszerre vonatkozólag dr. Weyner Emil fővárosi orvos (Fürdő-utca 8.) adhat fölvilágosítást, aki kozmetikával szakszerűen foglalkozik.

M. V. előzető. Néhány héttel ezelőtt megüzentük már. Kivételesen röviden ismételtük a választ. Helyesen így irándók a kérdézet szavak: — pénzáros, meghívó, belépő, mindjárt, este, némém, erejével, kamatja, iktató, ird, higgyem, hadd.

B.-s. L.-d. Nem közhélető.

Z. S. Riese. Nem emlékszünk arra a hírre. A külügyminisztériumnál esetleg megtudhatja.

M. K. Budapest. Posta Köziöny, szerkeszti Jancsó Dezső. Kiadóhivatala X., Család-utca 12.

Magyarország. Helyesen így mondják: — hasonló összeg és nem „hasonlósszeg”.

Bz. E. Karácsond. A beküldött versekről havonként egyszer mondunk együttes bírálatot.

H. J. Pápa. 1. Ungvárott. 2. Szolgált. 3. Igen. **J. J. Alsó-Kubin.** 1. Igazolásra nincs szükség. 2. Ha érdekes a tudósítása, közöljük.

B. J. (Meghívás.) Kezdeleges írásmű.

L. V. Brassó. A munkától és a szerzőtől függ.

K. Léva. Meltőzathessék megírni, mikor jelent meg, akkor esetleg megküldhetjük.

A. F. O. Az Operában adták először, máshol nem került szíre.

Erményfalva. Forduljon a Vigszínház igazgatóságához, ott megmondják, hol szeresheti meg.

B. Gy. Budapest. Középes sikere volt Párisban.

KÜLÖNFELEK.

A szív.

Az eszedet, ha akarod, Akinek tetszik, eladod, Vagy bár akárhová tesszed; Mindegy, — azt mondják legfőlebb rá, Hogy hová tetted az eszed?

A két karod, ha akarod, Serény munkádra zavarod, Kenyérre váltod erejét, Vagy, hogyha tetszik, összefonhatd, Megteheted, mert a tiéd.

De a szíved a tied-e? Hova te küldöd, siet-e? A haragodra vajj! mit ad? S tudod-e esti terved közt, Hogy mit hoz hajnal-álma rád?

Jön egy akárci idegen, Színet se láttad sohasem, S viszi a szíved, meg se kérd, — Hurcolja, gyótri, át nem adva A magját a tiedét...

Tudom, nekem is van szívem, Az is szakasztott csak ilyen. Elvész az is minduntalan, — És sírva-ríva, összetörve, Tér vissza a hasztalan!

Szavay Gyula.

+ **Elveszett...** Nem akárhó, hanem az orosz udvari bálokon, amelyeken a tél folyamán az udvari népség, a külföldi diplomaták s a magasabb rangú hivatalnokok vagy kétezeren sereglettek össze egy egy alkalommal. Voltak azonkívül színházi előadások s azokon is sok nagyherceg, miniszter, diplomata, udvari méltóság, előkelő tiszt jelent meg a cári páron kívül. Hát ez a sok fényes uraság sok mindenét elvesztett el ezeken az ünnepeken. Az orosz udvarmesteri hivatal összeállította ezeknek az elveszett tárgyaknak a jegyzékét, amelyeknek gazdáit nem tudja mind ez ideig. A sort megkezdí egy harmadosztályú porosz koronarend, azután következí három orosz ezüst emlékérem és még vagy egy tucat emlékérem és érdemrend, köztük az egyik valami kiváló hölgy tulajdona. Nagyrétkü brilláns násfák, mellétek, brilláns gyűrűk szerepelnek még, s ismeretlen a tulajdonosa egy lorgnettenek, egy orrcsipeletőnek, két legyezőnek és egy tekenősbéka hajlétsúnek. Beszámol a jegyzék huszonhat zsebkendőről (köztük néhány csipkeendő), de különösen figyelemreméltó, hogy egy tiszt a kardját hagyta a téli palotában. Valaki a sárcipőjét hagyta hátra. Végül az elveszett tárgyak között egy kapukulcs is akad.

+ **Francia nevelés.** A francia iskolák tudvalevőleg felekezetenküliek, s azokban a hittan helyett, amelynek oktatását a szülőkre bízzák, erkölcsant és honpolgári kötelességek tanát adják elő. Egyik legelterjedtebb erkölcsant könyv Dupuy volt miniszterelnöké amely kérdés és felelet formájában van írva. Erdemes ebből idézni egy részletet:

Kérdés: Mit kell tenned, ha a trikolór vonul el előtéd?

Felelet: Ha a háromszínű zászlót viszik el előtéd, hagyj abba a munkát vagy játékot, nézz a lobogóra áhitattal és köszöntsd tisztelettel. Vedd le a kalapodat, mert ez a lobogó a hazát jelképezi.

Charbonneannak Népevelés című munkája egyebek közt ezt mondja:

Franciaország a legszebb ország a földnek. A franciák szellem és kedély dolgában minden más népet fölülmulnak. A franciák vitékek és önzetlenek és természetes uttőrők mindennek, ami igaz, szép és jó.

Az elhunyt Bordeau tanár könyvében a németekről is esik szó, még pedig ilyenformán:

Kérdés: Szerethetjük mi a németeket?

Felelet: Nem lehet azokat szeretnünk, akik Franciaországot megszebezték és akik Elzászban elnyomják a franciákat.

+ **Kanadai parlamenti élet.** Olyik parlamentben komolyan tanácsokznak a képviselők és megbecsülük egymást, némely országban olyan jeleneteknek ad hajlékot, amelyek a legalsóbbrendű lebujnak is dicsére válnának, végül akár úgynevezett kedélyes parlament. Ilyen a kanadai. Ott most éppen úgy, mint a német parlamentben taríajavaslat van napirenden s azzal rengeteg a dolga a képviselő uraknak. És ez a munka a legnagyobb részüknek nagyon unalmas. Az ülések pedig belenyulnak az északába s a képviselő urak sokkal több időt töltenek a parlament étköz helyiségeiben, mint a tanácskozó tereben. És ott a legváltozatosabb trófiákat üzik. Egy

Napirend.

Naptár: Szombat, május 10. — Római katolikus: Antonin. — Protestáns: Antonin. — Görög-órosz: (Április 27.) Sim. J. rok. — Zsidó: Ijar 3. Sabbat. Kedos. 2. P. — Nap két: 4 óra 14 percek. — Nyugszik: 7 óra 7 percek. — Hold két: 6 óra 28 percek reggel. — Nyugszik: 10 óra 2 percek este.

A miniszter nem fogadnak. Tavaszi nemzetközi látlat a városligeti Múcsarmokban délelőtt 9 óratól este 6 óráig. Belépődij 1 korona.

A Nemzeti Szalon tavaszi látlatát nyitva délelőtt 9 óratól este 8 óráig. Belépődij 50 fillér.

A Múbarátok Körének kiállítása (Ferenciek-tere 4. sz.) délelőtt 10 óratól este 6 óráig látható. Belépődij 50 fillér.

Nemzetközi kertészeti kiállítás a városligetben, nyitva egész nap. Belépődij 1 korona.

Agencskállítás a Royal-szállóban délelőtt 10-11-ig és délután 2-6-ig. Belépődij 2 korona.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi kiállítás (Csailag-utca 15.) Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. — Többi látat 1 korona belépődij mellett tekinthető meg.

Mesözadasági múzeum (Kerepesi út 72.) d. e. 9-11 óráig. A földtani intézet muzeuma (Stefánia-út 14.) d. 10-11 óráig, belépődij 1 korona.

Múzeumi könyvtár délelőtt 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól déli 12 óráig és délután 3-8 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig.

Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új levezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparszarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, május 9.

A maximum északnyugati és északi Európát, a minimum pedig déli és keleti Európát borítja.

Európában az idő valamivel enyhébb lett és nagyobb eső esett Felső-Olasz és Délfranciaországban, kisebb pedig Németország északi partjain; Délfranciaországból zivatárokat jelentettek.

Hazánkban a hőmérőskét reggelre bár emelkedett, az idő azonban még általánosan hűvös, változókéony és sok helyütt esős volt. Az Alföldön és Délmagyarországon zivatárokk is előfordultak. Kivádas: Széles, hűvösebb és esős idő várható helyenkint zivatárokkal.

Vizállás.

Table with columns for ship names (Duna, Tisza, Körös, Maros, Tóca, Ung) and their destinations (Maj, Máj, Máj, Máj, Máj, Máj) with corresponding dates and times.

15.—. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.80. Bécsi bankjegyeslet 114.20 Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 85.60. 4 2/3% os ezüstjárdék 101.75. 4% os magyar aranyjárdék 101.80. Osztrák hitelrészvény 210.90. Osztrák-magyar államvasút 142.50. Északnyugati vasút —. Bécsi váltóár 850.60. Párisi váltóár: 812.66. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 202.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 211.—. Német bank 190.—. Disconto —. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni 168 60 Laura-kobó —. Olasz járdék —. Szilárd.

Hamburg, május 9. (Zárlat.) 4 2/3% os ezüstjárdék 101.50. 1880. sorsjegy 153.50. Déli vasút 15.70. 4% os osztrák aranyjárdék 103.—. Osztrák hitelrészvény 211.40. Osztrák-magyar államvasút 142.—. Olasz járdék 101.60. 4% os Magyar aranyjárdék 101.60. Az irányzat szilárdabb.

Budapest-kőbányai sejtéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 9. A sejtésüzlet irányzata élénkebb.

A) Liszot sertések ára: L A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 96-100 fillérig. Öreg közép (páronkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 98-100 fillérig. Fialat közép (páronkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 105-107 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredetű (Stachi): Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 103-104 fillérig. Közép (páronkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 102-103 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 100-101 fillérig.

Sertéselésztszám 1902. május 7. napján volt készlet 40 525 darab. — 1902. május 8. napján lehajtatott 1405 orab. 1902. május 8. napján elszállított 812 darab, 1902. május 9. napjára maradt készletben 41.118 darab.

Butoreladási hirdetmény.

Alólított cég b. figyelmébe ajánlja a n. é. közönség és igen t. vevőinek azon kedvező körülményt, miszerint elhatároztuk, hogy az összes raktáraink tulhalmozottsága miatt egy a készletben, valamint a munkában levő, kizárólag szilárd hazai asztalos- és saját készítményű kárpított butorainkat az előállítási áron is eladjuk, hogy munkásainkat foglalkoztathassuk. Menyaszonyi kelengyékénél 20-25% megtakarítás érhető el.

háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezések, valamint bármely egyes butordarabok minden stílusban és minden áron eladtnak.

Kizárólagos eladási teleptünk címe:

Patyi Testvérek fő- és székvárosi butortelepe

VIII. ker., Kerepesi-út 9/a, Pannónia-szálloda mellett.

Legújabb butor-album 1 korona postabélyegért bérmentve megy.

MINDENKI INGYEN KAPJA

ha címét velem közli, világhírű találmányomat,

„GUZI-KENŐCSÖT”

melylyel, ha a cipő felső bőrét bekeni, a vixetés fölőstegessé válik és a bőr repedése ki van zárva.

Minden nálam vásárolt cipőért 1 évi írásbeli jótállást válllok, ha guzi-kenőccsel, melyet ingyen adok, bekeni, elszakadása esetén INGYEN MEGCSINÁLOM.

Minden rendelő 1 tégely guzi-kenőcsöt, mely 6 hónapra elegendő és egy pár elegáns cipő-sámfát kap ingyen, mely szintén hozzájárul ahhoz, hogy a cipő az egy évet kibírja, miután, ha a cipőt nedves állapotban levejtjük a bőr összeráncosodását kizárja. Minden magyar ember tartsa kötelességének egy igaz magyar gyárat pártfogolni és emeng próbámentésével megfizetni. Vidékre minden csomagot portómentesen küldök s csupán 30 kt számitok föl. — Mértéknek elegendő, ha haronyában egy papírlapra állta, a lábátalp körvonalát lerajzolja.

Nem megfellelőt kicserélek vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaadom.

Kérje 100 oldalas képes árjegyzéket, melyet a guzi-kenőcs-mintával együtt ingyen és bérmentve küldök.

Table listing various shoe types and their prices, such as 'Férfi sima vixcipő, erős 3.-', 'Vix betétes cipő 3.20', etc.

AGULÁR IGNÁC

BUDAPEST,

Deák-tér 6.

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Serültek ne mulasszák el! prospektust kérni a Magyar Orvosi Múszertár

Budapest, VII. Kerepesi-út 32. (A Képek-könyvtár telephelyén szomban.) tegyább szabadalm.

Univerzális sérvkötőiről.

Páratlan eredmény! Könnyolen, könnyű kis nyomással a legnagyobb sérv is elzárható. Ugrancsok jótállást kérésnek; műanyag mikroszkop, lábsegítő, fűzők forrás-nóttoknak, egyenestartók, haskötők és gummi-hatásúak mérték szerint. — A betegpótláshoz szükséges cikkek és valódi francia különlegességek kaphatók. Általános árjegyzéket bármikor ingyen és bérmentve titkoktatással.

A híres legfinomabb

Klenoczy csemege májusi turó, zöld vagy fehér Szirec, Ostyepha

megrendelhető:

Pátcka A. VI., Izabella-u. 76., III. em.

Veszek

zálogházi céduált régi arany ezüstárut briliánt és gyémánt árú a legmagasabb árak mellett

FRIED A.

árás és ékszerész Kerepest-ut 2. szám.

RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

Díszes kiállítású, értékes ajándékmű. Egyesíti a szépet a hasznossal.

Kétszázötvenhat remek képből bemutatja a világ szépségét.

A képek magyarázó szövegét írta:

TIMÁR SZANISZLÓ.

Ára díszalbumkötésben 20 korona.

Megrendelhető a LAMPEL R.-féle (Wodliener F. és Fiai) ca. és kir. udv. könyvkereskedésben

Budapest, Andrássy út 21.

Az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai r.-társulat kiadásában Budapest, VII. Kerepesi-út 54., most jelent meg:

MÁTYÁS KIRÁLY EMLÉKKÖNYV.

A nagy király kolozsvári emlékszoobraának leleplezése alkalmára szülővárosa, Kolozsvár szabad kir. város megbízásából szerkesztette

Dr. MÁRKI SÁNDOR.

12 önálló képmelléklettel, 2 térképpel és 135 művészi kiviteletű szöveggel.

Ára pompás díszkötésben 24 korona.

Kapható a kiadóiratlanul és minden könyvkereskedésben. A tanári könyvtárak részére való beszerzésre a vállas- és köztisztviselői m. k. miniszter ur által 4112/1901. sz. rendelettel melegen ajánlja.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szombat, 1902. május hó 10-én.
Ambrus Zoltánné vendégfelléptével.

Mignon.
Regényes opera 3 fely. Zenéjét szerette Thomas A. Szégyény Goethe „Meister Vilmos tanuló évei” című regénye után írták Carré és Barbier. Ford. Ormay F.
Személyek:
Meister Vilmos Broulik Jarno Kornai
Lothario Ney B. Philine Blätterbauer
Laertes Mihályi Antonio Mányai
Fridrik Gábor Acrobata Zolnai
Mignon Ambrusné Zafari Tóthfalusi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. május hó 10-én.
Rang és mód.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Szigeti József.
Személyek:
Bannai Gábor Gál Auenburg Ujházy
Clarisse Maróthy Eltei Nádai
Irina Török I. Tauer Hetényi
Bannai Gerő Szacsavay Weber Latabár
Erzsébet Sz. Prielle K. Klein Abonyi
Sándor Minályfi Szobaleány Keczeri I.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. május hó 10-én.
Miss Madge Perry vendégfelléptével.

New-York szépe.
Operette 2 felvonásban, 6 képb. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerette Gustave Kerker.
Személyek:
Bronson Borbély Córa Margó
Harry Báthonyi Kenneth Giréthy
Kurt Boross Blinly Palásthy
Snifkins Mátrai Gray Miss Madge
Fifi Szelesley Kissie Tomcsányi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 10-én.
Az őrnagy ur.
Bohózat 3 felvonásban. Írták Mars és Kéroul. Fordította Heljai Jenő.
Személyek:
Montgiron Fenyvesi Michu Gyöző
Labourdette Hegedüs Dingois Vendrei
Fréville Tanay Maloizel Szerényi
Champeaux Góth Paulette Varsányi
Moulard Tapolczai Heloise Nikó
Lardinet Rónaszéki Dingoisné Lenkei
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 10-én.
Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.
Az izé.
Operett 3 fely. Irta Leon Viktor és Stein V. Zenéjét szerző Weinberger Károly. Fordította Dr. Márton Miksa és Heljai Jenő.
Személyek:
Taponé Kovács M. Babarol Németh
Taponé Sipsóné Vaucresson Szerdahelyi
Gabriella Pálmay Saturnin Tollagi
Felicion Baskó Casacrett Dóri
Aristid Szirmai Denise Harmath
Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 10-én.
A sport.
Kezdeté 7/8 óraker.
FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. május hó 10-én.
Csókón szerzett vőlegény.
Enekes bohóság 3 felvonásban.
Kezdeté 7 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
!!! Szencziácións !!!
Trio Barovsky
páratlan mutatványai, továbbá
Luna asszony
Milla Barry, Mariot stb. felléptével.
Tarka Szinpad
és sok különlegesség.
A kávéház félkörletében reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenye.

Országos Magy. Képzőművészeti Társulat.
Tavaszi Nemzetközi Kiállítás
a városigeti Műcsarnokban.
1902. április hó 5-től 1902. május hó 15-ig.
Nyitva délelőtt 9-től délután 6 óráig.
BUFFÉ
Csütörtökön este 11-ig zenestély.
Belépődíj 1 korona. Vasárnap 1 órától 40 fillér.

Petánovits
METROPOLE-SZÁLLÓJA
A tőlkerben ma
Pongrácz Lajos Kolozsvárról
kitűnő zenekara játszik.

SEMLER J.
osztr. eszsz. és magy. kir. udvari posztószállító
BUDAPEST.
Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sark.
uri nyári öltönyöknek és hölgyestűmöknek ajánlja az évad legkiválóbb újdonságát
„Flangola“-t
a legújabb divatszabakban. Kizárólag Budapest és egész Magyarország részére beszerzett desinnek törvényesen védve. Miniké kivánatra ingyen és bérmentve. Nagy rakára valódi angol mázós pland-eknek és Himmler-kendőknek.

Dr. RENNER
VIZGYÓGYINTÉZETE
bejáró betegek számára.
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)
Az intézetben gyógykezelés alá vétettek különböző ideg- és gerincbajok, álmatlanság, szédülés, ideges gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhesége, ideges szívbetegségek stb. — Alkalmazásban levő gyógykezelések: A tudományos vizsgyógyintézet összes eljárásai kivül, szénsavas fürdők (naumiumi eljárás, szivabások számára), fony-fürdők (elhízásoknál és csúszos bántalmaknál), az elektromozás minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsz (rombológ vagy vibrációs alakban, vagy elektro-masszázsz) stb.
Árak mérsékelték. Prospektus kívánatra.

PEZSGÓ
ESCHÉSTÁRSÁ
POZSONY

„Budapesti kis- és közepkereskedők takaré- és kölcsön-szövetkezete“
VII., Klauzál-u. 3., saját házában.
(Alapították 1879. évben.)
Hivatalos órák d. e. 9—12 1/2, d. u. 3—6 óráig.
Kölcsönök hetenkint folyósítatnak.
Takarékbetétek tisztán 4 1/2%-kal kamatoztatnak és nagyobb összegek is felmondás nélkül visszafizetnek.

A szabadalmazott
„RAPID“
kézi jéggép
szállít 5 perc alatt tiszta jeget.
Egy óra alatt 5 kg. JEGET
A kezelés könnyű és olcsó.
A jégkészítés kilónként 2 fillérbe jön.
Ára 200 korona.
kapható kizárólagosan
SALGÓ IZSÓNÁL
BUDAPEST, V., Lipót-körut 17.
Prospektus bérmentve és ingyen. & Telefon.

BUZLÁS
A kontinensen elismert legjobb és legerősebb hatású szénsavdús vassforrással megáldott, szárazos tölgylek és fenyvesek között fekvő, mintaszertelen berendezett gyönyörű fürdő és gyógyhely.
Hírnevűek a hideg és meleg cserjefürdők, vasálfürdők és lódi-franzesbadi moorfüdők, hideggyógyintézet, uszoda stb. stb.
Kiváló gyógy eredményeket hoz létre női és férfi bántalmaknál, véréngességnél és minden ebből eredő bajoknál, gyomor- és bélhurttal, idegrendszer, köcsvény stb. betegségek, szívbeteg és az edényrendszer megbetegedéseivel (Mauhin-kúra) kitűnő sikeres kezeléssel állítják szakszerűen.
Füledőutaljonos és Igazgató főorvos
Dr. Szerényi Gyula
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 4. szám,
azonkivül még 8 fürdőorvos.
Prospektust küld a fürdőigazgatóság Buzlásán.

Napernyők
elegáns és finom kivitelben, jutányos gyári árában
Kertész Jenő és Társa arnyokészítők
Budapest, Kossuth Lajos-utca 15.,
Urvilág-utcaival szemben.
Specialiták arany és ezüsttel montirozott angol urak és női arnyokotokban
Egy eleg. fek. Gloriaselyem arnyó pat. (könnyű) acél állv. — 5 K.
Egy ugyanilyen Gordonet sely. 7 —
Egy ugyanilyen Lyoni selyem 10 —
Egy fehér, piros v. sötétkék 5 —
Egy ugyanilyen legfinom. — 7 —
Egy világ. dírat. Gímé. — 7 —
Csipke arnyók legfin. kivitelben.
Fehérek 5 koronától — 25 K-ig
Feketék 10 — — 30 —
Gyermekernyők
fehér, kék és piros selyemből
szám 1 2 3
korona 2.— 3.— 4.—
JAVÍTÁSOK és áthúrák jutányos árában.
Nagyan bizonyos áruerdőmenny.

Most jelent meg!
Zsedényi Aladár
A CSICSA.
(Bácskai históriák. III. kötet.)
Budapest, Athenaeum.
Ára 2 korona.
A sajtó faszérvéleményeszerint egyik a leérdekesebb utdon-ságoknak. Zsedényi Aladár a Bácska története az ő szűkebb hazájának érdekességét mutatta be, mesteri műességével, szokatlan, eredeti módon. A hálas talajon összegyűjtött históriák nprajzi szempontból is igen becsesek az Irodalomra, s így nemcsak szórakoztatnak, de tanítanak is. Fialatokat, öregeket egyaránt mulattatnak Zsedényi históriái, melyeknek pontjai a Bácska specialitásai: a bor, a szerelem és a kártya.
Ára 2 korona.
Megrendelhető az Athenaeum részv. társ. Budapestben VII. Kerepesi-út 54. sz. és minden könyvkereskedésben.

DÓCZI M.
cipész

Budapest legmegbízhatóbb legnagyobb és legolcsóbb cipő-raktára
Kerepesi-út 10.
Gombos futó cipő 8.50
Férfi v. női boxbőr fűtés 3.50
Fűz. v. cujos orosz labkából férfi cipő 2.50
Lakk ragasztó férfi 3.50, női 2.50
Férfi Chevreux 4.50, női 4.—
Férfi v. női cujos cipő — 3.—
— — — fűtés cipő — 3.20
Lakk kivágott — — 1.50—2
Egy csatos 2.20, kereszt — 2.50
Fehér v. rózsaszínű cipő 1.80
Fehér keztűbőr cipő — 2.—
Arjgyékek, csomagolás, szállítólevél ingyen. Védőkre 10 fillér feletti franco.
Nem tetsző árut becserelek

Virágyelv.
Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára szines kötésben 80 fill. Az őszeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetk meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Waldauer F. és Fia) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Andrássy-ut 21. sz.

Legtöbb NYEREMÉNY
MEGHÁ BANKHÁZAL NYERTÉK
Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körut 32.
Huzás május hó 22. és 23-án.
Sorsjegy-árak: Egész 12.— fél 6.— negyed 3.— nyolcad 1.50 korona

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Fővárosi Nyári színház
d. n.	—	A kaméliás hölgy	Az őrnagy ur	Egy görbe nap	Jótekonycélu előadás	Színházi képtelenségek
Vasárnap este	A hadi fogoly Szerelmi kaland	Constantin abbé	Az őrnagy ur	Az izé	Lotfi ezredes	Viola az alföldi baramia

Nadrág 2 frt, — Kammgarn-öltöny 14 frt, — Havelock egész pelorin-nel 9 frt, — (mind tiszta gyapju) Rothberger Jakabnál, cs. és kir. udv. szál., Budapest, Váci-utca 6.

PLESZ és KRAUSZ
BANKÜZLETE

a m. kir. szabadalm. osztályosjáték felárúsítóhelye
BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCA 4.,
a május 22. és 23-iki osztályosjáték-huzásra a következő számokat ajánlja:

2943, 37987, 94812

1/4 sorsjegy 1/3 sorsjegy 1/2 sorsjegy
12.- kor. 6.- kor. 3.- kor.

A postautalvánnyal való megrendelés a legelőszerűbb.
■ Bármily nagyságu nyereményt azonnal kifizetünk. ■

Mint Budapest legjobb, leg-tartósabb és lelegegásabb lábbelijének készítőjeként alábbi gyár-céget ajánljuk, tessék meggyőződni erről is az eredményről minket értesíteni, miután nagy fogadásról van szó.

Nőknek:

- Fekete v. barna bőrből, fűző --- frt 3.-
- Fekete v. barna bőrből, gombos --- 3.30
- Fekete v. barna leglín. box, Derby --- 3.50
- Lakk, keztyű v. chevreux-bőrből, fűző --- 3.60
- Lasting, cugos 2.60. Lasting, regatta --- 2.-
- Fekete v. barna házi-cipő szegelt talppal --- 1.20

Uraknak:

- Borjúbőr, cugos, egy darabtól --- frt 3.-
- Borjúbőr, beszt, elegáns --- 3.20
- Keztyűbőr, chevreux v. lakk --- 3.80
- Fekete v. sárga, finna --- 3.30
- Pincér-cipő, fekete v. barna bőrből, elől cugos --- 1.30

Több 100 ábrás árjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm. Nem tessék kívánnia kísérletem. Vidéki rendelésnél elegendő a láb harisnyában egy papírlapon körülrögzölni.

Agulár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6/N.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyvesefolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs hórbajokat és az üfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férful gyengeségnél (impotencia) ugy fiatal, mint idősebb egyéneknek. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-szerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkán, 1. emelet).

Bejárát a lépcsőnél. Külön váróteremek
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Legszébb Legjobb Legelőcsöb
PAP, PAP, PAP

1 szomszártható vasgyú 8 db	1 női sodrony ágyból 5.-
1 kivehető matraca --- 10.-	1 szongerű matraca --- 4.50
1 rongy paplan --- 1.30	1 ágy --- 1.50
1 szőnyeg --- 2.80	1 kőszék --- 12.-
1 eszmény paplan --- 8.40	1 ablak köper függöny --- 3.-
1 szőnyeg --- 8.80	1 tüsző --- 1.50
1 szőnyeg --- 4.80	1 gyapju --- 4.50
1 selyem ágy paplan --- 8.50	1 ággy, 1 szőnyeg --- 5.50
1 fodros selyem sz. papl. 13.50	1 ággy --- 12.-
1 ággy paplan lepedő 2.-	1 nagy szőnyeg --- 2.50
1 ággy --- 1.30	1 nagy szőnyeg --- 5.80
1 fűző --- 2.50	1 ággyelke I. --- 0.85
1 gyapju --- 5.50	1 szőnyeg ággyelke --- 1.50
1 ággy --- 1.50	1 mtr. jó fűző --- 40
1 téli pokróc --- 4.60	1 mtr. miniatűr --- 76
1 szőnyeg --- 7.50	

GICHNER JANOS

paplan, matraca és kárpitosára rúdos, szőnyeg, függöny, vas-butor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-pendelések pontosan eszékölősek, nem tévesz árak kísérlettel-nek, vagy a pénz visszafizet.

Gaedicke szerencsegyűjtődéje

Kimutathatólag
a legtöbb nyereményt fizette ki.

A május 22. és 23-iki húzások
ajánl osztályosjegyeket

egész fél negyed nyolcad
12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért
az összeg beküldése, esetleg utánvétel mellett

GAEDICKE A.
Budapest,
Kossuth Lajos-utca
11.

Több kiállítási éremmel kitüntetve.
Budapesti Jalousia és Ablakfedőnygár
Justus Sándor és Fia
Andrássy-ut 60. Csengery-utca sarkán,
ajánlja
gördülő faredőnyeit
acélpánttal vagy hevederrel összekötve
szabadalmazott hengszerkezetével!!
és minden e szakba vágó gyártmányát. Árjegyzék vagy költ-ségvetés ingyen és bérmentve. Telefon 23—06.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonatorvosi (a bécsi és buda-pesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACS, J.
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi fő-orvos

Electrotherapiai rendelő-intézet
IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota
(Ájtárház és lift használat).

A legelhanyagoltabb húgyvesefolyásokat, legsz-lyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, az üfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyannyira fel-karolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befes-kendezés nélkül, a legmakacsabb borbótorgo-keket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre-jött hátgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárát
Külön váróteremek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; eset-leg gyógyszerkről is gondoskodva lesz.

Butor!

Saját készítményü divá-nyok, ottománok, szalonármu-ruk, affrik- és löszórmatraco-ak valamint sodronyágybetétek, ebéd- és hálószobabutorok, ingórák, szekrények, ággyak, függőkámpák és konyhaben-dőzők, jó, szolid kivitelben, **előnyös részlettetések**, ez is jutányos árban kaphatók. Tíz-vasalók, papok, katonaiúszók, tanítók és jegyzők kedvezmény-ményben részesülnek

Náthán Ignác
butorfraktára Budapest, VII.,
Erzsébet-körút 23.

TÓTH KÁLMÁN
** ÖSSZES **
KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes új kiadása. Elterajzi bevezet-essel ellátta:

ENDRÖDI SÁNDOR.
Két remek diszkótésű kő-tet, nagy 8° alak, a költő dombornyomása arcké-pével.

*** Rendkívül ***
alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.
Megrendelhető
Lampel Róbert-féle
(Wodianer F. és Fiai)
Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-út 21

AZANKER

élet- és járadék biztosító-társaság.
Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám
(Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítottat 1858.

Összes vagyon 138 millió korona
Biztosítási állomány 505 millió korona
Eddigi kifizetések 232 millió korona

A nyereség-részesítéssel biztosítottak **vegyes és haláleseti bizto-sításoknál** A osztalékotv szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál** B osztalékotv szerint (évenként emelkedő osztalék) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3%-a, ugymint a biztosítási tartam

3 éve után. 4 év után. 5 év után. 6 év után. 7 év után
9%, 12%, 15%, 18%, 21%

fizetettől ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.
Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezér-képviselőség, (hová ügynékségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Legelegásabb

FÉRFI ^{kivitelü} FIU ^{GYERMEK} RUHÁK

KAPHATÓK:

Neumann N.
cs. és kir. udv. szállítónál
Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 1. sz.

Legfinomabb és legtá-lalobb leveskivonat és izletes ételmelléklet =

SITOGEN

Tudományos vizsgálatze-rint fölliumul minden hus-kivonatol, levestől szort-csemegé- és gyarmatru-kereskedésben. Próbahé-ny 1 áldorobon és fele nyiba kerül.

Kapható minden gyógy-szortárban, drognáriánál, csomogé- és gyarmatru-kereskedésben. Próbahé-ny 65 gr. 1 kor. Próbahé-ny 65 gr. 30 fillér.

A Sitogen-kivonat-láraság képviselője az osztrák-ma-gyar monarchia részére:
Hoffmann S. Budapest, VIII. Népszínház-u. 38.

A magyar humor kiváló gyűjteménye!

NEVETŐ MAGYARORSZÁG

Összeállította:
GRACSA GYÖRGY.

Második bővített kiadás.

Két kötet díszes vászon-kötésben. — Garay Ákos és Tulli Odón remek illusztrá-cióival. — Kiváló ajándék-mű. — A legszórakoztatóbb olvasmány.

Egy-egy kötet ára kőve 7 kor.

Megrendelhető:
LAMPTEL RÓBERT-FÉLE
(Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-út 21.

ÁR-PIRÍTÉSEK

Minden szó egyszerű beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegzet kell mellékelni. Tudakozásunknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések

központi irodákban és eredeti nyugalom mellett még a költővel díjazottak lehetnek is!

Breuer névrek
dohányzójele
Teres-körút 54. szám alatt.

Deutsch Miksa
Andrássy-út 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Fűző-utca 4. szám.

Engelmann Mór
gyorsírókötve
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franka Pál
könyvkereskedés
IV. ker. Gróf Cziráky-éke pánta.
Kossuth Lajos-utca. Kegy-ter, (Koronaherceg-utca székén).

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV. ker. Gerőly-utca 1.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
IV. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner József
Andrássy-út 50.

Goldgruber Mór
könyvkereskedés
II. ker., Fő-utca 17. szám.

Hasenstin és Vogler
hirdetési iroda
V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits
dohányzójele
Kerepesti-út 50. (Takarék-pótl.)

Kernberg Rozália
dohányzójele
VIII. ker., Múzeum-körút 18.

Leopold Gyula
hirdetési iroda
VII. ker., Erzsébet-körút 54. I. em.

Messe Rudolf
hirdetési iroda
Ferenciek-tér 3.

Mezei Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eötvös-utca 9. szám.

Nemetsek A. J.
újságszűrés
IV. ker. Felső-tér 3. szám.

N. Nagel Ottó
könyvkereskedés
Múzeum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza).

Rohozni Hona
dohányzójele
VI. ker. Andrássy-út 46. szám.

Sikráy Samu
hirdetési iroda
VI. ker., Váci-körút 38. szám.

Sopronyi V.
dohánygyár
VIII. ker., Kerepesti-út 1. szám.

Szántó Mór
dohányzójele
IV. ker. Kelemen-utca 14. szám.

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker., Marokkó-utca 4. szám.

Schönwald Ferencné
dohányzójele
Ferenc-körút 32. szám.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
IV. ker., Szervíz-tér 3. szám.

Toldi Lajos
dohányzójele
II. ker., Fő-utca 2. szám.

Waltenfeldt Jakab
Király-utca 1.

Zlizer és König
zeneműkereskedés
VI. ker., Andrássy-út 4. szám.

Minden apróhirdetést, melyet itt és 6 óráig fogadjunk, még ma napig megjelölendő a Budapesti Naplóban.

Fitos orru
csinos, elegáns megjelenésű művelésű és kedves leány, megfélelő homályban új haját fészeget. Ajánlatok a feladott képek, 8000 Ft. jölgével.

Idősebb
mágnás vagy földirtókhoz alkalmas barátságos vagyik fiatal uraságokra. Levéleket, immanculát jelligérek kiadóba kérek. 12299

Édes
szerelem, drága anyádom, egyetlen boldogságom! Végtele boldog tudnék, ha e hó egyannyiszor napján, ugyancsak és ugyanazon időben, mint múlt hónapban biztosra várhatnánk. Belegy hány nappal hamarabb? Értelmesen és szívesen várná vagyis forrású óléis 6 milliószor csókoltó örökös hűséggel. 12296

10. Juli.
Mein letzter Gruß sollte dir gehen?
Warum dürfte ich Dich nicht sehen?
Ich muss' hinaus in Fremde weilen.
Ohne Abschied von dir gehen. Ich bin wohl hier, doch all mein Sehnen.
Hilb an jenem Ort zurück. Wo ich ein Gott mich dürfte wähen.
Durch Deiner Liebe seeligem Glück. 12295

Egy 40 éves
izraelita, csinos, értelmes, szorgalmas, ki csokolyi kévelés a rendelkezés, egy hasonló koru csallian tisztességes ur emberhez óhajtana férhez menni. Levéleket "S. K." jelleg alatt a kiadóba. 12290

„Ó-mnek!

Írlekem, életem, boldogságom, mindem! Még ma is az elnyomott győztesek órák emléke bolygolt és a megígért nyári találkozás reménye éleszt. Oh, ha láthatnánk minden nap! Irj bármily keveset is, boldogul tesszél! Szeretlek, imádlak, minden gondolatom te vagy. Csókollak milliószor. 12292

KERESLET.

Bonne feretetik
szeregy feltételkel 3 gyermekhez. Ajánlatok intézendők Szántó Zsigmondhoz Eperjesre.

Idősebb

kisasszony butor-üzlet részére feltehető. Csak jó írási követelményekkel rendelkezők jelentkezhetnek. Fuchs E. Al. megjelölésével Budapest, Gy. utca 15. intézendők. 4194

Élszöranu nevelőnk

német származású, de kitűnően francián beszélő, akinek igen előkelő házából kitűnő bizonyítványok vannak, állást keres. Akár a fővárosban, akár a vidéken. Tanít francia és német nyelvet, felolvas, tanít nyelvtant, stb. Cím: Dietl Margóthy, Budapest, VI. Gyár-utca 18. Hőmei utca. 4281

Német szobalány

ki a varrásban is jártas azonnal felvétetik. Kigyó-utca 5. I. em. 4290

Megvételre keresek

egy hálmérő (koromát) ahenem magas házból és megíró helyes jóveltem van. Ajánlatok a kiadóba kérek. 4288

KINÁLAT.

Intelligens
szobalány, ki magyarul, németül és is beszél, előkelő házból, vagy földirtókhoz alkalmas, ki a varrásban is jártas, felolvasóknak, titkárnak vagy társalkodónak ajánlók. Szíves megbeszélés. Útjára: cimen a kiadóba kérek. 12287

Gépezés és kazánfűtés
tagait a Magyarországi gépészet és kazánfűtés szakosztály felkutatásának céljából a kiadóba kérek. 12287

20 éves
fiatal 20 éves, ajánlók földirtókhoz alkalmas, ki a varrásban is jártas, felolvasóknak, titkárnak vagy társalkodónak ajánlók. Szíves megbeszélés. Útjára: cimen a kiadóba kérek. 12287

Eladó butor.
Egy háló, matt, faragott butor, elhelyezésre alkalmas azonnal eladó. Kőny Gyula IX. ker. Lóny-utca 36. 4292

Nemzeti zenédet
végzett elbismogatóként óhajt még egyházas lelkét adni hűs, szép házon kívül. 4266

Eladó
elcsinosított és 300 holtbitter hűs. Buday Gyula, Doboz. 12285

Alkalmi vétel.
Vásáros, tisztességes, valamint egy finom fekete, majdnem új zongora és egyes butorok nagyon olcsón kaphatók. Szonvita-utca 66. I. em. 15. Bajcsy-utca sarkán. 12278

Elegáns
szöveg, tisztességes, valamint egy finom fekete, majdnem új zongora és egyes butorok nagyon olcsón kaphatók. Szonvita-utca 66. I. em. 15. Bajcsy-utca sarkán. 12278

Aszfaltozást termézetes aszfalttal
vizmentes lefedésű, nedves falak szárazra tételét jóval a mellett vállal Dr. Heidberg Tivadar Budapest, Váci-körút 27.

Cipészaklet.
főváros legnépesebb pontján, mely 52 év a legelső magyarrendelésekkel 25,000 koronára formált tudóimintát és híresen híresen igazolják. Hátbőr 1400 koronára, más vállalat mint igen kedvező feltételek mellett eladó. Döbörbent Nemzeti Gyula átvevőhöz iródtatás. József-körút 18. 12289

Vasrácsokat,
kapukat, kizsókákat, dróthálókat, vasrácsokat, valamint stb. lelkisimuláson és pontonon készít Barta Károly lakatos mester 10h. Sándor u. 32. K. K. jelleg alatt a kiadóba. 12290

Villa

teljesen berendezett három szobával, verandával és könyvtárral, árnyékos kerttel, térföldpáncs, a Balaton partján, a nyári szónara kiadó. Bővebb felvilágosítást ad öv. dr. Halasz Ignác, nyug. egyetemi tanár, Veszprémben.

Házaladás.

Budapest VII. kerületében egy kitűnően épített 3 emeletes és adoménos ház, ma két igénytelen megfellelő parterrel és földszobákkal ellátva árnyékos kerttel, térföldpáncs, a Balaton partján, a nyári szónara kiadó. Bővebb felvilágosítást ad öv. dr. Halasz Ignác, nyug. egyetemi tanár, Veszprémben.

Legmagasabb

pénközlésint zölögelyekre, kerekpárókra közzét Székes Liptó-körút 5. 12293

Egy jó esnládból

vagy 28 éves leány, magyar, németül jól beszél, angolul is beszél, a varrásban jól jár, tisztességes ruházat, lehet az német család vagy idős magyar urtal, bármely vidéken. Cím a kiadóhivatalban. 12292

Eladó üzlet.

Egy nagyobb vidéki városban egy jó forgalmú, jól felszerelt, előnyös feltételek mellett eladó. Cím a kiadóban. 12291

A Szent-Anna

maltaénekes csak eredeti zart dobozban eladó. 12295

Adókiámitási

szaknyelvi, egy koronát kapható. Kovács Gábor. 20. 12296

Házaladás

egy 28 éves leány, magyar, németül jól beszél, angolul is beszél, a varrásban jól jár, tisztességes ruházat, lehet az német család vagy idős magyar urtal, bármely vidéken. Cím a kiadóhivatalban. 12292

Egy fiatal

házasférfy előfordul gyermekkel kosza egy évesül kezdve. Cím a kiadóban. 12297

Cimbalom

pedálos orlon eladó. Kerepesti-út 49. I. emelet 38. 12304

Bécsi szabóné,

elsőrangú szalonos volt művésznő, aki a ruhák és a kosztümök készítését tanította, urak, vidékre is. Wiedner Gyula, Budapest, VI. ker. Károly-ter 12. kártyánál. 12300

Szabóné

kitűnő gyakorlati, sajátmagán előkészít, ruhák és szabóné, aki a ruhák és a kosztümök készítését tanította, urak, vidékre is. Wiedner Gyula, Budapest, VI. ker. Károly-ter 12. kártyánál. 12300

Eladó

Miskolc legnépesebb helyén egy nagyforgalmú dohányzójele, mely a hírlapok, újságok, valamint a papírok, stb. elosztására alkalmas, tehermentesen. Az áruraktár 14-16,000 koronát képvisel, mely részletekben törlesztendő. Az üzlet átvételéhez 8000 korona készpénz szükséges. Bővebb felvilágosítást ad öv. dr. Halasz Ignác, nyug. egyetemi tanár, Veszprémben. 12292

Privát kutató.

Irod. Váci-körút 32. Képes megbeszélő, megvételre, nyomozások elvállal, egy magán, mint család-ügyekben: 1. Magyar Gész. T. Állású 10-24. 1159

Varróné,

kitűnően jártas, saját lakásán eladó vállat munkát Gyermekruhát varrat is kifogástalanul végez. Cím: Övezgy László R. Liptó, Wesseleny-utca 54. III. em. 46. 4283

Kiváló

szépséges ember ajánlók másolások vagy bármilyen írásbeli munkára nézőn kívül, vagyis otthoni elvégzésre. Ajánlatok, kérvények, stb. megvételre, nyomozások elvállal, egy magán, mint család-ügyekben: 1. Magyar Gész. T. Állású 10-24. 1159

Kerekpár

javításokat, kizsókákat, nikkelozés és zománcolások legelősebb és szakértelműen csináljuk. Láng kerekpárúkat, Budapest, József-körút 41.

Cimbalom

művésznő, vidéki intelligencia családhoz óhajt nyári szónara, árnyékos kerttel, térföldpáncs, a Balaton partján, a nyári szónara kiadó. Bővebb felvilágosítást ad öv. dr. Halasz Ignác, nyug. egyetemi tanár, Veszprémben.

Házmester,

gyermektelen, óvadékkal, mesterséges kádár, azonnal feltehető. Cím a kiadóban. 12293

Virágbarátoknak!

A „Flora” virágterágya-kivonat használatá bálomlás hatással van a virágok fejlődésére, szívérempjás és illatára. Egy doboz 50 fillér, kor. 1.50 és 8 koronára. Ahol nem kapható, oda postán bérmentve küldt. 2. kor. 50 és 4 koronáért a főkátár: Waltersdorfer Pál droguita Budapest, Kerepesti-út 8. 12102

„Sírú”

acetylén villáztűz villáztűz Budapest, Erzsébet-körút 23. Az egész világon szabaddalmazott és a magy. tech. múzeum igazgatóságának igazsághoz szent: a leggyorsabb, leghatékonyabb, legbiztonságosabb és könnyű kezelési út. Feljlesztővel elválasztás gázdoktor, lakások, gyárak, iskolák, vendégházak, városok stb. legzsebbe és legelősebb berendezés. Bizonyítványok kinyitási beállítások. Kérjük, a vidéki városok magas jutalék mellett alkalmaztatnak.

Mindenféle

asztalosmunkát vállalunk, egy-nyit butorfényezés, beorezés és minden e szakmába vágo asztalosmunkát elvállal. Habermann M. asztalos VII. Rottenbiller-utca 5/b. 4226

Pénztárosnőnek,

előadást, előfordul gyermekkel kosza egy évesül kezdve. Cím a kiadóban. 12297

Butorok,

rendkívül alkalmi vételekkel jutányosn eladnak részlete és készpénzért, ugyancsak vételek. Hunyady-ter 3. sz. az udvarban. 10227

Használt íróképek

kitűnő karban jóállás mellett eladó. Kerepesti-út 49. I. emelet 38. 12304

Oly uraknak,

akik kényelmes és csendes otthoni város és fergőmentesen olcsó szobát, gyönyörűen berendezve, külön bejárattal óhajtunk, ajánlatok a kiadóba kérek. 4288

Használt

férfruhákat legmagasabb árban vesz Welsz Liptó, IV. Kristóf-ter 2. Kivántra a vevő a helyszínén megjelenik.

Butorok

Szagos lakberendezési tárgyak legjobban beszerezhető POLLAK N. IGNAC butorokerekedőnél Budapest, VI. Teréz-körút 23. sz. hitelekhez vérvőknek.

részletfizetésre is.

Szállítás vidékre is. Kis árjégek ingyen, nagy árjégek 40 fillérért.

Kence

(fűrés) szurogatom, gyorsan száradó, bádogfémek és falazatok beemelősk, ugyancsak tenál-fűrészekkel való koverésre alkalmas. 100 kg-ékn 40 koronára hordóval együtt, korábbi csatlakozás, gépjármű, asztali, gépkezelés, stb. megvételre, nyomozások elvállal, egy magán, mint család-ügyekben: 1. Magyar Gész. T. Állású 10-24. 1159

Deutsch Bernát

I. magyar zsidó-nyelvi Kisposten, Budapest mellett.

Zabudalmakat

kiezsközli és értékesít

PATAKY H. és W. utóda dr. Wirkmann József hirdetésbeli iktató részletek-körút 42. Felvilágosítás és prospectus ingyen.

BUTOROK

részletfizetésre

vagy meghatározott időre szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Fűtészletelődé papsgá, állami tisztviselő, katonatisztek és más biztos állású egyének. Felvilágosítással szolgál

Varga Ignác

hitelefőnök

BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 2., (Kigyó-ter sarkán) butoraktárban.

A legújabb árjégyeket több mint 457 képpel 50 fillérnek bélyegben való beküldése ellenében franciá küldjük.

Eletnagyságu

fényképek vidéki kis képek után is elegáns korrektor legújabb kivitelben 10 forintért. Fényképek minden más nagyságban pontos kivitelben jutányos áron elkészíthetnek

WAITZNER fényképezési műhelye Budapest, Erzsébet-körút 20. sz. I. em.

Őn Csillag Anna!

A magy. kir. szabad. Osztálysorsjáték május 22. és 23-án tartandó I. oszt. húzásához

188 em. 6. órák Loreley-hajjal, melyet az Altalim főtálatl kezesével 14 havt használt után kaplam. Ezen konyos az egyediül szer, mely hajhálts ellen, a növekedés előmozdítására s a hajtal erőntesére alkalmasnak találta. Utaknál szem telő szárazlóvá s ma rövid használt egy a haj, mint szárazló termékek fényét és sűrűségét kölcsönöz a gyors oxálástól legmagasabb korig megőrvi.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint.

Szétválasztás naponta a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett az egész világra a gyártól, a hova a rendelések címzendők.

Csillag Anna

BÉCS: I. Seilergasse 5. BERLIN: Friedrichstrasse 58.

Callag Anna assz., Bécs. Szőgyén-Marich grófné 6 óraja megbízású folytán kérek egy tégelyt az Ön kitűnő pomádéjából 3 frt-ért. Vagy egyuttal köszönetem. A grófné rendkívül dicsérelgő az Ön pomádéjáról.

Giese Frida, Óceja udvarhölgye.

Callag Anna assz., Bécs. Kérem postautánvétellel egy tégelyt az Ön kitűnő hajpomádéjából küldeni. Metternich Vilma grófné Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Callag Anna assz., Bécs. Kérem postafordultallal két tégelyt az Ön kitűnő pomádéjából küldeni. L. Schweng v. Reindorf, ca. és k. kapitány neje, Prága.

Tek. Csiveskájék Kilmansg Grófné Ó Nagyméltósága helytartóné Bécs, Herrngasse 6. címére 3 darab kenőesöt 2 frjtával a haj ápolására küldeni, mely máris jó eredményt mutatott. Tisztelettel. Pietzi Irma, ó Nagyméltósága komornikja.

T. Callag Anna assz. I. Az ön csodakendősről már sok szívet halottam, miért is tisztelettel kérom postafordultallal két tégelyt küldeni. Maradok önt tisztelel. Velontér Antónia, Öör

T. Callag Anna assz. I. A virághúr hajkenőesötől sziveskedjék egy tégelyt küldeni. Patavioli A. ögróf Abauj-Szemere.

T. Callag Anna assz. I. Postautánvétellel kérem a kiváló hajpomádéjából két tégelyt is részemre küldeni. Id. Esterházy Em. gróf Bakony Szt.-László.

T. Callag Anna assz. I. Tisztelettel kérom az eddig nagy sikerrel használt hajpomádéjából ismét egy tégelyt utánvétellel küldeni sziveskedjék. Baselli Karoline Enns, Westbahn

Postacheque-számla 9991.

bankházában

Budapest,

Fűdö-utca 10. sz.

egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolcad 150 K.

vidéki megrendelések a pénz előleges beküldése, vagy utánvétel mellett esz-közölhetnek.

Callag Anna assz., Bécs. Kérem postafordultallal két tégelyt az Ön kitűnő hajpomádéjából küldeni. Metternich Vilma grófné Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Callag Anna assz., Bécs. Kérem postafordultallal két tégelyt az Ön kitűnő hajpomádéjából küldeni. Metternich Vilma grófné Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Callag Anna assz., Bécs. Kérem postafordultallal két tégelyt az Ön kitűnő hajpomádéjából küldeni. Metternich Vilma grófné Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Callag Anna assz., Bécs. Kérem postafordultallal két tégelyt az Ön kitűnő hajpomádéjából küldeni. Metternich Vilma grófné Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Callag Anna assz., Bécs. Kérem postafordultallal két tégelyt